1898. HARMINCZKETTEDIK ÉVFOLYAM. 299. SZÁM. BUDAPEST, SZOMBAT, OKTÓBER 29.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz
főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre,
Frankfurtban a/M: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
és valamennyi hirdetési iroda.

Horváth Boldizsár.

Az 1867-iki első magyar felelős miniszterium igazságügyminisztere, Horváth Boldizsár, ma meghalt. Nagy alak volt. Egyszerű, polgári családból származott. Kizárólag fényes tehetségei révén emelkedett magas államférfiui polczra. Egész élete folyása tiszta és nemes; valóságos példaképp azok számára, kik fenkölt törekvéseknek óhajtanak élni és becsületesen munkálkodni. Ebben a mostani, demokratizmust és szabadelvüséget szenvelgő korszakban ugy állott előttünk ez a megtört, beteg, utolsó esztendőiben vakságra kárhoztatott férfi, mint az igazi demokratizmus és hamisitatlan szabadelvüség megtestesült tipusa. Mint olyan ember, ki csakugyan demokrata volt, mert az akart lenni, s karakterének nagy tulajdonságai megadták neki az erkölcsi erőt ahhoz, hogy soha máskép ne is cselekedjék, mint ahogy a tiszta demokrataság tőle megkövetelte. Négy esztendeig volt részese a kormányzati hatalomnak, de a miniszteri méltóságba magával vitte az 1848-iki eszmék fönséges hitét, s bár meggyőződéséből hive volt az 1867-iki alkotásnak, melynek megteremtésében része volt, sohasem tagadta meg sem magatartásában, sem cselekedeteiben, sem kormányzati szereplésében, sem későbbi közéleti munkálkodásában az 1848-iki szellemhez való hüséges ragaszkodását. Karakterében volt valami nemesen ideális, poétikus vonás, a minthogy szerette is a költészetet, s maga is irt magasan szárnyaló eszméktől duzzadó költeményeket. Szerette az igazságot, azt az igazságot, melyben összeforr a jónak és szépnek tökéletes fogalma. Ennek az igazságnak hirdetője is, követője is volt.

Ez a mi mai közszellemünk nehezen is tudott ő hozzá fölemelkedni, valaminthogy ő sem tudott ehhez a most uralkodó közszellemhez lebocsátkozni. Ez a mostani nemzedék, mely a magyar közéletet megtölti a zavaros, gyakorta szennyes tartalommal, tisztelte és nagyrabecsülte ugyan Horváth Boldizsárt, mint a nagy idők élő tanuját és a korszakalkotó nagy események egyik szereplő tényezőjét, de meg nem értette, mert meg sem érthette. Annak a kornak a szellemében nevelkedett, mely még igazi férfiakat, igazi hazafiakat adott a magyar nemzetnek. Annak a kornak a szellemében, mely még mentes volt az ujabb idők szürke erkölcsi áramlataitól, mely sem a hazafiságot, sem a hazafiköteleségeket, sem az államférfiui karaktert nem ugy értelmezte, mint a mostani uralkodó közfelfogás.

Valami szomoru, bánatos hangulat szállhatja meg a hazafi-kedélyt, mikor a nagy idők most letünt egyik fényes alakjának ravatala előtt elmélkedve, összeméri a jelent az elmult időkkel. Micsoda mélységes süllyedés ugy a politikai fölfogásokban, mint a közéleti erkölcsökben! Hogy le kellett szállitanunk azóta azokat a mértékeket, melyekkel a közélet szereplő tényezőinek akár egyéni tulajdonságait, akár államférfiui nagyságát, akár a közügyekért való küzdelmeik erkölcsi forrásainak tisztaságát mérlegeljük! Micsoda szertelen törpeségre alacsonyodnának a mai kor kikiáltott nagyságai, ha tehetségeikre, államférfiui szereplésökre és egész egyéniségök mivoltára azokat a mértékeket kellene alkalmaznunk, a miket a Horváth Boldizsár korának nagyjaival való összehasonlitás adna a kezeinkbe. Azoknak a nagyoknak volt és lehetett is erős hatásuk a közszellemre, mert bennök fényes tehetségek mellett fönséges erkölcsi tulajdonságok lakoztak, s tehetségeik érvényesitésénél mindig ott volt az erkölcsi tulajdonságok imponáló ereje.

Mikor Horváth Boldizsár a demokrataság és szabadelvüség nagy eszméit hirdette, a közvélemény el is hihette neki, hogy nem csupán hatásra vadászik, hanem a férfiui meggyőződés szentséges parancsolatait követi, mert ezeknek a szellemében élt is, cselekedett is. És olyannak maradván, mint a minőnek a nagy idők szelleme nevelte, olyannak, mint a minő férfiak ma már nem igen vannak, vagy ha vannak, követőkre nem találnak: mit is keresett volna Horváth Boldizsár ebben a mi mostani közéletünkben, a zavaros törekvések, politikai szélhámoskodás, erkölcsi süllyedtség és államférfiui kalandoroskodás diadalainak lármájától hangos vásárban! Ő, az ideális hazafiság és demokratikus szabadelvüség hitétől áthatott nagy magyar politikusok utolsó mohikánja! Ő, a ki még ezek közül is kimagaslott meggyőződéseinek és cselekedeteinek szeplőtelen harmóniájával! Hiszen ő volt az alkotmányos magyar élet összes miniszterei közt az egyetlen, ki soha se rangot, se rendjelt sem nem kért, sem el nem fogadott, s a kit efféle hiuságos kitüntetéssel soha meg sem kináltak.

Ő is azok közé tartozott, kik ugyszólván megundorodva az utóbbi idők során uralkodóvá lett politikai czinizmustól, mely felülről, a hatalom magas polczairól terjedve, annyi romlást okozott, inkább félrevonultak a közélet sorompóitól, semhogy a silány áramlat diadalmas fölvonulása ellen való küzdés eredménytelenségének keservei még fokozzák hazafi-lelkök szomoruságát.

Még friss emlékezetünkben van az, hogyan bucsuzott el a közélettől. Bánatos gondolatokkal, nehéz sejtelmekkel, mik egyre inkább valóra válnak. Mert a magyar közélet vezető tényezőiből végkép kiveszett a nagy ideálokért való hevület s Horváth Boldizsár kora nagyjainak mostani törpe epigonjait csak önző hatalmi érdekek és kufár-hajlamok vezetik. Ezekben az epigonokban már nemcsak alihoz nincsen erő és képesség, hogy az elődök szellemének megfelelő uj alkotásokat teremtsenek; de az elődök alkotásait sem képesek fentartani, s ezeknek tartalmát is meghamisitják a politikai üzérkedés csunya mestersége mellett.

Micsoda mélységes keserüség, micsoda nehéz hazafi-bánat emészthette Horváth Boldizsárt, az 1867-iki alkotás egyik megteremtőjét, mikor életének végső napjai épen összeestek azokkal a törekvésekkel, a mikkel a mostani magyar kormány az 1867-iki alkotás igazi szellemét igyekszik meghamisitani!

Most már ő sines. Ő is kidőlt. Utolsó emlékeztetője a nagy kötelességeknek! Most még szabadabban rombolhatja az egykori idők szellemét a mai kor uralkodó politikája, mely szabadelvünek mondja magát, de reakcióra törekszik, mely demokrataságot hirdet, de szolgaiságra csábit, mely a 67-es alapon áll, de a 67-es szellemet hamisitja.

Ilyen időben, ilyen viszonyok közt hogyan is lehetett volna nyugodalma Horváth Boldizsárnak ezen a földön?! Adja meg neki ezt a jóságos isten a halál után!

Budapest, október 28.

Az utolsó szalmaszál. Az erőteljes parlamenti harcz, melyet a magyar képviselőház ellenzéke a *Bánffy*-kormány ellen indított, a miniszterelnököt oly erőteszitésekre készteti, a minőkre kormányelnökök csak a legvégső szükségben szoktak rákényszerülni. Báró *Bánffy* Dezsőnek az az eljárása, melyről ma vettünk tudomást, nem hasonlitható egyébhez, mint a vizbe fuló ember kétségbeesett kapkodásához a szalmaszál után, mely pedig még soha senkinek az életét sem mentette meg. Két önmentési kisérletről is kaptunk hirt. Az egyik a mindnyájunk kedves ismerősének, az „Egy kis gazdának“ ujabb sajtó-terméke, mely *Komédia vagy forradalom* czimen, egészen szolnok-dobokai észjárás szerint panaszkodik az ellenzék magatartása miatt és egyben keserü könyeket hullat a parlamentarizmus és a hon állapotján. A másik akczió méltó pendantja ennek és nyilván az értelmiségnek szól. A miniszterelnök ugyanis Csongrádvármegye által főliratot intéztetett a képviselőházhoz, hogy akadályozza meg a parlament tekintélyének lerontását, a közszabadság alkotmányos biztositékainak csorbitását és hasson oda, hogy a kisebbség ne akadályozza meg a közös érdekü viszonyokból származó gazdasági ügyek végleges rendezését. Nem lep meg senkit ez a parlamenten kivüli segélykiáltás és épen ezért nem is ül fel neki senki. Hogy báró Bánffy Dezső mit szeretne, az iránt az ellenzéken nincs kétsége senkinek, hogy pedig Vadnay ur mikép fejezteti ki rejtve tartott gondolatait, arra egyáltalán nem vagyunk kiváncsiak. Ha a kormány és pártja csakugyan óhajtják a klotürt, legyen bátorságuk nyiltan előállani és ne biztatgassák magukat a fizetett bérembereik által, mert azoktól az uraktól a legkevésbbé ijed meg valaki. A mi végül a főirat érdemét: a parlament tekintelyének, a közszabadság alkotmányos biztositékainak és a kiegyezésből folyó gazdasági érdekek megóvását illeti, ezeknek első és legfontosabb előfeltétele, hogy a Bánffy-kormány mentől előbb hagyja oda helyét és nyisson tért azoknak a hazafiaknak, a kik a parlament tekintélye és tisztessége, az alkotmány és törvény szentsége, az ország gazdasági érdekei iránt még ép érzékkel birnak.

A napirend-vita. Tizennegyedik napja lesz immár holnap a vitának, melyet a képviselőház ellenzéke a fölött folytat, hogy napirendre tüzessék-e az indemnity-törvényjavaslat — és mily távol van még a szavazás órája. A holnapi ülésen *Gullner* Gyula, *Makkfalvay* Géza, *Marjay* Péter és esetleg *Rakovszky* István fognak beszélni, ugy hogy a *jövő hétre az ellenzéknek még husznál több szónoka marad készenlétben.* Minthogy pedig *hétfőtől szerdáig bezárólag* ülés nem lesz, egészen bizonyos, hogy csütörtökhöz egy hét előtt nem lesz vége a vitának, a mi azt jelenti, hogy az indemnity javaslat a legjobb esetben *november hó 10-én* kerül napirendre.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése okt. 28-án.

I.

Négy erőteljes beszéd hangzott ma el a képviselőházban, valamennyi a Bánffy-kormány büneit ostorozta. *Bíró* Lajos, az első szónok, arra mutatott rá eleven beszédében, hogy Bánffy összes törekvése oda irányul, hogy egyaránt lefőzze ellenségeit és barátait. Ez a taktikája sikerült is nem egyszer, de többé nem fog sikerülni, mert szószegései után nem lesz már, a ki felüljön hitegetéseinek.

Még sokkal élesebben támadott *Wittmann* János, a ki egyenesen kijelentette, hogy ha az ellenzéknek nem sikerül megbuktatni a mai gyalázatos rendszert a házban, akkor föl kell venni vele a harczot a házon kivül, de el kell pusztitani minden áron. Az ellenzék zajos helyeslése között hangsulyozta, hogy Bánffy választási rendszere és miniszterelnöki működése már tavaly megérlelte benne azt a meggyőződést, hogy Bánffy nem tartja meg az Apponyinak és az ellenzéknek a külön vámterület iránt lekötött szavát. Mikor politikai barátai azzal állottak elő, hogy a férfiu becsületszóban meg kell bizni, ő egyenesen azt válaszolta erre, hogy a becsület és politikai tisztesség csak azt kötelezik, a kiben van ilyesmi. Az elnök rendreutasitotta e kegyetlen vágásért, de az ellenzék annál erősebben tüntetett mellette. Az ellenzéknek kötelessége — végezte beszédét — ha más nem teszi meg, a kormányt elűzni helyéről, hogy olyan emberek vegyék a kormány gyeplőjét kezükbe, a kiknek más fogalmuk van a politikai tisztességről, mint báró Bánffynak.

Hasonló tónusa volt a *Bolgár* Ferencz beszédének is. Röviden, de annál markánsabbul mutatta ki a kormány eljárásából, hogy, ha van obstrukczió, azt egyenesen a kormány idézte elő, valamint annak a büne az is, hogy a monarchia nagyhatalmi állása megrendült. Keserü szatirával ostorozta a Bánffy által meghonositott választási rendszert, az indemnity idő előtt való előterjesztését, melyben titkos czélzatot lát. Szóba hozta a Dessewffy-ügyet is s élesen világitotta meg, hogy azt köteles Bánffy rendbe hozni, mert eddigi elintézése semmikép sem felel meg a lovagias felfogásnak. Csatlakozik *Kossuth* Ferencz véleményéhez, hogy a gép melől el kell távolitani a mostani gépészt: Bánffyt.

A tetszéssel fogadott beszéd végeztével az elnök szünetet adott, mely után *Lakatos* Miklós leczkéztette meg keményen Bánffyt a hazafiságból. A közszeretetnek örvendő öreg 48-as honvéd ugyancsak élesre fent kardot forgatott, melylyel irgalmatlan csapásokat mért a miniszterelnökre, melyek sulyos voltát azonban nagyban enyhitette a jóizü humor. Nagy kaczagást idézett elő az a szójátéka, hogy a miniszterelnök a legveszedelmesebb rákban, az *osztrák*-betegségben szenved. Elősorolta a miniszterelnök hosszu bünlajstromát, s arra kérte, hogy ha annyira szereti Bécset, menjen oda, esetleg külügyminiszternek, vagy Dobokába pihenni. Biztositja, hogy igen jó penziót adnak neki. *Horváth* Boldizsár egyik beszédével igazolta igen ügyesen, hogy a mostani hazafiatlan kormánnyal szemben az ellenzék küzdelme feltétlenül jogosult. Végül riadó taps és éljenzés között — mint mondá, saját anyanyelvén — ezt kiáltotta a „magyar bőrbe bujt osztrák miniszterelnöknek“: *Abdanken!*

Az öreg kurucz őszinte, magyaros és nagy tetszéssel fogadott beszéde után az elnök a vita folytatását holnapra halasztotta.

II.

Elnök: *Szilágyi* Dezső.
Jegyzők: Gr. *Esterházy* Kálmán, *Nyegre* László, *Hock* János.

Elnök: Bemutatja Arad vármegye közönsége feliratát az 1898. II. t.-cz. módositása iránt, Abauj-Torda vármegye közönségének feliratát az anarchizmus elleni intézkedés tárgyában és Szakony község kérvényét, a politikai, gazdasági és erkölcsi bajok orvoslása iránt.

Következik a napirend.

Bíró Lajos: Tisztán és kizárólag a kormány makacs hallgatása az oka annak, hogy itt mintegy előestéjén állunk egy olyan harczmodnak, egy olyan tárgyalási módnak, a melyet e padokból is igen sokan perhoreskálnak; de ugy látszik, a miniszterelnök régi szokásához hiven, kitér az eszmék harcza elől, a nemesebb fegyverekről lemond, egyesegyedül arra iparkodik, hogy barátait, vagy ellenfeleit, vagy azok mindkettőjét kijátsza, lefőzze. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A haszsabályok erőszakos magyarázását a tuloldal kezdette. Husz komoly férfiu technikai obstrukczióval megakadályozhatja a parlament munkásságát. Ez a parlament hibája.

Bartha Miklós: Ez a parlament ereje!

Bíró Lajos: A miniszterelnök kitér az eszmék harcza elől. Egy Apponyi, Horánszky és Bartha Miklós pedig megérdemli, hogy felvegyék velük a harczot.

A Bánffy-kormány legnagyobb büne, hogy megmételyezte a közerkölcsöket. Uj nemzedekre van szükség, hogy megmenekedjünk a veszedelemtől. Országos érdek csak az lehet, ha szigoruan a törvény alapjára állunk. A monarchia nagyhatalmi állását nem az önálló vámterület fenyegeti, hanem a Bánffy-féle furfangos kormányzati rendszer.

A miniszterelnök, a ki a mult esztendőben gróf Apponyi Albert közjogi fejtegetését osztotta, ma azzal mer előhozakodni, hogy az önálló vámterület nagy nemzeti szerencsétlenség lenne. Mifele garanczián van a kormányelnöknek, hogy a kiegyezési javaslatokat Ausztriában kvótaemelés nélkül elfogadják.

Ismételve felteszi a kérdést a miniszterelnöknek, hogy jótállást vállal-e arra nézve, hogy ép a kiegyezési javaslatok, ugy a mint azok a ház asztalára le vannak téve, kvótafelemelés nélkül Ausztria parlamentje által elfogadtatnak-e, vagy állását köti-e a miniszterelnök ahhoz, hogy ezek kvótafelemelés nélkül általában elfogadtatnak? (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés balfelől.)

Iványka Oszkár: Általában mihez köti állását?

Bíró Lajos: Ennek a kérdésnek tisztázása hozzájárulna a kedélyek lecsillapitásához sokféleképen.

Hosszasan fejtegeti ezután az önálló vámterület előnyeit s statisztikai adatokkal bizonyitja a közös vámterület elvén minő káros kereskedelmi szerződéseket kötöttünk.

Utal Horánszky Nándor kvóta tanulmányára, a melyben ki van mutatva, hogy a kvóta nem emelhető. Osztotta ezt a nézetet a kvóta-bizottság is, Szell Kálmán

Tudományos apróságok.

A vasgyártás fénykora. — Szabadalomlopás. — Fényvillamos táviras. — Az éterhullámok drót nélkül való irányitása. — Uj czement, salakból. — A nagy olvasztó hulladékainak értékesitése.

Sötét, zivataros éj van. Az orkánszerű szél ellen egy rongyos köpenybe burkolt alak küzködik és a czikázó villámok fényénél keresi, hogy merre van a *Hunsman acélgyár*. A vihar fákat tördel ki gyökerestől, de a vándor nem tágit, csak akkor esik össze, mikor a Hunsman acélgyár főkapuját eléri. A munkások megsajnálják az elájult vándort s bevonszolják a kemencze közelébe, hogy felmelegitsék a holtnak látszó testet. Igy jutott be egy német vasgyáros az ötvenes évek elején a leghiresebb angol gyárba, a hová még halandó ember nem tette be lábát a felavatottakon kivül soha. Félig behunyt szemeivel majd hogy el nem nyelte a dologra sietö munkásokat s leste, hogy mikor eresztik ki az olvasztóból a nyers vasat, mint kész acélt. A munkássereg egyszerre összeszaladt, körülvették a hatalmas olvasztókat s a megnyitott ajtókon keresztül mintha ezer pokol tört volna ki minden tüzével együtt, zuhogott elő vakitó lánggal a fehér izzó vas. A vándorra senki sem gondolt s az nyugodtan végig nézte a müveletet. Igy lopta el Németország Anglia büszkeségét, a finomitott tégely acélgyártás titkát.

Akkor volt ez, mikor a *vasgyártás* fénykorának hajnala még alig pitymallott. Nagy volt a szükséglet, de a gyártás még nem nyugodott azokon az észszerü alapokon, melyek a tömeggyártást megengedték volna. Krupp és Bessemer találmányai tették csak ezt lehetővé a hatvanas években.

Most ötven esztendeje, 1848-ban Kruppné, fiára Krupp Alfrédre bizta kis műhelyének vezetését. Ez a kis családi ünnepély fél század alatt világtörténelmi eseménynyé emelkedett, mert a technikus és kereskedői lángelme rövid félszázad alatt a vasgyárosok királya lett. A német acél minőségben felülmulja az angolt s ha a britt birodalom mégis több vasat termel Németországnál, ennek az oka Anglia nagyobb vasszükségletében birja alapját. A mig azonban Krupp a német acélt tökéletesitette, Bessemer is kitett magáért s fujtatóival olyan hatást ért el, hogy majdnem tüzelő anyag nélkül volt képes öntött vasból acélt készitteni. Tüzálló vaskörtéjének belsejét agyaggal bélelte ki s mikor a szénben dus vasat melegitéssel olvadt állapotba hozta, hatalmas légáramot sajtolt a körtébe, ugy hogy az lyukakat vájt magának a vas belsejében s nem egyszer az egész vastömeget is kifujta, mint a szappanhabot. A vasban levő szén elégett s a körtébe telt nyersvasból acél lett. Az angol és német acél versenyébe most Magyarország is bele akar szólni. Az eskütéri hid szükségleteit elvből magyar termékekből akarják megkésziteni s igy a pénzügyminiszter uj vasgyárakat állit fel Magyarországban.

Nehéz lesz a küzdelem, de hazánk vaserezekben gazdag, gépgyáraink szivesen veszik a jó minőségü magyar vasakat s az egész nemzet büszkesége lesz, ha vasiparunk még tovább fejlődik. Ha nem is sikerül leszoritanunk a piaczról a külföldi vasárukat, talán a termelésben némileg mégis sikerülni fog a többi államokat megközelitenünk.

Jelenleg a föld vastermelése évenkint 27 millió tonna, vasérez termelése pedig 55 millió tonna. Magyarország ehhez évenkint körülbelül egy millió tonna kész vassal járul, mig az Unió 9 millió, Anglia 8 millió s Németország 5 millió tonnával. Az uj magyar vasgyárat Krupp acélgyárának a mintájára fogják berendezni. Hogy ez a vasgyár egy ideig nem fog versenyezni tudni a most fennállókkal, az bizonyos, hisz a Krupp gyáraban jelenleg 26 ezer munkás és 33 ezer lóerővel négyszáz gőzgép dolgozik. Naponkint elfogy 2500 tonna köszén és teljesen elkészül 3300 tonna acél. Csupán Essenben van 1500 olvasztó, 3000 munka és erőgép, 111 gőzkalapács és 263 gőzkazán. A világ legnagyobb gyára, a *Rheinische Stahlwerke* pedig naponkint 17 ezer 500 tonna vasat termel. Ilyen társulatokkal versenyezni igazán csak egy állam képes.

A modern vastermelés egyik kimagasló alakjáról, Thomasról sem szabad megfeledkeznünk, mikor a vasgyártás fénykoráról van szó. Thomas találmányával, a foszfortartalmu vaserczek feldolgozásával az emberiségnek számokban ki nem fejezhető jót tett. A hatvanas években még rettegtek a bányászok a foszfortartalmu vaserczektől, mert mikor ezeket feldolgozták, a vas foszfortartalmu lett, a mi a vas feldolgozását lehetetlenné tette. Thomas a Bessemer-körtét agyag helyett mészszel látta el s a hegyeket alkotó foszforos vaserczek ezzel az emberiség hatalmába kerültek. Ma körülbelül 5 millió tonna vas készül Thomas eljárása szerint s évenkint két és fél millió tonna *műtrágya* kerül *Thomas-salak* néven forgalomba, mint ennek a vasgyártásnak melléktermeke.

A vas az összes fémek közül a legnagyobb mennyiségben van a földben. Suly szerint 7 százalékát teszi a földnek. Ára jóllehet a legkisebb valamennyi fém ára között, mégis másfélszer annyi az évenkint termelt vas értéke, mint a többi fémé összevéve, sulyra nézve pedig huszszorosan mulja felül a termelt vas a többi fémeket. A vasnak e nagy fontossága csak a jelen század harminczas éveiben kezdődött, jóllehet a történelem vaskornak nevezi már az időszámitásunk előtti 10-ik ezer évet is; a bronzkor tudniillik a történelem előtti időkben ért véget.

A terjedő vasuthálózatok és gőzgépek okozzák, hogy most éljük a vas fénykorát. 1800-ban még csak 825 ezer tonna vasat termelt az egész föld, tehát *annyit sem, mint ma Magyarország*. Ha a gőzgépeket teljesen legyözi a villamos erőforrás, ha a vasutakat fölöslegessé teszi a repüléssel meghóditott légkör, akkor a két legtöbb vasat elnyelő óriás megszünik s fellép a könnyü aluminium korszaka, a melyik suly szerint ugyanakkora százalékát teszi a földnek, mint a vas, tudniillik 7 százalékát. Hogy ez az idő mikor következik be, az a jövő titka, de hogy most éljük a vasgyártás fénykorát, az bizonyos s nagyon megnyugtató ránk nézve, hogy a legelőhaladottabb államokkal ma már ezen a téren is lépést tartunk. Elegendő vasat termelünk, a most felállitandó állami gyár termékei pedig minőségileg is egyenranguak lesznek a legelső iparállamok gyártmányaival.

Századunk utolsó évtizede egyik legnépszerübb találmányának, a *drót nélkül való távirásnak* ujabb tökéletesitéséről érkeznek hirek Németországból. Mióta az angol Preece és az olasz Marconi találmánya a drót nélkül való távirás eszméjét némileg megvalósitotta, a müvelt közönseg a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik a további kisérletek iránt. Marconi drót nélkül való távirójának nagy hibája az, hogy a villamos hullámok minden irányban egyformán terjednek s igy bárki felfoghatja a sürgönyöket, e mellett a jeladás nagyobb távolságokban nem is teljesen megbizható,

Ez az oka, hogy a drót nélkül való távirás nem terjedt el. Angliában ugyan van már *szikra táviróhivatal*, de ez is inkább kisérleti állomás, mint a közönség hivatala. Most egy német tanár, elődeinek, Preecenek és Marconinak hibáit igyekszik kijavitani s igy a drót nélküli távirót alkalmazhatóvá tenni.

Ugy akar a két bajon segiteni, hogy a Marconi-féle hullámokat más éterrezgésekkel helyettesiti, még pedig az *ultra viola*-sugarakkal. Ezek a sugarak kis méretüek. Egy-egy hullámuk hosszasága nyolcz *százezred* része a milimeternek s igy át nem látszó anyagokkal irányithatók s a mellett ép ugy láthatatlanok, mint a nehány milimeter hosszu Marconi-sugarak. Zickler drót nélkül való távirója abban az esetben, ha a Marconi-félét tökéletesitné, nem sok idő mulva letörülné Magyarország százezer kilométer hosszu távirő hálózatát a föld színéről és sutba dobatná a mostani jelfogókat. Hogy mily óriási hatása lenne a drót nélkül való távirásnak az emberiség életében, arról már akkor szó volt, mikor Marconi táviróját leirtuk, most csak álljon itt a következőkben *Zickler* készülékének az alapeszméje.

Mint minden villamos hullámokon alapuló találmány, ugy Zickleré is a Hertz-féle klasszikus kisérleteken alapul. Hertz észrevette ugyanis hogy a szivárványnak a violaszinen tul eső láthatatlan sugarai a villamossággal telt gömbből szikrat csalnak ki. Zickler ezt a tapasztali adatot használta fel drót nélküli távirójának a megkészitésére. A feladó állomáson egy 400 gyertyaerejü ivlámpát izzitott. E mögé vájt tükröt helyezett el, a melyik a fénysugarakat összegyüjtötte. Az erős fényforrásból előállitotta egy három élü üveghasábbal a szivárvány szinképét s ennek láthatatlan részét, a viola szinen tul levő sugarakat egy lencsével összegyüjtötte s a kétszáz méter távolságra levő felvevő állomásra irányitotta. A vevő állomás egy induktorból állt, a melynek két rézgömbjét állandóan megtöltve tartjuk villamossággal, de ezek oly messze vannak egymástól, hogy nem sülhetnek ki maguktól, s csak akkor adnak szikrát, mikor a violán tuli sugarak ráesnek. A feladó állomáson egy fémlap segélyével elfödik a gyüjtő lencsét és hol hosszabb, hol rövidebb időre felemelik azt, a minek megfelelően a vevő állomáson hosszabb és rövidebb szikrakisülés van. Elvben igy már készen van Zickler távirója, mert szabad szemmel is meg lehet látni a kisülést s igy a pontot és vonásokat meglehet különböztetni, de hogy a sürgönyt a gép le is irja, ahoz a Marconi által is használt kobererre van szükség, s ezért tényleg ezzel is fogják fel a jelzéseket.

Zickler távirójának nagy előnye Marconié fölött, mint az már fönnebb is jelezve volt, hogy tetszés szerint irányitható, de hátránya, hogy nem hatol keresztül minden anyagon. Tudományos jelentősége azonban minden kétséget kizáróan óriási. Jelzi mintegy ez a találmány, hogy az éter minden hullámzását megfékezhetjük idővel s nem messze fekvő a gondolat, hogy lesz idő, mikor *drót nélkül erőt is szállithatunk*.

Századunkban a tömeggyártás kifejlődését, mint ez már e rovatban többször is emlitve volt, különösen a *salak* kihasználásában ért el a technológia szép eredményeket. Használják ma a salakot téglának, épitőkőnek, palaczkövegnek, továbbá emaillirozásra, mütrágyának, tüzálló tégláknak (chamotte) megerősitésére és agyagáruk megjavitására. Különösen nagyfontosságu azonban a salak ujabb időben *a czementgyártás* terén. A vulkánok termékei, a Nápoly és Fiume környékén található puzzolana és szantorin földek hasonló folyamatok eredménye, mint a nagy vasolvasztók salakja. Ezeket a földnemü lerakódásokat mészszel keverve világitó tornyok és kikötők épitésére már régebb idő óta használják, mert a helyszinén lévén találhatók, olcsóbbak minden mesterséges czementnél. Igaz, hogy erősségében a portland-czementtel nem versenyezhet a puzzolana s a vele rokon salak-czement, de sok esetben, mikor nincs szükség az erős czementfajokra, különösen a beton-épitkezéseknél, olcsóságánál fogva sokkal előnyösebbnek igérkezik a salak-czement. A nagy olvasztóból kikerülő forró salakot rögtön oltott mészszel keverik, azután kiszáritják és megőrlik. Ezt a folyamatot többször elvégezve, lemezalakura sajtolják a terméket s vörös izzásig hevitik. Az ujra való megőrlés után a czement készen van s tulajdonságaiban felülmulja az eddigi salakczementeket, mert gyorsan és erősen kötő anyagot szolgáltat. A Chemiker Zeitung szerint lassan kötővé lehet tenni azáltal, hogy mészszel és salakkal ujból keverjük. Ez a tulajdonsága is fontos az uj czementnek, mert gyakran van rá szükség, hogy a czement ne merevedjék meg tulságos gyorsan. Gyártulajdonosoknak, kereskedőknek és iparosoknak egyaránt figyelemreméltó találmány a salakczement tökéletesitése, mert ennek a révén gépházaikat, raktáraikat és műhelyeiket, a hol épen a falak igénybevétele nagyobb a közönségesnél, nem kényszerülnek a drága czementek felhasználásával épitni, hanem jó minőségü, olcsó anyagot kapnak a salak-czement tökéletesedésével. A háztulajdonosokat és épitőket annyiban érdekelheti ez a találmány, hogy közeledni érezhetik azt a boldog időt, mikor a téglagyárosok a téglájukat

elnök és Falk előadó is. Később más áramlat jött. A miniszterelnök sürün érintkezett a kvóta-bizottsággal.

Ennek következése az, hogy ma már kvótaemelésről beszélnek. Horánszky tanulmányának számadatait egyetlen osztrák államférfiu sem tudta megczáfolni, a miniszterelnök azonban elpakliata. (Tetszés.) Nem fogadja el a napirendet. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Wittmann János: A jelen akczió a mostani kormányrendszer megbuktatására törekszik. Ez akczióban részt akar venni. (Tetszés balfelől.) A legerélyesebb, a legharcziabb hangon megy az ellenzék a vitába, sőt keményebben fogja a gyeplőszárat, hogy az állam szekerét, mely a sötétben, a bizonytalanba rohanásba indult, feltartja. S ha e feltartás pár hétig, tán pár hónapig is fog tartani, akkor az a kérdés áll elő, hogy nekik, a kik ugyanazon szekéren ülnek, mely igy a bizonytalanba rohan, illő-e megtudniok, hogy az a szekér tulajdonképen hová fut? Ha nincs joguk, belátja, hogy beavatkozásuk illetlen és helytelen, de ha van joguk, a mint hogy van, akkor azért, a mit a kormánypárt obstrukcziónak nevez, ne okolja az ellenzéket, hanem a kormányszekér azon kormányzóját (Egy hang balfelől: A kocsist!), a ki mindezek daczára az ellenzéket továbbra is a bizonytalanságban hagyja. Az országban ma komoly az állapot. Midőn ők látják, hová sülyedt a politikai morál, hogy a férfi-önérzet a tuloldalon ugyszólván már teljesen kihalt, hogy azt sem tudják már, hogy a nemzet és haza iránt mi a kötelesség, akkor az ellenzéknek csak egy kötelessége lehet: elkövetni mindent, hogy a többség kezéből az ország ügyeit kivegye, azt lehetetlenné tegye. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

A vita alatt a szónokok elmondták, hogy a jelenlegi kormány helytelenül, inkorrekte járt el, a midőn a Badeni-féle kiegyezési javaslat tekintetében oly megállapodásra jutott, hogy ha az a Lajthán tul változatlanul elfogadtatnék, akkor belemegy a magyar kvóta felemelésébe, továbbá hogy a miniszterelnök törvényt, alkotmányt sértett, megszegte férfiszavát, a politikai és erkölcsi tisztességből teljesen kivetközött. A miniszterelnök ezekre egyszerüen azt mondotta, hogy nem ül fel az ellenzéknek, de azért csak merjen valaki ellene fellépni, ő képes még erőszakkal is álláspontját megvédeni.

Hát ha egyszer az ország már oda jutott, hogy az a kormányzási rendszer egy kormányelnöknek ilyen ténykedését is magába fogadja és azt meg is tudja emészteni minden nagyobb emoczió nélkül, sőt a többségnek nagy lelkesülése és tombolása mellett, ez azt bizonyitja, hogy a kormánypártiak nem képviselik a nemzet többségét, mert ha az a nemzet egyszer oda jutott, hogy ez a kormányzási rendszer még ilyet is megemészt, az a nemzet lemondott önállóságáról, (Igaz! Ugy van! balfelől.) az a nemzet nem bir semmiféle önállósággal, nincs joga és nem tarthat igényt nemzeti önállóságra és nemzeti létjogosultságra. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) Ez igen szomoru jelenség volna, ha a nemzet története, ha a mult nem nyujtana némi vigaszt és reményt arra nézve, hogy eljön az ideje annak, midőn ez a tespedő és szunnyadó nemzet fel fog ébredni és le fogja fujni a testén rágódó férget. Kétségbeejtő állapot volna az, hogy a politikai tisztesség ily szinvonalra sülyedt volna le.

E kormány ellen minden fegyver jogosult és az ellenzék meg fogja védeni az ország érdekeit Bánffyval szemben. Az ellenzék nem fogja meg engedni, hogy a a többség itt, a mint már 30 év óta teszi, az ország vagyonát a nemzet jogait elkobozva, ezen alapon tovább uralkodjék. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) Nem fogja megengedni azt, hogy midőn ezen és a Lajthántuli állam, tehát két nemzet érdekéről van szó, a többség csak az utóbbi nemzetnek érdekét szolgálja. (Igaz! Ugy van! balfelől.) A mi nemzetünk existencziájával szemben — igy folytatja — mi nem fogjuk megengedni azt, hogy önök már régen üzött ilyen föderalisztikus irányu politikájukkal ezt az országot, ezt a nemzetet egy biztos bukás elé vigyék. (Ugy van! balfelől.) Én szerintem nem is volna szabad ezt megengedni. (Felkiáltások balfelől: Nem engedjük!) Nekünk kötelességünk ezt törvényes eszközökkel és ha szükséges, még az obstrukczión is menve, végszükség esetén a házon kivül megakadályozni. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Azt megengedni, hogy önök ennek az országnak ugy közjogait, mint gazdasági érdekeit, vagyonát elfecséreljék, nekünk nem szabad, hanem kötelességünk az ellen tiltakozni, (Ugy van! balfelől.) kötelességünk tenni is, mert nekem az a meggyőződésem, hogy ha sikerülne a Bánffy-kormányt megbuktatni . . .

Rakovszky István: Adja Isten!

Witmann Janos: . . . ez csak az első lépés volna, a mi nekünk tulajdonképpen tervünk és programmunk is. A maga részéről tisztában volt kormányelnökkel, egész politikájával és tudta már akkor, a mikor ki lett nevezve, hogy ez a nemzetre nézve nagy csapás és hogy ez a csapás annál nagyobb, minél tovább van a nemzet nyakán. (Ugy van! balfelől.) Ha voltak az országban, a kik kormányelnököt nem ismerték jól, a kik az ő politikai — mondjuk tisztességérzet — hiánya bölcs államférfiu volta iránt sem Stompfa nem Giráit, sem pedig a többi előzmények után teljesen tisztában nem voltak, hát azoknak a miniszterelnök egész meztelenségében bemutatta magát az általános választások alkalmával. A korrupczió az egész vonalon a politikai streberség a nemzetnek és népnek teljes kivetköztetése, ugy a társadalmi, mint a politikai életben a tisztességből, a fenyegető szocziálizmus, a korrumpált közigazgatás, a parlament erkölcstelensége, az alkotmánysértés, a mely napirenden van, az erőszak, a terrorizmus, az önzés, a hatalomvágy: mindezek a hirhedt Bánffy-féle választásoknak tulajdonithatók. (Élénk helyeslés balfelől.)

A legkisebb községi irnoktól kezdve egész főispánig, mindenki szövetkezett mindenkivel, még az utolsó politikai stréberrel is arra, hogy a kormányt diadalra juttassa. (Ugy van! balfelől.) Ezek még a legtisztességesebb családokba is behatoltak, hogy ha lehet szépszerével, ha kell erőszakkal, de minden esetre megvásárolják a szavazatot; rányomták az illetőkre a bélyeget, hogy elkelt, mint a szarvasmarha a vásáron (Derültség balfelől.) és mentek egy házzal tovább. (Ugy van! a baloldalon.)

Elmondja a maga választási esetét is. Az ő kerületének huszonnyolcz jegyzőjét magához hivatta az aradmegyei alispán s követelte tőlük, hogy Wittmann ellen vezessék a választókat. Erre előállt a legöregebb jegyző s ezt mondta: Lehetetlen ez, mert már szavunkat adtuk Wittmannak! Az alispán erre rájuk förmedt: Eh, önök megbizhatatlanok! (Nagy zaj a jobboldalon, derültség balfelől.)

Justh Gyula: De Krivány megbizható! Ez a rendszer! (Nagy zaj bal- és szélső balfelől.)

Wittmann János: Mindez azért történik, hogy egy rendszert tartsanak fenn mindenáron, a melynek, ha voltak is gyökérszálai a népben, azok ma már kipusztultak és a melyet csak mesterséges oszlopokkal, pénzcsoportokkal és bankárokkal tarthatnak fenn. Ezek tartják fenn azt a miniszterelnököt is, a kinek egész miniszterkedése csak abban áll, hogy miként taktikázzék hogy megmaradhasson a hatalomban, mert azt be kell ismernie, hogy arra a helyre nincs hivatása.

Rakovszky István: Mondjon le! (Élénk felkiáltások: Mondjon le!)

Wittmann János: Ilyen módon jutott báró Bánffy Dezső a nagy többséghez, a 320 és egynéhány képviselőhöz. Hogy az ilyen módon összevásárolt parlamentnek milyen erkölcsi alapja van, az mindjárt az összejövetel után kitünt.

Először is szükség volt a sajtószabadság megnyirbálására, azután jött a czukorprémium ügye, mikor a magyar gazdáknak másfél millió forintnyi czukorprémiumot kellett fizetni az osztrák gyárosok számára és több más fontos ügy, melyeket a többség egyszerü szavazással eldöntött.

Jött a gazdasági kiegyezés, vagyis a vám- és kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslat, midőn provizóriumról kellett gondoskodni. A miniszterelnök akkori nyilatkozatára egy kissé felélekzett az ellenzék, midőn ő gróf Apponyi Albert fejtegetéseit magaévá tette, mondván, hogy összes közjogi fejtegetéseit és álláspontját magaévá teszi.

Egy miniszterelnök ilyen nyilatkozata után ki merte kétségbe vonni azt, ki gondolt arra, hogy egy rákövetkező esztendőre azon javaslat szerint sem május 1-ig nem lesz kiegyezés, vagyis megállapodás Ausztriával, sem 1898. év végéig nem lesz önálló rendelkezés, nem lesz törvény benyujtva és ki hitte volna, hogy Bánffy ezen nyilatkozat után miniszterelnök maradhat? Ő már akkor mondta, hogy a miniszterelnök ezen nyilatkozatára semmi sulyt nem helyez. Előre megmondotta, hogy nem lesz sem önálló rendelkezés, sem megállapodás és Bánffy mégis kormányon maradt. Jól tudta, hogy ő Bécsből egy intésre olyan haptákba fogja magát vágni, hogy megfeledkezik a 68-as §. alapján való rendelkezésről és a nemzet önálló rendelkezési jogáról. Csak egy lesz: az a törekvése, ugy állni, hogy őt valahogy el ne csapják. (Derültség a bal- és szélső baloldalon.)

Arra a megjegyzésre, melyet neki többen tettek, hogy hát «a férfiszó a becsület, a politikai tisztesség!» arra neki csak annyi volt a válasza: Az csak az illetőt kötheti, a kiben van ilyen! (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélső baloldalon.) A ki ilyennel nem rendelkezik, azt nem is kötheti.

Elnök (csenget): (Folytonos éljenzés balfelől.) Kérem! A képviselő urat rendreutasitom.

Polónyi Géza: Éljen!

Elnök (csenget): Ilyen észrevételt nem szabad tennie e házban.

Polónyi Géza: De éljenezni szabad?

Elnök: Azt sem szabad. Senkitől a becsületet e házban megtagadni nem szabad. (Felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Bebizonyitotta!)

Wittmann János: Ez a tény magában mutatja, milyen szomoru a helyzet, hogy midőn az ember itt tényeket mond el, rendre kell, hogy utasitsák, annyira frivol és sértő maga az a tény. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Nálunk csak oly politikai irány, oly kormány- és kabinetférfiak maradhatnak uralmon, a kik alaposan ki vannak próbálva arra nézve, hogy válságos helyzetben első sorban nem a magyar, hanem az osztrák érdekeket szolgálják. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Ha volt valakinek kételye az iránt, már magában véve azon tény, hogy a jelenlegi miniszterelnököt nevezték ki kormányelnöknek, igazolja ezt; de igazolja az ő ténykedése állandóan és folytonosan igazolja mindaz, a mi egy esztendő óta Bécsen és Budapesten történnek. De nagyobb baj, hogy nemcsak egyes egyénekről, hanem az egész pártról, egy háromszáz és egynéhány tagból álló pártról van szó. (Felkiáltások balfelől: Konzorcziumról!) a melynek egy főczélja van, a mely párt kebelében grófi, bárói rang, excellencziás czim és nem tudom micsoda tanácsosság, főispáni állások, mandátumok osztogattatnak és mindennek ellenértékeül az általános választásoknál a teljes meghunyászkodás követeltetik. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Az utóbbi időben a tuloldal ötven százalékkal sülyedt a morálban minden tekintetben — értve politikailag. (Derültség jobbról.) A tuloldal lemondott minden önállóságáról, már nem is gondolkoznak s mindent Bánffy bölcs eszére biznak. (Ugy van! balfelől.)

Arra kéri Széll Kálmánt, ki a király bizalmasa és jó hazafi, menjen a korona elé, fesse le a helyzet hü képét, mondja el, hogy itt oly miniszterelnök van, a ki a törvényt, az alkotmányt, a politikai és erkölcsi tisztességet sérti, hogy a többség itt e miniszterelnök pénzén ül s kérje meg, csináljon itt jobb viszonyokat, akár a parlament föloszlatásával s bizza a kormányt oly férfiakra, kiknek a politikai tisztességről más fogalmuk van. Ha pedig Széll ezt nem teszi meg, tegye meg az ellenzék.

Minthogy a kormányt minden áron el kivánja távolitani, neki nem csak bizalmat, nem csak indemnityt nem szavaz meg, de még annak napirendre tüzését sem fogadja el, hanem a következő határozati javaslatot nyujtja be: (Halljuk! Halljuk!):

«Mondja ki a ház, hogy addig, mig a miniszterelnök a gazdasági kiegyezés kérdésében felvilágositást nem ad, semmiféle napirendhez hozzá nem járul». (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélső baloldalon. Felkiáltások a baloldalon: Öt perczet kérünk!)

Elnök: Öt perczre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Bolgár Ferencz: A miniszterelnök megtagad minden felvilágositást a kiegyzés dolgában, noha az osztrák miniszterek teljesen feltárták álláspontjukat. Ez ingatja meg a monarchia nagyhatalmi állását. Ez az oka annak, hogy a német lapok ma már azt fejtegetik, hogy a monarchia képes-e még a hármas-szövetségben rea háramló kötelezettségnek eleget tenni.

Zürzavar van mindenfelé. És a miniszterelnök még Gajárival és Örleyvel provokáltatja is az ellenzéket, mintha csak bele akarná kergetni az obstrukczióba. (Ugy van! balról.) Ha obstrukczió lesz a vitából, azt főleg a miniszterelnök okozta, ha nem lesz, az az ellenzék érdeme lesz. Tagadja, hogy most obstrukczió lenne a házban. Tizenhet szónok beszélt az ellenzékről, s ez már obstrukczió?

Mondja meg a miniszterelnök, hogy ha nem mobilizálta volna a közigazgatási hivatalnoki kart és nem lett volna az az 5 milliója (Felkiáltások balfelől: Nyolcz!), a melyet választásokra költött, ugyan képes lett volna-e itt a háta mögé azt a többséget beszerezni? (Ugy van! Ugy van! balfelől.) De mit tett még a miniszterelnök, hogy a helyzetet még jobban összebonyolitsa?

Ivánka Oszkár! Hazudott! (Derültség balfelől.)

Bolgár Ferencz: Előhozakodott egészen szokatlan időben az indemnity törvényjavaslattal. Abban, hogy a miniszterelnök már most indemnitit kér, a szóló titkos czélzatot lát. Tisza Kálmán a vederő vita viharaiban is csak deczember közepén kért indemnitit. Meg is kapta. Szapáry is közvetetlenül a ház föloszlatása előtt kért indemnitit, pedig akkor az ellenzéknek jobb alkalma lett volna obstruálni, mert nem esett tul a Bánffy-féle irtó választáson.

Mi az oka, hogy a miniszterelnök most, a szokás ellenére, nem deczemberben, hanem októberben kér indemnitást? Kijelenti, hogy módositást nyujt be, hogy az indemnitást csak deczember elsején tüzhessék ki napirendre. Addig tán nyilatkozhatik a miniszterelnök a kvóta dolgában, sőt tisztázhatja magát a Dezsőffy Emil ügyében is. Kell is tisztáznia magát a Dezsőffy-ügyben. Lesz ideje deczember elsejéig. Ő hive a közös hadseregnek és közös vámterületnek. (Zaj a szélső baloldalon.) Ha fentartjuk a közös hadsereget, az csak olyan lehet, mint ma (Zugás a szélső baloldalon.), de a mi ma történik, mindaz a közös hadsereget is devalválja értékében. Ő a vitát illetőleg a függetlenségi párt vezérével tart.

Polczner Jenő: Annak nem kell közös hadsereg.

Bolgár Ferencz: Abban ért egyet Kossuthtal, hogy a gép mellől el kell távolitani a mostani gépészt. Nem fogadja el a napirendet és ajánlja a módositást. (Tetszés a baloldalon.)

A módositvány a következő:

Határozza el a ház, hogy az 1899-ik év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslatot 1889-ik évi deczember 1-én veszi tárgyalás alá.» (Derültség a jobboldalon. Felkiáltások balfelől: Tolhiba! 1898! Ki kell javitani!) Ki van már javitva.

Lakatos Miklós: Az indemnity javaslatnak napirendre tüzése ellen hazafiui kötelességének tartja állást foglalni. (Élénk helyeslés a bal- a szélső baloldalon.) Nem teszi ezt pártfegyelemből, hanem tisztán lelke meggyőződésből (Élénk éljenzés a bal- és szélső baloldalon.) és tenné ezt akkor is, ha a tulsó oldal padjain ülne, mert akkor is kötelességének tartaná tiltakozni oly eljárás ellen, mely a törvényt és alkotmányt sérti, törvénytiprásra, a törvény szavainak elmagyarázására vezet. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) Kötelességének tartaná tiltakozni, ha ott ülne is, egy oly kormány ellen, mely Magyarország érdekeit Ausztriának alárendeli, csak azért, hogy Bécsben kedvében járjon és hogy az alkotmányosság álarcza alatt absolut uralmat továbbra is terjeszsze. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) Nagyon csodálkozik a tuloldalon, hogy nem támad fel keblében az önérzet, a magyar büszkeség, hogy vakon mennek oly kormányelnök után, ki titkolódzik, ki bujkál és nem mondja meg, mit akar. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) Látják önök jól, hogy Deák Ferencz hagyatékát támadja meg a miniszterelnök és önök nem kelnek annak védelmére, mert önök nem állanak elvek alapján, hanem állanak a miniszterelnök háta megett, annak gárdája (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.); mert az ő kegyelméből ülnek ott a tulsó oldalon.

Titkolódzik a miniszterelnök és önök megbiznak benne nem kérdezik, hogy hát mi az a haza érdeke; mondja meg, mivel védi meg azt. Erre nem szükséges önöknek felelet, mert önöknek elég az, hogy a sajt ott van. (Derültség és tetszés a bal- és szélső baloldalon.) Azt megkapta a miniszterelnök Bécsben, de megkapta egyuttal a klotürt a szájára, hogy valahogy ki ne ejtse azt a sajtot (Ugy van! Ugy van! Tetszés a bal- és szélső baloldalon.), mert ha azt ki találná ejteni, akkor őt ejtik el Bécsben. (Derültség és éljenzés a bal- és szélső baloldalon.)

A pénzügyminiszter a minap azt mondta Horánszkynak magánbeszélgetés közben, hogy nem akarja fölgyujtani a szomszéd házat. Hiszen már ég az! Hiszen nekünk már védekeznünk kell.

Régi közmondás, hogy a fejtől büdösödik a hal. Hogy tehát a halnak egész teste el ne romoljék, a szakácsok ugy szoktak tenni, hogy levágják a fejet és ellökik. Én a magyar nemzet nagy testét féltem, mert ennek politikai feje a miniszterelnök; ennek pedig nem volna egyéb radikális kurája, minthogy távozzék helyéről Felkiáltások balról: Mondjon le!), nehogy az a betegség, mely benne van, az egész nemzet testébe átmenjen. (Ugy van! Nagy zaj és helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Áttér már most a betegségre, miben a miniszterelnök szenved. (Halljuk! Halljuk!) Az egy igen veszedelmes betegség, az ugynevezett rákbetegség (Zajos derültség a bal- és szélső baloldalon.); azt pedig csak operaczióval, égetéssel, vagy kivágással lehet gyógyitani.

A rákbetegségnek a legveszedelmesebb faja az, a miben a miniszterelnök szenved: az osztrák betegség. (Zajos derültség, taps és éljenzés a szélső baloldalon. Az elnök csenget.) A miniszterelnök hagyja el a miniszterelnöki széket, menjen Bécsbe, ott, a milyen ügyes diplomata, Goluchowszky külügyminisztert könnyen kitolhatná a székéből és helyébe ülhetne. (Élénk derültség a szélső baloldalon.)

Különben a miniszterelnök ur nem is tehet róla, hogy osztrák betegségben szenved, bizonyára valami osztrák dajkától szopott (Zajos derültség a szélső baloldalon.) és annak a teje a magyar vert mind kiölte belőle, mert ő testestől lelkestül osztrák. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Megszökött Kossuth Lajos temetése elől, akkor a midőn az egész nemzet ott sirt legnagyobb fiának ravatalánál. Eltürte, hogy Zágrábban a magyar király jelenlétében fölgyujtsák s letépjék a magyar nemzet lobogóját, melyet magyar munkásoknak kellett megvédelmeznie. Ezért a hős tettért a magyar munkásokat bebörtönözték, a miniszterelnök ur pedig naivul nevetve háromszinü rongynak mondotta zászlónkat. Megtanitaná a miniszterelnököt, mi az a magyar zászló és jó volna, ha Bánffy ur emlékezetébe vésné Erdélyi Jánosnak ezt a versét:

Háromszinü zászló lobog
Fuvalmi szárnyakon,
Légy üdvöz', óh, kit ez jelent,
Szivem-szerette hon!

Mikor arról volt szó, hogy a nemzet megünnepelje a 48-as alkotások ötvenesztendős évfordulóját, Bánffy ellentétbe helyezte magát a nemzettel, mely márczius 15-ét ünnepelte, mig Bánffy április 11-ét forszirozta. Hát a Vaskapunál mi történt? Pétervárra is csak az osztrák császár ment el, nem pedig a magyar király. A pozsonyi eset megmutatta, hogy báró Bánffy Dezső az udvarnál is alárendelt szerepet próbált juttatni a parlamentnek, de hála Isten, olyan elnökünk van, ki ettől a megaláztatástól megóvta a magyar országgyülést. (Lelkes éljenkiáltások balfelől. Felkiáltások: Hát önök miért nem éljeneznek?

Polónyi Géza: Ők ezt csak osztrákul tudják!

Elnök csenget.

Lakatos Miklós: Szóvá teszi, hogy a 48-as honvédekkel mily mostohán bánik a miniszterelnök, csak azért, hogy Bécsben megmutassa, hogy lábai előtt fetrengenek a rebellisek, de Axentenek kedvében járjon, április 11-ikét a törvényhozásban ünnepül keresztülhajtotta.

Franciscinek, meg azoknak a hazaárulóknak penziót ad, a kiknek pedig akasztófa kellett volna, nem penzió. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalov.)

Elnök: (Csenget.) A parlament méltóságára figyelmeztetem . . . (Élénk felkiáltások a szélső baloldalon: De igaza van!) Arra figyelmeztetem a képviselő urat, hogy kevésbé violens kifejezésekkel megmondhatja nézetét. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Az akasztófát nem lehet virágosabb nyelven kifejezni.)

Lakatos Miklós: Én csak az igazat mondtam el; ők el voltak itélve és sorsukat megérdemelték. (Zaj a szélsőbalon.)

Justh Gyula: Kár lesz Axentét nagyon védelmezni!

Rátkay László: A honvédek mezitláb járnak most is! (Mozgás és zaj a szélsőbalon.)

Elnök: Észrevételem a hang ellen szólott. Tessék folytatni beszédét!

Lakatos Miklós: Most október hatodikán is nem azért tartott szünetet a ház, mert a nemzetnek gyásznapja volt, hanem mert a miniszterelnök «nem bánta», hogy ne legyen ülés. Hát szabad-e még ilyenek után Bánffyt hazafinak tekinteni. Ne adja az ég, hogy a 48-as idők megismétlődjenek, mert akkor Bánffy a Haynau-gárdához tartozna és bennünket mind felakasztatna.

Kubik Béla: Az volna a legkevesebb, hogy bennünket lenyakaztatna.

Lakatos Miklós: De van a miniszterelnök urnak még egy más betegsége. Meghibbant az emlékező-tehetsége. Ennek következménye az agylágyulás.

Kubik Béla: Paralizis progressziva.

Lakatos Miklós: Ideje volna, hogy visszatérne Szolnok-Dobokába, az ország nagy nyugdijat szavazna meg. A miniszterelnök ur ugy látszik elfelejtette, a mire az ifjuságban megtanitották: A szó legyen urad, te annak rabja! Foglalkozik ezután a többségnek a kormányhoz való viszonyával, a választási visszaélésekkel stb. Báró Bánffy is azt követeli a pártjától, a mit Windischgrätz: Unbedingte Unterwerfung! Van-e valaki a kormánypárt padjaiban, a ki föl mer állani és kijelenteni, hogy nem emeli a kvótát! Álljon föl, mi azt lefotografirozzuk és az egész országban szétosztjuk az arczképét mutatóba. Saját választóitól tudja, hogy annak a szolgabirónak, a ki az ő megválasztatását nem tudta megakadályozni, szabadságra kellett menni. És a mikor az sem használt, ráküldték a kerületre a megyei ügyészt, főszámvevőt . . .

Polónyi Géza: Pimaszság, alávalóság!

Elnök (csenget.)

Lakatos Miklós: Azután igénybe vették a postást, a fináncot.

Polónyi Géza: Egerben nem igy volt? Mondja meg, pénzügyminiszter ur!

Bartha Miklós: Hát Jászberényben?

Lakatos Miklós: Ezután Horváth Boldizsárnak a véderővita alatt elmondott beszédéből idézve kimutatja, hogy Horváth teljesen analog viszonyok között az ellenzék mai küzdelmében használt fegyvereket indokoltnak és jogosultnak elismerte. Ily körülmények között az ellenzék eljárása a kormánynyal szemben csak jogosult. Mi arra akarjuk szoritani a kormányt, hogy tisztelje a törvényt A miniszterelnök urnak sajátságos fogalmai vannak a becsületről. Mi a becsületért készek vagyunk életünket is adni. Olyan miniszterelnökkel, ki szavát nem tartja, olyan miniszterelnökkel, ki a magyar zászlót rongynak tartja, olyannal szóba sem állunk. A magyar bőrbe bujt osztrák miniszterelnöknek anyanyelvén kiáltja oda: Abdanken! (Hosszas éljenzés.)

Elnök: A vita folytatása a holnap 10 órakor kezdődő ülésre halasztatik.

Az ülés végződik délután 1 óra 45 perczkor.

A Pulszky Ágost inkompatibilitása. A «Bud. Tud.» jelenti: *Lázár* Istvánnak *Pulszky* Ágost képviselőre nézve felhozott összeférhetlenségi esetet tartalmazó kijelentését a képviselőház elnöksége nem teszi át az összeférhetlenségi bizottsághoz, mert a képviselőháznak 1897. évi márczius hó 26-án tartott ülésében hozott határozata szerint a házon kivül álló egyének részéről tett bejelentés csak akkor vétetik figyelembe, ha a bejelentőnek állása és lakása is meg van jelölve, a mi Lázár István bejelentésénél hiányzik.

A pénzügyi bizottság ülése.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Széll* Kálmán elnöklete alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a magyar korona országainak pénzügyminisztere és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyminisztere között a bélyeg és közvetlen illetékek, fogyasztási bélyeg és dijak iránt létrejött egyezményről szóló törvényjavaslatot.

Hegedüs Sándor előadó után *Komjáthy* Béla kifejti, hogy az egyezményhez nem járulhat. Ez egyezményben az 1868-ihez képest visszaesés van. *Uj közös érdekü ügyet akar teremteni az egyezmény*, kimondván, hogy a kártya- és naptárbélyegre nézve azonos szabályok alkalmaztatnak. Az 1867-i törvényekben ily rendelkezést nem találunk s szóló határozottan ellene van annak, hogy ily ujabb közös érdekü ügy teremtessék. Szóló nézete szerint azt kellett volna kimondani, hogy a fogyasztási adóbélyeg azon államot illeti, a hol a kártyát használják. A kártyabélyegnél 70—100.000 frtra megy a károsodás, a mit ily módon elkerülhetnénk. Ez a helyzet a naptáraknál is, a melyeket nagy számmal hoznak be Ausztriából is. A törvényjavaslatnak ide vonatkozó rendelkezéseiben szóló határozott közjogi sérelmet lát, kifogást tesz az ellen is, hogy az egyezményben Ausztria nem tekintetik külföldnek s hogy a leletekre nézve az egyik állam hatóságainak közvetlen eljárás biztositatik a másik állam hatóságaival szemben. A mikor a javaslat indokolásában kimondatik, hogy a közös miniszteriumoknál a bélyegek elszámolása a nyugta kiállitásának helye szerint történik, mert különben nem

---

olcsóbban adni lesznek kénytelenek, a betonépitkezés olcsósága miatt nem nyerhetnek minden ezer téglánál 8—10 frtot, a mely ezer darab tégla nekik alig kerül 10 forintba.

Ereki Károly.

A TESTVÉREK.

ANGOL REGÉNY. 71

Irta HALL CAINE.

NEGYEDIK RÉSZ.

1877-ben.

Könnyed udvariassággal párosult fagyos méltósággal vette át Ritson Hugó okmányait . . . . sajátságos vegyüléke volt viseletében annak az alázatosságnak, melylyel hajlongani szokott a belügyi államtitkár előtt s annak a zsarnokságnak, melylyel lánczra vereti és kenyérre itéli a fegyenczeket.

— Az emberek kilenczkor visszajönnek, — mondá, és kiadta a rendeletet, hogy vezessék oda a 2001 B-t egyenesen az irodába, mihelyt a 34-ik csoport visszaérkezik.

Ritson Hugó épen kiért a főtérre, midőn óriási lárma keletkezett a börtönépület közelében.

— A gőzös! — dörgé husz hang is egyszerre, s egész sereg fegyencz rohant a kikötőhöz, hol egy gőzhajó zakatolt el. Egy ember a vizbe ugrott utána.

Mennyire nevettek a démonok, hogyan káromkodtak és hurrogtak és mennyire szikrázott a szemük s kiderült dult arczuk, midőn elfoghatták egy-egy rabtársukat, ki megkisérlé a megmenekülést! Mert hát minden fegyencz, a ki egy szökevény elfogásában segédkezik, hat napi enyhitésre számithat.

Az orvos felvezette Ritson Hugót a lakása ólomtetejére. Abból a magasságból keresztül láthattak a börtön kőfalán, ki a tulsó sziklás partra. Az ódon templomromok közelében egy csoport fegyencz futkosott ide s tova, kezeikkel integetve és lázas vad kiabálást hallatva.

— A 34-ik csoport az, a Jim csoportja — mondá az orvos.

A nap magasan sütött már s a tenger ezerféle szint játszó habokban csillogott. Az ezüstös hullámokon valami lebegett, a mi nagyon hasonlitott egy kádféléhez. Az a jármü volt az, a melyet a vizbe ugró fegyencz utána inditott a hajónak.

Most egyszerre világosan ki lehetett venni a kádban álló fegyenczet, a ki ledobta kabátját, sapkáját és karjai meztelenek maradtak. A polgári őrség a szirt aljához futott és tüzelt. Egy lövés talált is. Látni lehetett, a mint a fegyencz letépte a durva vászon-inget melléről és azt kézcsuklójára csavarta.

— Miért nem fekszik le? — szólt Ritson Hugó; s bár nem tudta ugyan, ki az a fegyencz, de azért különös lázas vágy fogta el szivét, hogy a szerencsétlen ember elmenekülhessen.

— Elveszett ember . . . erős tüzbe került és élve vagy halva vissza fogják hozni a szigetre, — jegyzé meg az orvos.

Fél órával később egy fegyveres polgári őr, két másik börtönőrrel csakugyan visszahozták a szökevény-rabot és bevitték ő a parancsnok irodájába. Az erőteljes férfi felemelt fejjel és szilárd léptekkel lépdelt a fegyveres őrök közt. Sem kabát, sem sapka nem volt rajta, csupán egyik meztelen karjának csuklója volt durva vászonnal bekötve. Melle meztelen volt, szemei villogtak s egy sötét véres vonal kivételével az egyik arczán keresztül, arcza halálsápadt volt. . . . De azért azt az embert nem látszott megtörni szerencsétlensége.

— Mi ennek az embernek a száma? — kérdezé a parancsnok.

— Nézzétek meg jól, hogy el ne téveszszétek,— szólalt meg a fegyencz.

— Ez a 2001-es B., — mondá a főfelügyelő.

A parancsnok hirtelen belepillantott egy az iró-asztalán heverő iratba.

— Hivassák ide az idegen gentlemant, — parancsolá az egyik őrnek. Szerencséje most, hogy a kormány hivatalos közegei érdeklődnek iránta,— tevé utána a rabhoz fordulva.

A fegyencz nem válaszolt; sem alázatos, sem daczos nem volt ő; hanem egész magatartása nyilt és büszke, bár csaknem durvává tette a rajta elkövetett méltatlanságnak érzete.

A következő pillanatban Ritson Hugó belépett az irodába. Szemeit lesüté és nyomorék lábát nehézkesen vonszolta maga után. Ideges ujjakkal fogta össze kabátját; orrának czimpái rángatóztak . . . . s egész testében feltünően reszketett. . . .

— Ime, ez az illető ember, — jelenté a főfelügyelő, tisztelettelјes meghajlással.

Ritson Hugó megkisérlé szemeit felemelni, de hirtelen ismét lesütötte azokat. Kinyitotta ajkát a szólásra, de szavak nem jöttek ki rajta. Ezalatt a nedves, sáros, meztelen, vértől boritott és fegyveres őrök által őrzött fegyencz elibe lépett és felemelt fejjel átható tekintettel, mintha a lelkét keresné, megállott előtte.

A fegyencz egyik kezét csipőjére tette, s a másikkal Ritson Hugónak lesujtott, meggörnyedt alakjára mutatott.

— Mit kiván tőlem ez az ember? — kérdezé mély, fájdalmas hangon.

Erre Ritson Hugó hevesen közbevágott.

— Pál, én nem akarom szenvedéseidet részvétemmel tetézni.

A hivatalnokok egymásra tekintettek.

— Nekem nem kell a te részvéted, — szólt keserüen a fegyencz.

— Nem; de nekem van szükségem a te könyörületedre, — mondá halk hangon Ritson Hugó. . . .

A fegyencz felkaczagott s a börtönőrökhöz fordult.

— Vezessetek el innen, elég volt már nekem ebből a komédiából.

— Hallgass reám, — szólt ismét Ritson Hugó. Valami mondani valóm van számodra. . . . a mi a te javadra válhat.

A fegyencz ujból felkaczagott.

— Vezessenek el, hát nem akarják?

— Mit szólnál hozzá, ha azt mondanám, hogy mélyen fájlalom és bánom a multat? — szólt Hugó.

— Azt, hogy képmutató vagy, — felelé a rab.

Ritson Hugó erőt vett magán és hevesen lélegzett. Arcza pillanat alatt elsápadt és dult arczvonásai megmerevültek. . . . . Mely csend állott be, a mely után töredezett halk hangon igy szólott:

— Pál, te jól tudod, milyen ember vagyok én; kérlek, ne kényszerits a végletekre. Azért jöttem ide, hogy neked szolgálatot tegyek. Emlékezzél szenvedéseidre. . . .

A fegyencz megint csak dermesztő hahotát hallatott.

— Gondolj a mások szenvedéseire . . . arra a nőre, a ki együtt szenved veled.

A fegyencz büszke tekintete most egyszerre villám sebességgel eltünt.

— Kérem, vigyenek el innen, — mormolá halk, esdeklő hangon és hátralépve, de az őrök körülfogták. Nem akarom tovább hallgatni ezt az embert. Hallják-e? Nem akarom őt meghallgatni, — mondá indulatosan; hiszen csak azért jött ide' hogy engem kinozzon.

— Azért jöttem, hogy jóvá tegyem, a mit elkövettem, — szólt ismét Hugó. Pál, engedd, hogy mindent jóvá tehessek. Ne zaklasd fel lelkemnek gonoszabb indulatát most, a saját életed s a magam életének válságos pillanatában.

A fegyencz hallgatott, azután sokkal higgadtabban mondá:

— Akkor hát a saját érdeked politikája kivánja bünödet helyrehozni.

Ritson Hugó visszahökkent. A vádló szavak éles nyilként találtak szivébe. Ha ő neki volt bátorsága maga előtt is palástolni inditó okát, ez a döfés leleplezte azt.

— Nem akarok eltérni az igazságtól, azt állitva, én alapjában megváltoztam, — felelé komoran. Hogy mi az inditó okom, az kizárólag az én dolgom, de cselekedetem a te javadra válik és megszabadithat.

A fegyencz arcza kiderült.

— Te engem felhasználtál boszud eszközéül,— mondá, de nem fogsz felhasználni töredelmes megbánásod eszközéül is. Őrök, vezessetek ki, mondom nektek, hogy vigyetek el innen!

A parancsnok közbeszólt:

— Ha ezt a szobát elhagyja, akkor egyenesen a fenyitő czellába fog menni.

— Hát hurczoljanak el a czellájukba s engedjenek ott meghalni és elrothadni, — mondá a fegyencz.

— Vigyétek hát el, — parancsolá a parancsnok.

(Folytatása következik.)

A tüzoltás utóhangjai. A tüzoltóparancsnokoknak a tüzvész eloltása után hivatalos jelentést kell tenni a közigazgatási hatóságnak egy iven, a mely megfelelő rovatokkal és kérdőpontokkal van ellátva. Ezek a jelentések nem egyszer komikusan naivul hangzanak. Arra a kérdésre például, hogy mi a tüz keletkezésének oka, ilyenféle válaszok érkeztek az ország különböző vidékein: — A tüz magától támadt Nagelberger József esztelensége folytán. — Egy szikra okozta. — A gyermekeket elküldték barmokat őrizni. — Mivel tegnapelőtt a kéményseprő meggyujtotta a kormot a kéményben. — A tüz az istállóban keletkezett, bár ép oly könnyen keletkezhetett volna máshol is. — Egy másik kérdés az, hogy milyen módon kapták a vészjelt? — A pokoli „tüz van“ kiabálás által. — Nekünk az éjjeli inspekcziós-tüzoltó jelentette a vészt. — „Tett-e a háziur oltási kisérleteket?“ — A háztulajdonos nem próbálkozhatott meg a tüzzel először azért, mert nem volt vize, másodszor azért, mert nem volt otthon. — Igen, leöntötte a feleségét egy dézsa vizzel. — „A gépek hogyan kaptak vizet?“ — Szivattyuzás által. — Az asszonyok vedrekben hordtak vizet a géphez és beleöntötték. — „Mentettek-e meg egyes tárgyakat?“ — Igen, de a végén mégis sok megmentett dolog hiányzott. — Megmentettünk egy pár papucsot és egy elégett tehenet, a melyet elloptak a czigányok. — „Micsoda észleleteket tettek a tüznél?“ — Azt tapasztaltuk, hogy sötét éjszakákon fáklyát kell gyujtani. — Egy jó tüzoltó-szivattyu nagy jótétemény az egész községre.

*

Nagy esőzések. Egyikét a legnagyobb esőzéseknek mult évi deczember 15-én és 16-án a Ceylon szigetének északi részében fekvő Nedukein nevü helységben észlelték. Az eső 24 óráig tartott, mennyisége pedig 806 mm. volt. Nedukeinben az évi átlagos esőmennyiség 1648 mm., ugy, hogy azon az egy napon majdnem fele esett annak a mennyiségnek, mely máskor egy egész év alatt esik. A mennyire ismeretes, eddigelé a legnagyobb eső néhány évvel azelőtt Gibraltarban esett. Tartama 26 óra volt, mennyisége pedig 838 mm. Genuában egyszer 26 óra alatt 762 mm., a francziaországi Joyeuse nevü helységben pedig 22 óra alatt 791 mm. Az évi esőmennyiség a legnagyobb Észak-Indiában a Khasia hegyekben, hol évenkint körülbelül 15 méter magas eső esik; egy izben itten 5 egymás után következő napon egyenkint 762 mm. eső esett, tehát 5 nap alatt majdnem 4 méter.

*

Képes levelező-lapok és a kémkedés. Nagyon reájár a rud a képes levelező-lapokra. A minap nálunk rendszabályozták meg ezt a divatos czikket, most meg Németországban korlátozzák a forgalmát. Ott azonban más szempontból teszik, mint nálunk: a kémkedés gyanujából. Számos képes levelező-lap ugyanis erődítmények rajzát tünteti fel és ebben a német kormány veszélyt lát. Ugy gondolkodik, hogy igy még áruló nélkül is elárulódnak a német védelem titkai. Hogy tehát ez meg ne történjen, a német kormány elrendelte, hogy az ilyen levelező-lapokat a posta nem továbbitja, hanem igenis a rendőrség kezébe szolgáltatja.

*

érvényesülhetne a viszonosság, ez annyit jelent, hogy elismertetik annak jog- és törvényszerüsége, hogy a közös ministeriumok Bécsben székelnek, pedig ezt semmiféle törvény nem mondja ki s ez egyáltalán nem is következik az 1868-iki törvényekből. Azt helyesnek tartja szóló is, hogy a felség személye körüli miniszterium exterrioritása elismertetik s különösen azt, hogy az egyezményt egy évre fel lehet mondani. Reméli is, hogy a miniszter azonnal élni is fog a felmondás jogával. A törvényjavaslatban egyébként sok oly kérdés van, a melyeket a pénzügyi bizottság megbirálni nem jogosult. Inditványozza ennélfogva, hogy a törvényjavaslatnak előzetes tárgyalására az igazságügyi bizottsághoz való utasitása is hozassék javaslatba.

Lukács miniszter válaszolja, hogy nagy haladást jelent e javaslat az 1868-iki megállapodással szemben, s hogy több rendbeli sérelem orvoslást nyer benne. Az 1868-iki megállapodás Magyarországon nem igtattatott törvénybe s hézagosan tétetett közzé, ugy, hogy a publikált szövege nem is teljesen azonos az Ausztriában törvénybe igtatott szöveggel. A kártyabélyegre nézve már 1868-ban ki volt mondva az egyforma eljárás. A költségvetés szerint az egész kártyabélyeg bevétele 110.000 frt, lehetetlen tehát, hogy e czimen 70—100.000 frt károsodásunk legyen és pedig annál kevésbbé, mert az illető osztrák gyáros nálunk is állitott fel kártyagyárat. A törvényjavaslatban világosan ki van mondva, hogy ezen egyezmény tárgyára nézve Ausztria nem tekintetik külföldnek, a miből a kontrário következik, hogy egyéb tekintetben Ausztria külföldnek tekintetik, a mi az 1868-iki megállapodásban is ki van mondva. A leleteket illetőleg a hatósági eljárásra vonatkozó intézkedés a kölcsönös jogsegély tökéletesebbé tétele szempontjából vétetett fel.

Az egyezmény egyes részleteire vonatkozólag *Toepke* államtitkár által adott felvilágositások s *Komjáthy* további felszólalása után a törvényjavaslat általánosságban és egy pár stiláris módositással részleteiben is elfogadtatott.

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetü jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Elnök bejelenti, hogy az e javaslat tárgyában Pozsony sz. kir. város által benyujtott törvényjavaslat szintén a bizottsághoz utasittatott. *Hegedüs* Sándor előadó után *Berzeviczy* Albert elfogadja a törvényjavaslatot, mint kifolyását a már megalkotott törvényeknek s beváltását a miniszter által tett igéretnek s elismeri, hogy lehetőleg méltányosan igyekszik a javaslat a városok igényeit kielégiteni. A székes-fővárosi viszonyaiból kiindulva s arra való tekintettel, hogy az italmérési jövedék a fővárosban igen fejlődésképes, hátrányosnak tartaná, ha ez hosszabb időre megköttetnék. Indokolt volna ennélfogva, ha akár az 1. szakasznak, akár az egész törvénynek érvénye 3 évre szorittatnék. Szükségesnek tartaná továbbá a törvényjavaslat klarifikálásával megnyugtatás adását arra nézve, hogy a főváros a kültelki sörfogyasztás után élvezett jövedelemtől nem fog elesni.

Matlekovics kivánatosnak tartaná fogyasztási szempontból a husfogyasztási adó mérséklését. Elismeri, hogy ez az adó egyelőre alig mellőzhető, meg kell azonban jegyeznie, hogy a jövő fejlődése szempontjából a husfogyasztási adó, illetőleg annak pótlékokkal való emelése Magyarország érdekeinek nem felel meg.

Komjáthy ugyanily értelemben nyilatkozik a husfogyasztási adóra nézve, helyeselvén egyébként azt, hogy a kormány kiterjeszti elvégre gondját a községi pótlékokra nézve. Nézete szerint az értékemelkedések helyes alapot nyujtanának arra, hogy a városok háztartási viszonyai javittassanak.

Farbaky felvilágositást kér az iránt, vajon a kárpótlás kiszámitásánál figyelembe fognak-e vételni azon pótlékok, melyeket kivethettek volna, de tényleg nem vetettek ki, s vajon minő eljárás fog követtetni az albérlők által a városoknak beszolgáltatott, de egészen tökéletesen el nem számolt jövedelmek kárpótlásával?

Lukács miniszter nem zárkózik el a felhozott aggályok elől, azonban nem tud különbséget tenni a főváros s a többi városok közt, hozzájárul ahhoz, hogy az egész törvényjavaslat hatálya három évre tüzessék ki. A főváros oly kedvező megoldást nyer, hogy már az első évben megkapja azt az összeget, a mit a természetes fejlődés alapján legfeljebb a harmadik évben érhetne el. A söradó-pótlék szedése ki van zárva s e törvény az ásványolajra és czukorra nem terjed ki, mert ezek nem oly czikkek, a melyekre nézve pótlékok engedélyezése czélszerü lenne. Osztja szóló Matlekovics nézetét s reméli, eljön az ideje, a midőn megfelelő változtatás történhetik, de a mai viszonyok közt bizonyos határok közt, tekintettel főleg a városok igényeire, meg kell engedni a husra nézve a pótlékok szedését. Berzeviczy második kérdésére megadja a választ a 4-ik §., mindazáltal nem ellenzi szóló, hogy a jelentésben kimondassék, hogy azon bevétel után, melyet a főváros a söradó czimén a kültelkeken szedett, joga van kárpótlás igénybe vételére. A mi az albérlők dolgát illeti, az e tekintetben szerzett tapasztalatok arra inditják szólót, hogy az e tekintetben felmerülő üzelmek megakadályozására a 7-dik §. megfelelő módositást tesz a javaslatba.

A törvényjavaslat ezek után általánosságban elfogadtatott.

A 3-ik §-nál *Matlekovics* a husfogyasztási adóra nézve megjegyzi, hogy intézkedés lenne teendő arra nézve, hogy a szalámigyárosok a községből való kivitelnél megkapják az adó visszatéritését. Javasolja továbbá annak kimondását, hogy az ipari czélokra adómentes szeszre községi adópótlék nem vethető ki. — *Lukács* miniszter nem tesz kifogást annak kimondása ellen, hogy az állami szeszadó alól mentes égetett szeszes folyadékra községi pótlék nem vethető ki. A bizottság elhatározta ily értelmü rendelkezésnek a §-ba való felvételét. Kimondatott továbbá a szakaszban, hogy a bor- és husfogyasztási adóra nézve is megengedhető a városoknak, hogy a pótlékot az 1899. évi január 1-je előtti mérvben szedhessék be.

A 7-ik §. *Lukács* miniszter inditványára a következő rendelkezésekkel toldatott meg:

«A község vagy város által megváltott adók beszedési joga az illető község vagy város által csak házilag kezelhető. Ellenkező esetben, különösen a beszedési jognak nyilt vagy leplezett haszonbérbe adása esetén a pénzügyi hatóság választása szerint a megváltási szerződés azonnal megszüntethető, vagy pedig a beszedési jutalék kiutalványozása beszüntethető. Ha valamely község vagy város a boritaladó és husfogyasztási adó beszedési jogát a kincstártól haszonbérbe vette, akkor ez a jog albérletbe adható ugyan, de csakis nyilvános árverésen. Ellenkező esetben az albérletbeadás iránti szerződés semmis és a pénzügyi hatóság az illető községgel vagy várossal kötött haszonbérleti szerződést azonnal megszüntetheti. Ez utóbbi esetben a kincstár és a község között kötött haszonbéri szerződés ugy az állandó, mint a fokozatos bélyegilleték alól fel van mentve. A község ilyen haszonbéri szerződések után sem a III. oszt. kereseti adó, sem az általános jövedelmi pótadó alá nem esik.»

A törvényjavaslat 8-ik §-ában kimondatott, hogy a jelen törvény hatálya 1901. évi deczember 31-én megszünik.

Ezzel a bizottság előtt fekvő törvényjavaslatok tárgyalása befejeztetvén, *elnök* köszönetet mondott buzgalmukért a bizottság *jelenlevő* tagjainak. *Komjáthy* kiemeli, hogy leginkább az elnöknek köszönhető, hogy a törvényjavaslatok tárgyalása teljes objektivitással történhetett meg. (Általános helyeslés és éljenzés.)

Végül az elnök javaslatára felhatalmazta a bizottság *Pulszky* Ágost, *Gajári* Ödön és *Neményi* Ambrus bizottsági tagokat, hogy az indemniti-törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása alatt *Hegedüs* Sándor előadót helyettesithessék.

Ezzel az ülés véget ért.

VIDÉK.

• **A létánfalvi tüzkárosultaknak.** Vagy két héttel ezelőtt — mint akkor megirtuk — nagy tüzvész pusztitott Létánfalván. A község lakói irtózatos nyomorban vannak és nagyon reászorultak a könyörület adományaira. A *szepesi püspök* — mint nekünk irják — a pillanatnyi inség csillapitására 400 forintot, *Klotild* főherczegnő pedig, a ki a tüzvész idejében Tátrafüreden volt, 50 forintot küldött az inséggel sujtott lakosságnak.

A francziaországi események.

A semmitőszék ma folytatta a *Dreyfus-per reviziójára vonatkozó tárgyalást.* A törvényszék előtti tér és utczák egészen csendesek voltak. Nem látni semmi csoportosulást.

A törvényszéki termet ujságirók és ügyvédek töltötték meg.

12 órakor megjelent a törvényszék és *Bard* vette át a szót.

Bard a semmitőszék legfiatalabb birája. 48 éves, nagytermetü szép férfi, fekete körszakállal és élénk, sötét szemekkel. Bard nem terjeszt elő részletes inditványokat, de ezek önként világosan folynak fejtegetéseiből és a következőkből állanak: Vagy Dreyfus teljes felmentése a nélkül, hogy az elitéltet egy ujabb haditörvényszék elé állitanák, vagy pedig revizió teljes világosság mellett. Fejtegetéseiből kiderül, hogy inkább a reviziót akarná a semmitőszék által megejtendő vizsgálattal.

Bard élesen birálja „a gyengeségeket és kötelességmulasztásokat“ és szükségesnek nyilvánitja, *hogy az egész Dreyfus-ügyet a katonai birák kezéből vegyék ki.* Ennél a kijelentésnél nagy mozgalom támadt a teremben. Érezték, hogy egy nagy pillanat hatása alatt állottak és hogy ma a jognak soká elnyomott hangja szólalt meg.

Bard ott folytatja fejtegetéseit, a hol tegnap elhagyta és igy kezdi:

Mit tegyen a semmitőszék? Ha Dreyfust uj hadbiráság elé állitják, akkor határozatuk fontos prejudicziumot fog képezni Dreyfus ártatlansága mellett. Minő vád alapján foglalkozhatnék egy uj haditörvényszék az esettel? Nem merész az az állitás, hogy ez a törvényszék teljesen le volna fegyverezve. Tekintettel erre felmerül a kérdés, hogy nem volna-e helyén Dreyfus közvetlen felmentése? De hogy Dreyfus ártatlanságát proklamáljuk, ehhez nem elég az irásszakértői vélemények ellentmondása. Fel kell világositanunk a jóhiszemüeket, mert azok, a kik nem jóhiszemüek, nem számitanak. (Nagy mozgalom.)

Nem szabad elfeledni, hogy a katonaság a reviziót erősen ellenzi. Ennek illusztrálására felolvassa azt a levelet, melyet Zurlinden hadügyminiszter deczember 16-án intézett az igazságügyminiszterhez, a melyből kitünik, hogy Zurlinden nem talált olyan támpontot Dreyfus ártatlanságára nézve, a mely okot adott annak a hadbirósági itéletnek a megváltoztatására, a mely Dreyfus bünösségét kimondta; sőt ellenkezőleg, szerinte a már meglévő bizonyitékokhoz ujabb bizonyitékok is járultak, melyek Dreyfus bünössége mellett szólnak.

Bard azután arról az iratról beszél, a melyben ezek a szavak fordulnak elő: „Cette canaille de D . . .“ és azt mondja, hogy ezt az iratot négy más irattal egyetemben a pőriratokhoz csatolták. A semmitőszéknek meg kell ismernie ezt az iratot, hogy a valódi tényállást megállapithassa. Ez az ügy még korántsem érett meg az itéletre és a törvényszéknek, a melynek a tényállás teljes ismeretével kell döntenie s a melynek a törvény kötelességévé teszi, hogy minden lehetsége vizsgálatot megejtsen az ügy kideritésére és az igazság napfényre hozatalára, határoznia kell a felől, hogy mi a teendő. Ez kényes feladat lesz, de ez nem lehet elegendő ok arra, hogy a törvényszék kibujjon alóla. Elég volt már a gyengeségből és a törvényszék sulyos kötelessége tudatában azt fogja tenni, a mit lelkiismerete parancsol.

A katonai biróságokat fel kell menteni a Dreyfus-ügy további vizsgalatától. Csak igy fognak az igazságnak utat törni. A munka nehéz, de sértés volna örökre, ha feltennők, hogy a munka alól ki akarnak bujni.

Ezután Dreyfusné ügyvédje szólal fel és felolvassa inditványait, a melyekben vizsgálatot kér az 1894-ben és 1897-ben a bordereau felől adott irásszakértői véleményekben előfordult eltérések megbirálására és annak a megállapitására, hogy a Dreyfus-pőrben közöltek-e a birákkal a tanácskozási teremben titkos ügyiratokat. *Mornard* részletesen kifejti inditványait és azzal a kéréssel fejezi be beszédét, hogy a semmitőszék szerezzen tudomást az ügyre vonatkozó összes periratokról.

Erre a tárgyalást félbeszakitották.

Az ülés ujból való megnyitása után *Manau* főügyész szólal fel.

Manau főügyész is a reviziót kivánja. Kiemeli, hogy az a két uj tény, melyet megállapitottak, alkalmas arra, hogy Dreyfus ártatlanságát feltegyük. Az első tény Henry hamisitása. Tudjuk továbbá a Henry-féle aktákból, hogy Henry adta át a bordereaut Gonse tábornoknak és hogy a bordereau volt az itélet egyetlen alapja.

És itt aggálylyal kérdjük magunktól, honnan került elő a bordereau? Erre csak Henry felelhet. De ez nem mind. Henry volt a főtanu a Dreyfus-perben. Ha nem lett volna öngyilkos, hamisitás miatt vád alá helyezték volna és akkor más revizió-okunk volna, tudniillik a hamis tanuvallomás. A hamis tanuvallomás vádja oly faktumot képez, melynek alapján a reviziót el lehet rendelni.

Egy üdvös munka áll előttük. Megnyithatják a revizió kapuit és egy uj haditörvényszéknek alkalmat adhatnak, hogy a Dreyfus-ügyről itéljenek. A hadsereg megsértéséről nem lehet szó, ha oly jogi tévedésről van szó, melyet jóvá kell tenni.

Egész Francziaország kijelentette, hogy a legfelső itélőszék itélete előtt meg fog hajolni. Napfényre fogjuk hozni az igazságot minden becsületes ember igaz örömére.

Arról, hogy Dreyfus vallomást tett, szó se lehet. Ennek ellentmondanak azok a levelek, melyeket hőslelkü nejének irt.

Ma elérkezett a nap, mely után Dreyfus vágyódott, az igazság napja.

Ha az a szerencsétlen ember ártatlan, akkor el kell ismerni, hogy rettenetes martiriumában sohasem átkozta el biráit. Sohase adta fel a reményt hazája igazságszolgáltatása iránt.

Francziaország két táborra szakadt. Ez érthető. A mit azonban nem lehet mentegetni, az azon erőszakosság, melyet azok ellen alkalmaznak, a kik a reviziót szükségesnek tartják. Árulóknak s a hadsereg rágalmazóinak nevezik őket.

Ettől önöket se kimélték meg.

Mi bizalmat helyezünk a hadseregbe, melyhez fiaink és testvéreink tartoznak. A hadsereg becsülete az egész ország becsülete. De az is az ország becsületéhez tartozik, hogy egy jogi tévedést ismét jóvá tegyünk.

1842-ben a császárság egy tisztnek visszaadta becsületét. Adja vissza a köztársaság Dreyfus becsületét, de üldözze háromszorosan, ha vétkes.

Manau inditványozza, hogy a törvényszék vagy semmisitse meg a Dreyfus-perben hozott itéletet és utalja azt egy más hadi törvényszékhez vagy pedig semmisitse meg az itéletet és vigye maga keresztül a vizsgálatot. Mindkét esetben függeszsze fel a büntetés további végrehajtását és az itéletet nyomtassa ki és tegye közzé.

Manau eselleges adminisztrátiv rendszabályokra is hivatkozik. Ezek arra az esetre vonatkoznak, ha a hadügyminiszter szükségesnek tartaná, hogy Dreyfusnak saját biztonsága vagy a közbiztonság érdekében egy bizonyos városban való tartózkodást megtiltsa.

Erre az ülést megszakitották. Manau fejtegetéseit az aránylag nem nagy számu közönség némán hallgatta.

Szünet után *Bard* fölolvassa Gonze tábornoknak Loew elnökhöz intézett levelét, a melyben Gonze a leghatározottabban megczáfolja azt a nyilatkozatot, a melyet Picquart adott a szájában emlékiratában. Az elnök kijelenti, hogy a levelet az iratokhoz csatolják.

Mornard ügyvéd fejtegeti ezután a védelem mellett szóló momentumokat és az itélet revizióját kéri. Kimutatja, hogy egyetlen jogi alap az elitéltetésre a bordereau, de azt az ujabban fölmerült körülmények megingatták. Ezután a titkos iratoknak a haditörvényszékkel történt közléséről és Henry ezredes ama vonakodásáról szól, hogy megnevezze azt, a kitől a bordereaut kapta. Mornard sulyt helyez arra a tényre, hogy Henry bevallotta, hogy nem csupán egy, hanem három okiratot hamisitott, a mi kitünik Cavaignacnak a kamara julius 7-iki ülésén mondott beszédéből.

A plaidoyer-k folytatását és az *itélethirdetést holnapra* halasztották és az ülést bezárták. A hallgatóság lassankint szétoszlott. A törvénykezési palota előtt nem volt semmiféle tüntetés.

UJDONSÁGOK.

— okt. 28.

— ***Személyi hirek.*** Gróf *Brandis* Ottó lisszaboni osztrák-magyar követ tegnap Bécsbe érkezett. — *Fülöp* orleánsi herczeg tegnap Bécsből Brüszszelbe utazott. — *Lipót Szalvator* főherczeg és *Blanka* főherczegnő ma reggel Wörishofenből Bécsbe érkeztek.

— **Kihallgatások a királynál.** A király a jövő csütörtökön, november hó 3-án, s további rendelkezésig minden hétfőn és csütörtökön Budapesten legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzések a kabineti irodában (budai kir. várlak) eszközöltetnek.

— ***A királyné sarkophagja.*** Holnap, szombat délelőtt teszik végleges nyugvóhelyére a *királyné* koporsóját. A koporsó most még a kapuczinusok templomának előcsarnokában áll, honnat holnap délelőtt átszállitják végleges helyére, közvetlenül *Rudolf* trónörökös koporsója mellé. A sarkophag, mely a királyné koporsóját magába fogadja, rézből készült és kivülről dusan meg van ezüstözve. A fedő lapján nagy, aranyozott kereszt van, a mely alatt relief-koszorutól köritve a következő felirás olvasható:

P.
ELISABETH
AMALIA EUGENIA
IMPERATRIX AUSTRIAE
ET REGINA HUNGARIAE
MAXIMILIANI JOSEPHI
ET LUDOVICAE
DUCUM IN BAVARIA
FILIA.
NATA IN VILLA POSSENHOFEN
DIE XXIV. MENSIS DECEMBRIS
ANNI MDCCCXXXVII.
NUPTA
FRANCISCO JOSEPHO I.
IMPERATORI
VINDOBONAE DIE XXIV. M. APRILIS
A. MDCCCLIV.
CORONATA REGINA HUNGARIAE.
BUDAE. DIE VIII. M. JUNII A. MDCCCLVII.
DENATA GENEVAE
DIE X. M. SEPTEMBRIS
A. MDCCCIIC.
II. S. E.

A sarkophag elhelyezése végett ma egy udvari bizottság járt a sirboltban és megtette a szükséges intézkedéseket.

— **László főherczeg siremléke.** Az álgyai erdőben oly szerencsétlen véget ért *László* főherczeget a budai királyi palota Szent Zsigmond-kápolnájában helyezték örök nyugalomra, a hol a nádor-család temetkező helye van. Egyszerü rézkoporsóban pihent eddig, mint a többi halott. *József* főherczeg azonban az idén diszes szarkofágot állittatott elhunyt fiának. Az emlék *Strobl* Alajos szobrásztanár müvészi alkotása. Fedő lapján az ifju főherczeg van megörökitve, a mint a falevelekkel boritott földön fekszik az álgyai erdőben. Jobbjában feszületet tart s teste félig be van takarva. Az egész márványból van kifaragva. Az emléket most szentelte be *Kanter* Károly budavári királyi palotai plébános *Demény* Dezső káplán segédletével. A gyászoló család tagjai közül *Klotild* főherczegnő és *József Ágost* volt jelen a gyászszertartáson. A nádor-család sirja, a hol *László* főherczeg siremléke van, november 1-jén Minden Szentek napján délután 3—6-ig és Halottak napján délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig lesz nyitva a kegyeletes közönség számára.

— **Halottak napja és az egyetemi ifjuság.** Közeledvén Halottak napja, az egyetemi ifjuság már megállapodott abban, hogy mi módon rójja le ezen a napon kegyeletét a temetőben nyugvó nagyjaink emléke iránt. Az ifjuság november elsején reggel fél kilencz órakor gyülekezik a központi egyetem kapui előtt, a müegyetem előtt csatlakoznak a menethez a müegyetemi hallgatók. A sorrend, a melyben beszédet mondanak és az egyes sirokat megkoszoruzzák, a következő: *Forinyák* Géza sirjánál Mutschenbacher Emil, *Woronieczky* Mieczisláv sirjánál Matlaskowsky István, gróf *Batthány* Lajos sirjánál Szemenyei Kornél, *Deák* Ferencznél Zsembery Gyula, *Kossuth* Lajosnál, Komáromy Zoltán, *Klapka* Györgynél ifj. Chorin Ferencz, *Czuczor* Gergelynél Weszely Tibor, *Vértanuk* sirjánál Wolfner Pál, *Trefort* Ágoston sirjánál Tóbiás Károly, *Kisfaludy* Károly sirjánál *Gööz* Árpád, *Arany* János sirjánál ifj. Fábry István, *Csányi* László sirjánál Bibó István, *Vörösmarty* Mihály sirjánál Felföldy Elemér, *Csiky* Gergely sirjánál Siklóssy László, *Garay* János sirjánál Prossnitz Leó, *Irányi* Dániel sirjánál Thaly Gyula. A fakultások részéről: Dr. *Konek* Sándor sirjánál Székely Aladár, dr. *Kovács* József sirjánál Riegler András, dr. *Balassa* János sirjánál Brugós Gyula, dr. *Mészáros* Antal sirjánál Entz Béla, dr. *Semmelweisz* József sirjánál ifj. Morelli Gusztáv, dr. *Schwimmer* Ernő sirjánál Lendvay Vilmos, dr. *Csausz* Márton sirjánál Földi Ottó, dr. *Jurányi* Ágost sirjánál Bayer Róbert, *Klimm* Mihály sirjánál Orphanidesz János, *Kriezs* János sirjánál ifj. Nádory Vilmos, dr. *Stoczek* József sirjánál Zerkowitz Rudolf, *Ybl* Miklós sirjánál Sch. Hoffer Imre, dr. *Gerlóbzy* Gyula sirjánál Pilzer Ignácz, dr. *Hunyadi* Jenő sirjánál Tóth Aladár, *Vész* János sirjánál pedig Kandó Gyula mond beszédet.

— **Erzsébet királyné-alap.** Társadalmunk három előkelő, köztiszteletben álló tagja: gróf *Andrássy* Aladárné, *Emich* Gusztávné és *Hegedüs* Sándorné ma délelőtt *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás elé járult azzal a kéréssel, hogy november 21-én, Erzsébet napját követő első vasárnap az ország összes templomaiban az Erzsébet-alap javára gyüjtést rendezhessenek. A herczegprimás a legnagyobb készséggel adta beleegyezését s e czélból az ország összes papságához is felhivást fog intézni. Végül megigérte, hogy az esetben, ha egészségi állapota megengedi, a Mátyás-templomban e napon ő maga fog misét mondani.

— **A lefegyverzés ellen.** Az orosz czár lefegyverzési inditványa ellen nyomós argumentum Lars *Andersennek*, egy ifju amerikai tisztnek a története. Ez a Lars Andersen ugyanis, a kinél különben jelenleg alig van népszerübb fiatal ember az amerikai Egyesült-Államokban, a napokban tartotta meg esküvőjét egy fiatal hölgygyel: *Perkins* Izabellával, a kinek kiváló szépsége mellett még az az előnye is megvan, hogy többszörösen milliomos apának a leánya és Lars Andersen ezt a szerencsét a katonaság intézményének és a háborunak köszönheti. A szerencsés fiatal ember néhány hónap előtt még közönséges, szerény hadnagy volt az Unio hadseregében. Családja Norvégiából szakadt Amerikába; nagyapja egyszerü paraszt, apja pedig becsületes szabó mester, de most, hogy a fiu ily jó házasságot csinált, odahagyták e foglalkozásukat és a régi norvég királyok utódjaivá avanzsiroztak. A hadnagy még a háboru előtt ismerkedett meg Perkins kisasszonynyal, a kire a csinos egyenruhába bujtatott szép fiatal ember nagy hatást tett. Mikor a háboru kitört és a hadnagy csatába vonult, Perkins kisasszony bucsuzóul egy rozsát és egy gyémántgyürüt ajándékozott neki, mikor pedig visszajött a háboruból, mellén egy érdemjellel, Perkins kisasszony minden teketória nélkül a nyakába borult és kijelentette, hogy a felesége akar lenni. A kisasszony papája nem rajongott ily szenvedélylyel a hazafiságért, de mikor feltálalták neki, hogy a hadnagy a norvég királyok törzséből származik, beszüntette a vonakodást és csapott oly lakodalmat, a minő egy többszörös milliomos egyetlen leányához illik. Mindebből pedig mi a moral? Hogy ha az orosz czár lefegyverzési inditványát véletlenül a spanyol-amerikai háboru előtt elfogadják a hatalmak, Andersen hadnagy nem csinált volna ily fényes parthiet.

— ***Egy urinő nyomtalan eltünése.*** *Pozsonyban* nagy feltünést kelt egy előkelő urnőnek, *Ejury* Károly ügyvéd nejének nyomtalan eltünése. Tegnap este 6—7 óra között eltávozott hazulról s egész éjjel nem tért vissza, reggel aztán levelet kapott tőle férje és fia, a melyben tudomásukra hozza nekik, hogy életunt és el fogja magát emészteni. A szerencsétlen asszonyt ez ideig még nem sikerült megtalálni s valószinünek tartják, hogy a Dunába ölte magát. A rendőrség már kiadta a körözést, melyből kitünik, hogy az eltünt 45—50 éves volt, fekete ruhát, gallért és kalapot hordott. *Ejuryné* leányneve *Burián* Janka és édes testvére *Burián* Istvánnak, az athéni osztrák-magyar követnek és meghatalmazott miniszternek. A szerencsétlen nő családja iránt a részvét általános.

— **A Zichy féle expediczió a nemzeti muzeumnak.** Irkutskból a napokban egy láda érkezett a nemzeti muzeumba. A láda igen érdekes rovargyüjteményt tartalmaz, melyeket *Csiky* Ernő muzeumi tiszt, a *Zichy*-féle expediczió egyik tagja gyüjtött déli Szibériában. A rovargyüjtemény rendezéséhez legközelebb hozzáfognak és igy nemsokára a nagyközönség is gyönyörködhet az érdekes gyüjteményben.

— **Tüzvész.** Gálvészen — mint nekünk táviratozzák — ma megint nagy tüzvész pusztitott. Elégett hat épület, köztük az uj zsidó templom egész berendezésével. A kár mintegy 35.000 forintot tesz ki. Még szerencse, hogy szélcsend volt, mert különben az egész utcza elhamvadt volna.

— **Az aranyországból.** A bécsi földrajzi társaság legutóbbi ülésén érdekes előadást tartott dr. *Zehden* Károly tanár a klondykei aranymezőkről. Alaska félszigetet az oroszok 1867-ben 7½ millió dollárért adták el az amerikaiaknak. A félsziget ma legkevesebb egy milliárd dollárt ér. Az oroszoknak sejtelmük volt arról a mesés kincsről, a mely Klondykeben volt és még most is van. Klondyke a világ legdusabb aranytartalmu vidéke. A leglassubb munkás 100—300 dollár értékü aranyat szerez magának naponta, egyes szerencsés kutató 1000 kilogramm sulyu aranydarabot is talál. Az aranyásótelep központja a barakokból és sátrakból felépült Dawson City, a melynek 30 ezer lakosa van. A környéken azonkivül még mintegy 80.000 aranyásó lakik. A megélhetési viszonyok azonban igen nehezek. Az élelmiszerek méregdrágák. Egy pohár sör egy dollárba, egy üveg pezsgő 40—50 dollárba kerül. Igy azután érthető, ha a játékbarlangokban egy-egy szerencsés nyerő 10 ezer dollárt is kifizet pezsgőért. A fizetés nem csak rendes arany- és ezüstpénzekkel történhetik, hanem lehet aranydarabokkal és aranyporral is fizetni. A Klondykebe való eljuthatás igen nehéz, a legalkalmasabb az ut a Chlimtouk hegységen és szoroson keresztül. A mostani bányászati mód, a mely valóságos kalóz rendszerben megy, a jövő évtől kezdve, a mikor a nagy tőke kezdi majd kizsákmányolni Klondyke kincseit, megváltozik és rendszeres bányászatot fognak kezdeni.

— **Huszonötéves tanitói jubileum** A diósgyőrvasgyári állami elemi iskola igazgatója: *Novák* Sándor — mint nekünk irják — tegnap ünnepelte meg tanitói müködésének huszonötödik évfordulóját. A jubiláns tanitót sokan üdvözölték és tiszteletére bankettet rendeztek.

— **Lueger kirohanása gróf Thun ellen.** A «páratlan» osztrák császárváros polgármestere tegnap elment a Favoriten egyik korcsmájába választói értekezletre. A keresztény-szocziálista párthoz tartozó választók természetesen hallani akarták a hires pártvezért, a ki nem is kérette magát, hanem harczias beszédet mondott gróf *Thun* ellen. E beszédben kivételképen *Lueger* sem a zsidókat, sem a magyarokat nem szidta, csupán gróf *Thunt*, az osztrák miniszterelnököt támadta meg. Felemlitette, hogy a pártjához tartozó választók értekezletén a kormány közegei mindenbe belekapaszkodnak. Ez ugy tünik fel előtte, mintha a rendőrigazgatóság a miniszteriumból figyelmeztetést kapott volna a keresztény-szocziálisták szemmeltartására és ellenök a legszigorubb rendszabályok alkalmazására. Majd áttért a bécsi községtanács ama rendelkezésére, a melylyel a gyermekeket az iskolékban vallásfelekezetek szerint elkülönitik és e kérdésnél a kormány képviselője az elnök utján figyelmeztette Luegert, hogy maradjon a napirendre kitüzött tárgynál. A figyelmeztetésre Lueger a rendőrtisztviselőhöz fordult és igy szólt hozzá: «Jól tudom, hogy mit mondottam. Csak tessék mindent feljegyezni, azért, a mit mondtam, mindig helyt állok.» Azt mondhatom gróf *Thun* miniszterelnöknek, folytatá Lueger, hogy ha az antiszemita párttal ugy merészel viselkedni, mint velünk képviselőkkel, akkor meg fogja ismerni, mit tud a keresztény szocziálista-párt. Már volt alkalmam neki megmondani a véleményemet és azt máskor sem fogom elhallgatni. Mi megköveteljük ugyanazt a szabadságot, a melylyel a schönererianusok, a katholikus néppárt és a szocziáldemokraták rendelkeznek. Gróf Thun ne egyen velünk egy tálból cseresznyét, mert megeshetik, hogy a cseresznye magja az arczába fog repülni. E szavakkal bevégezte szavait a bécsiek kedvencze a gyülésen jelenvoltak lelkes üdvözlései közepette.

— **Vörhenyjárvány.** Nyiregyházán — mint nekünk irják — erősen dühöng a vörhenyjárvány. Az ovodákat már bezárták; az iskolák még nyitva vannak, de alkalmasint ezeket is kénytelenek lesznek bezárni, mert a járvány egyre nagyobb mérveket ölt.

— **A cabinet noir vigjátékai.** Az a cabinet noir, melyről itt szólunk, Belgrádban van, mert ugy látszik, hogy a szerb fővárosban az állami hatóságok nem viseltetnek valami nagy tisztelettel a levéltitok szentsége iránt és a belgrádi postán a leveleket, ha az illető hivatalnok ur «gyanusak»-nak találja ezeket, felbontják, lemásolják és a másolatot elküldik a szerb hadsereg főparancsnokának: *Milán* exkirálynak. Eddig még nagyon komoly a dolog. A tréfa ott kezdődik, mikor a felbontott leveleket ismét beragasztják. Ilyenkor ugyanis elcserélések is történnek, a miből azután elég csodálatos dolgok sülnek ki. Igy a napokban is. Egy Nico B. nevü radikális párti disznó-kereskedő levelet kapott bécsi üzlet-társától, és ugyanekkor egy Nico S. nevü montenegrói diáknak is jött levele egy czetinjei barátjától. A cabinet noir hivatalnoka elolvasás után fölcserélte a leveleket és igy a diák a következő levelet kapta: «Miért habozol oly soká a döntéssel? Ugy látszik, kevéssé ismered az agyafurt bécsi politikusokat. Ird meg, hogy mi van a disznókkal, melyeket ott kellett hagynom . . .» A diák ugyancsak csodálkozott a különös levélben, de mi volt a csodálkozása a sertéskereskedőéhez képest, a ki meg a következő tanácsokat olvasta, a hozzá jutott levélben: «Ne sajnáld a fáradságot és tanulj szorgalmasan. Járj sokat az előadásokra és végy példát mestereidtől. Szilárdan hiszem, hogy nemsokára miniszter lesz belőled . . .» Azóta talán már vissza cserélték leveleiket.

— **Brutális eljárás az amerikai kivándorlókkal.** *Pozsonyban* közbeszéd tárgyát képezi az a brutális eljárás, melyben az ottani rendőrség a vasuti állomásokon feltartóztatott, Amerikába kivándorolni készülő egyéneket részesiti. Tudvalevő, hogy a kormány szigoru rendszabályokat adott ki az amerikai kivándorlás megakadályozására, melynek egyik legerősebb orvosszere az, hogy ha a kivándorlónak csak egyetlen okmánya is nincs teljesen rendben, az illetőt letartóztatják s illetőségi helyére tolonczolják. Az ország határállomásain s igy *Pozsonyban* is, a vasuti állomásokon a rendőri kiküldöttség állandóan őrködik az ilyen egyének felett s a mint megtudják, hogy az illető Amerikába szándékozik, a helyett, hogy rövid vizsgálat utján meggyőződnének iratai rendességéről, a kivándorlógat, sokszor 10—12 embert, férfit és nőt, uri egyént és tót parasztot egy halomban a rendőrkapitányságra, *a város közepébe viszik*, jobbról-balról körülfogva rendőrökkel. Megtörtént, hogy egész tisztességes nők voltak kénytelenek ezt a vesszőfutást megtenni a népes utczákon keresztül, akárcsak valami gonosztevők. A kapitányságnál aztán az udvaron glédába állitják őket, a hol addig kell várakozniok, mig az inspekcziós tisztviselő átvizsgálja okmányaikat. A vasutra aztán ugyanily módon kisérik vissza őket. Valóban helyén való lenne, ha ezen barbár ellenőrzési rendszerrel felhagynának, mert elvégre mégis már közeledik a XX. század, az ilyen eljárás pedig a középkorban sem való.

Rövid hirek. A *somosi* erdőőr Boczán József pihenő közben ugy támasztotta maga mellé töltött fegyverét, hogy egy véletlen mozdulatra a puska elsült és a golyó az erdőőr fejébe furódott, ugy, hogy nyomban meghalt. — ***Szepes-Remetén*** Gastyák Mária 17 éves leányt forgácsszedegetés közben a füreszmalom-gép hajtószija elkapta és oly erővel vágta a falhoz, hogy a leány legott meghalt.

= **A kereskedelmi bank négyezer forintja.** Megirtuk a minap *Wickl* Lőrincz, a kereskedelmi bank szolgájának majdnem tragikusan végződött kalandos esetét. A bank megbizásából a főpostára ment, hogy a négyezer forintot feladja. Utközben korcsmába tévedt a jó *Wickl* Lőrincz, hol olyannyira bucsut mondott a józanságnak, hogy a világ minden kincséért nem tudott arra visszaemlékezni, hová tette a négyezer forintot. E miatti elkeseredésében a városligeti artézi fürdőbe ment, azzal a sötét elhatározással, hogy agyonlövi magát. Nem is rajta mult, hogy terve nem sikerült. A temérdek szeszes ital annyira megfosztotta erejétől, hogy a revolvert képtelen volt magára fogni. Elsütni ugyan elsütötte nagy erőlködés után s a golyó véletlenül surolta is egy kevéssé, de nagyobb bajt nem okozott. Kár is lett volna érte, mert nem volt sikkasztó. A négyezer forintot ma megtalálták lakásán, részegségében otthon feledte a pénzt s ő maga is azt hitte, hogy elveszitette. Igy a nyomozatot beszüntették.

= **Villamos betörő.** A villamos világitás terjedésével arányosan szaporodik a fővárosban azoknak a gonosztevőknek a száma, a kik villamos fölszerelőknek adva ki magukat, behatolnak a lakásokba, s ellopnak onnan mindent, a mi kezükbe akad. Ilyen villamos betörő járt tegnap délben *Singer* Béla magánhivatalnok Erzsébet-körut 28. szám alatt levő lakásán. *Siposs* villamfelszerelőnek mondotta magát, s ajánkozott a villamvilágitás bevezetésére. Mialatt pergő nyelven a villamos világitás előnyeit dicsérte, kitünő müértelemmel szemügyre vette a lakás berendezését. Délután kileste *Singerék* távozását hazulról, álkulcscsal fölnyitotta a lakást, s kirabolta. A rendőrség keresi a veszedelmes gonosztevőt, a ki husz-huszonkét évesnek látszó, kis fekete bajuszu fiatal ember.

= **A szökött katona.** Most egy esztendeje, hogy *Mosmayer* Ferencz huszonnégy éves asztalos-segéd megszökött Württembergből, a hol a tüzérségnél szolgált és azóta állandóan csavargással és lopással töltötte idejét. Különösen a kabátlopás terén ért el nagy rekordot, s ha balszerencséje körutjában Budapestre nem hozza, valószinü, hogy megünnepli a századik kabátlopás jubileumát. Itt azonban lépre került. A detektivek épen akkor csipték nyakon, mikor egy feltünő elegáns felöltőt vett magára — persze tévedésből, az egyik előkelő vendéglőben. A rendőrség elhatározta, hogy mielőtt az ügyészségnek átadja, előbb bünlajstromát állitja össze s ehhez Ausztriából az adatokat beszerzi.

= **Talált gyermekholttest.** Ma délután a tisztviselő-telepen, az elnök-utczai népiskola előtt lévő kőrakáshoz támasztva, papirba göngyölve egy ujszülött leánygyermek holttestére akadtak. A megejtett nyomozás megállapitotta, hogy a csecsemő élve jött a világra és születése után spárgával megfojtották. A kis holttestet bevitték a bonczoló-intézetbe. A bünös kinyomozására pedig megtették a szükséges intézkedéseket.

= **A sutherlandi herczegnő ékszerei.** A napokban ellopták Párisban a sutherlandi herczegnő ékszereit. A brüsszeli rendőrség ma megküldötte a budapesti főkapitányságnak az ellopott ékszerek lajstromát és leirását a következőkben: Két darab hosszu gyöngyláncz, egy kis láncz gyémántszemekből; nyakláncz gyémánt- és gyöngyszemekből; nagy kereszt fehér emailből, nagy gyémántkővel; sziv gyémántkövekből, egy másik gyöngyszemekből; nyaktü gyémántokkal és zafirokkal kirakva; hét arany karperecz, többnyire gyémántokkal; egy láncz gyémántkövekből s rubinokból; hat gyürü gyémántokkal, zafirokkal, opál- s türkiszkövekkel kirakva.

= **A rendőri sajtóiroda hirei.** *Összeégett kis leány. Klöczej* Mariska kilencz esztendős kis leány tegnap este a Drasche-féle téglagyár egyik kemenczéjén burgonyát sütött. A kemenczéből szikra pattant a leányka ruhájára, mely hamar tüzet fogott. A közelben foglalatoskodó munkások segélykiáltásaira hozzáfutottak s el is oltották a lobogó lángokat, de Klöczej Mariska ekkorra ugy összeégett, hogy a mentők eszméletlen állapotban vitték a Stefánia-kórházba. — *Hirtelen halál. Filipp* Ferenczné született Princz Julianna hatvannégy éves öreg asszony tegnap este a nefelejts-utczában levő lakásán hirtelen meghalt. A mentők a bonczoló intézetbe vitték. — *A Duna halottja.* Ma éjjel 11 óra tájban egy középkoru uriember a Lánczhidról a Dunába ugrott s nyomtalanul eltünt a habokban. Levelet hagyott hátra, a melyben azt irja, hogy gyógyithatlan betegsége kergeti halálba s összes ingó és ingatlan vagyonát a pesti izraelita hitközségnek hagyományozza.

A fekete halál.

Bécsben annyira a mennyire helyreállt a nyugalom a pestis-félelem dolgában. Mint tegnap, ugy ma is csak egyetlen betege van a szörnyü kórnak: *Pecha* Albina, a ki még mindig élet-halál között lebeg, sőt már inkább halálán van. A tegnapi javulás nem volt állandó s a beteg ma halálküzdelmét vivja. A többi internált, mint a táviratok jelentik, jól érzi magát. E megnyugtatásra szolgáló hirek között azonban erős disszonanczia, hogy most Keletről kezdi jobban fenyegetni a pestis Európát. A gyilkos kór átlépte az orosz birodalom határát és immár arra felé kell fordulnia a védekezésnek.

Mai táviratainkat a következőkben adjuk:

Bécs, okt. 28.

Az orvosok egyesülete ma gyászünnepet rendezett dr. Müller emlékére. Nothnagel tanár után Hartel osztályfőnök, a közoktatásügyi miniszterium képviselője beszélt és Müller hősiességét ünnepelve, viharos tetszés közt az orvosi becsület és az orvosi kötelességtudás vértanujának mondotta őt. Dr. Suess tanár, a tudományos akadémia elnöke, köszönetet mondott a bécsi orvosi iskolának, hogy oly jellemeket tudott képezni, mint dr. Müller és halálmegvető kartársai.

A mai jelentések.

Bécs, okt. 28.

Pecha Albina állapota tegnap óta *nem javult*, a beteg *haldoklik* s már több óra óta *agoniában* van. Hőmérséklete éjjel 38·5 fok volt, reggel öt órakor egy fokkal csökkent, aztán hét óra tájban ujra 38 fokra emelkedett. A beteg sokat köhög és pirosas-fehér nyált választ ki; hasmenése alig szünik meg. A cianózis szine ijesztően váltakozik a halálos sápadtsággal. *Hochegger* Franciska az éjszaka jól aludt; hőmérséklete az éjjel 37 fok; fájdalma egyáltalában nincsen.

Bécs, okt 28.

A *reggel 7 órakor* kiadott jelentés szerint *Pecha* deliriumban van és köpése vörösés-fehér, hasmenese állandó. *Hochegger* egészen jól érzi magát. *Göschl* cselédleány hőmérséklete éjjel 38 fok volt. Este étvágygyal evett, de azután hányt. Szurást érez a baloldalában. Mérsékelten köhög, de nem köp. Gégehurutja nem változott. A felső ajkán lázas kiütés van. Időnként jól alszik. A többiek egészen *jól érzik magukat*.

Bécs, okt. 28.

Délben a következő jelentést adták ki: *Pecha* ápolónő hőmérséklete 38·4, érverése 104, lélegzetvétele 40. Száraz köhögése van. Arczán a pirosság és sápadtság váltakozik. Hátán nagyobbodik a bőrvérzés. Hasmenése megszünt. Délelőtt tizenegy órakor hatvan köbcentiméter szérumot kapott. A kámfor-befecskendezést és szénsav-inhalláczıót folytatják. Az ápolónővérek jól érzik magukat.

Hochegger hőmérséklete rendes, érverése 80. Fülében semmit sem érez. Alsó lábszára megdagadt. Szubjektiv állapota jó. Étvágya van.

Göschl hőmérséklete 37·3. Tüdősipolás, száraz köhögés; nem köp, nem hány. Étvágya még gyönge. A mellében szurást érez.

A többiek jól érzik magukat.

Bécs, okt. 28.

Az általános kórházban a tegnapi nap folyamán csak hat beteget vettek fel, de *ezeknek betegsége nem gyanus; a kórháznak megnyitása csak a jövő hétfőn lesz.*

Elhatározott dolog, hogy uj bakteriologiai intézetet fognak felállitani, a mely a modern igényeknek teljesen meg fog felelni és a mely teljesen el lesz különitve.

Pétervár, okt. 28.

Iszkander községet Szamarkand tartományban *pestis-gyanusnak* nyilvánitották.

A pestis-szoba.

Bécs, okt. 28.

Weichselbaum tanár, a bécsi kórbonczani intézet igazgatósága az osztrák egészségügyi tanács közlönyében czikket tesz közzé a pestis-szobáról, a hol *Barisch* inficzálta magát.

A pestis-szobát a mult év május havában rendezték be a kórbonczani intézetben. Ekkor tértek vissza indiai utjukról *Albrecht* és *Ghon* doktorok, a kiknek feladatuk, hogy a Bombayban gyüjtött kórbonczani anyagot tudományosan feldolgozzák, állatkisérletekkel kiderítsék, mi módon jutnak a pestis okozói a szervezetbe és végre, hogy ugyancsak állatkisérletekkel tisztába hozzák, lehetséges-e a pestis ellen való immunizálás?

A két doktor számára berendezett szobában a mult év augusztus havában kezdődtek meg a laboratóriumi munkálatok. Az elővigyázati és fertőtlenitési rendszabályok, melyeket e munkálatoknál figyelembe kellett venni, sokkal szigorubbak voltak, mint azok, melyeket más laboratóriumokban alkalmaztak. Igy az orvosok szinte fürödtek a 2 százalékos sublimát oldatban, a müszereket lysollal fertőtlenitették, a kisérletre felhasznált állatok hulláját pedig napokon át sublimatban áztatták és csak azután égették el.

Nem is történt volna baj, hogy ha a pestis-szobához beosztott szolga: *Barisch* nem lett volna könnyelmü. Az ő feladata volt, hogy a padlót tisztitsa, a kisérleti állatokat etesse stb., a mit annál inkább rája bizhattak, mert ő, mint a bakteriológiai intézet szolgája, járatos volt az ilyenben. Különben is megmondták neki, mily veszedelembe kerülhet és a többek között szigoruan megtiltották, hogy a pestis-szobában egyék vagy dohányozzon. Ám Barisch tulságos elbizakodottsággal teljesitette kötelességét és egy végzetes alkalommal megfeledkezhetett valami elővigyázati intézkedésről, a minek azután eddig két élet és két ország rémülete volt az ára.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **L. Komáromy Mariska első fellépte.** Kedves és kellemes viszontlátás volt ma este a magyar-szinházban. Hosszu betegsége után, melynek lefolyását aggódva figyelte a közönség, ma este lépett fel először a szinpadon *Komáromy* Mariska és a közönség, mely a szinházat zsufolásig megtöltötte, tuláradó lelkesedéssel ünnepelte. A müvésznő a *Gésák* Mimoza szerepét játszotta el, azt a szerepét, melyben tavaly a magyar-szinházban bemutatkozott és a melyben akkor is, ma is elragadta a közönséget. Hangja, ha megérzik is rajta a betegség utóhatása és ha vesztett is valamit tisztaságából, erejének teljességéből, még mindig olyan, hogy nincs mása a budapesti operette-szinpadokon, énekmüvészete ma is oly tökéletes, mint azelőtt volt és technikája mi kivánni valót sem hagy. Tisztelői elhalmozták a müvésznőt virágokkal, a közönség pedig zajos tapsokkal hódolt neki. Vége-hossza nem volt a kihivásoknak és a felvonások után vagy másfél tuczatszor kellett megjelennie a függöny előtt. Mellette *Somló* Emmának, *Rózsa* Lilinek és *Sziklay* Kornélnak volt nagy sikere. *(s. e.)*

— **A Grünfeld—Berkovits—Riedl—Bürger** népszerü vonósnégyes társulat hangversenyeinek első estéjét a társulat nov. 6-án délután fél 4 órakor a Royal-szálloda disztermében *Eibenschütz* Ilona k. a. ismert zongoraművésznő közremüködésével rendezi a következő müsorral: Vonósnégyes *Haydn* D-dur 16. sz. Zongora-ötös *Dvorzák* A-dur. Vonósnégyes *Beethoven* op. 59. E moll.

— **Hirek az operából.** A magyar királyi operaházban holnap este jubileumi előadás lesz, a mennyiben *Gounod* «Faust»-ja 300-adszor kerül előadásra. A holnapi előadáson az opera legjobb erői énekelnek és a teljes szinpadi zenekar fog müködni. Érdekes lesz, ha kissé visszapillantunk ez alkalommal arra az utra, a melyen *Faust* bejárta az országot. Budapesten holnap este adják háromszázadszor. Szinre került azonban már Pozsony, Temesvár, Pécs, Kolozsvár, Szeged, Eszék és sok más vidéki városban. A *nemzeti szinházban* 1863 október 18-án tartották meg *Faust* premierejét a következő szereposztásban:

Faust . . . . . *Pauli* Rikhárd
Mephisto . . . . *Köszegi*
Margit . . . . . *Canoi*
Valentin . . . . *Simon*
Wagner . . . . *Kaconisky*
Siebel . . . . . *Huber*
Martha . . . . . *Hofbauer* Zsófia.

Azóta *Faust* czimszerepét a következő müvészek énekelték: *Ceresa* Louis, *Ellinger*, *Hajós* Zsigmond, *Pauli* Rikhárd, *Perotti* Gyula (először 1882-ben), *Broulik* Ferencz és *Arányi* Dezső.

Margaretta szerepét sok hirneves énekesnő énekelte. *Hauck* Mimi (először 1873 január 14-én), *Turolla* Emma (először 1883 májusban), *Donadio* Bianca (először 1877 májusban), *Bartolucci* Viktória (először 1883 deczemberben), *Benza* Ida, *Toperczer* Ilka, *Pauliné*, *Mányik* Ernesztin, *Ehn* Berta, *Balázsné*, *Tannerné* és *Carina* Anna.

Martha szerepében nem volt sok a változás. A legjobbak voltak *Orosziné*, *Saxlehner* Emma, *Fleissig* Mariska és *Henszler* Helén.

Siebel szerepéhez egy nagyon nevezetes estély füződik *Blaháné 1872 október 12-én énekelte Siebelt a nemzeti szinházban.* Az egyedüli operaszerep ez, a melyben Blaháné föllépett. Sokszor énekelte e szerepet *Spányi* Irma, *Doppler*, *Gábos* Nelly, *Bárdossy* Ilona és *Ábrányiné-Wein* Margit.

Valentin pompás szerepe volt *Bignionak*, a ki mint vendég 1883 április 2-án énekelte először e szerepet. Azóta *Bodorfi*, *Takács* és *Beck* Vilmos énekelték Valentint és most *Várady* is szokta énekelni.

Mephisto legjobb szerepe volt *Odry* Lehelnek, a ki 1872 deczember 5 én énekelte először e szerepet. Azóta *Manheit* Jakab, *Szendrői* Lajos és *Ney* Dávid is énekelték a szerepet, a melyet utóbbi időben *Beck* Vilmos szokott énekelni.

— **A Bessenyei-óda-pályázat.** Nyiregyháza városa tudvalevőleg pályázatot hirdetett a *Bessenyei* György szobrának leleplezésekor elmondandó ódára. Tiz pályamü érkezett be, melyek közül a pályadijat: tiz darab huszfrankos aranyat a Petőfi-társaság itélete alapján — mint nekünk táviratozzák — *Sajó* Sándor jászberényi főgimnáziumi tanár nyerte el *Bessenyei* czimü ódájával. Sajó Sándortól nem rég jelent meg egy költeménykötet, melyről annak idején alkalmunk volt elmondani, hogy sok figyelemreméltó verset tartalmaz.

— **Magyar karmester külföldön.** Egy fiatal magyar müvész talált ismét a külföldön fényes állást. *Lichtenberg* Emil, az országos magyar királyi zeneakadémia végzett növendéke a *kölni* operához szerződött karmesteri minőségben. *Lichtenberg* Emil a zeneakadémiát kitünő sikerrel végezte el és azután a közoktatásügyi miniszter ösztöndijazta és külföldre küldte tanulmányai befejezésére. A mult évben a kölni opera korrepetitora volt s az idén már karmesteri teendőkkel bizták meg ezt a fiatal müvészt, a ki a mult napokban *Egmont* és *Coriolan* zenéjét dirigálta Kölnben. Egyhangu elismerésben részesitik az ottani hirlapok s a mikor a hireket olvassuk, egyuttal eszünkbe jut, hogy a mi operánk külföldről hozatja a karmestereket s a magyar zenész itt nem talál otthont. A magyar müvészeknek ezt a sorsát, ugy látszik, semmiféle tehetség el nem kerüli. Az egész dologban csak az a vigasz, hogy legalább a külföldön megbecsülik a magyar zenészt.

— **Müsorváltozás a népszinházban.** A népszinházban a holnapra hirdetett «Szultán» előadása elmarad, s helyette a «Baba» kerül szinre.

— **Nemzeti szinház.** A «Pietro Caruso» és «Bünhődés» czimü uj szinmüveknek vasárnapra hirdetett előadása közbejött akadályok miatt elmarad s a jövő héten kedden fog harmadszor szinrekerülni bérletszünetben. Vasárnapra, e hó 30-ra pedig a «Himfy dalai»-t tüzte ki az igazgatóság; ezt az előadást is bérletszünetben adják.

Nemzeti szinház.

(*Don Pietro Caruso.* Szinmü 1 felvonásban. Irta: *Bracco* Róbert. Forditotta: *Radó* Antal. — *Bünhődés.* Szinmü 3 felvonásban. Irta: *Dumas* Sándor. Forditotta: *Festetics* Andor. A nemzeti szinház ujdonságai október 28-ikán.)

A jó szerepek napja volt ma a nemzeti szinházban. Egy-egy jó szerep kedvéért vette föl a szinház müsorába a két darabot, noha tartalmilag egyik sem emelkedik ama szinvonal fölé, a hol a drámai nagy mérték kezdődik. Az olasz darabot: «Don Pietro Caruso»-t nyilván *Gabányi* Árpád ambicziójának kielégitése miatt forditatta le a szinház. Emlékezetben van még és pedig nagyon is erősen, mily müvészi remeklést nyujtott ebben a szerepben a világ egyik legnagyobb tragikai szinésze: *Zacconi*. A ki ezt az alakitását látta, el nem feledi többé, annak a lelkében él tovább mint olyan müvészi alkotás, a melyhez foghatót még elképzelni is alig tudunk.

Meg van a jogosultsága annak is, hogy a szinház valamely darab tartalmi semmiségén tulteszi magát, csak azért, hogy a müvészeknek munkát adjon. Ha Zacconi ebben a szerepben el tudta ragadtatni fél Európát, nem látjuk át, miért ne próbálkozhatnék meg vele egy magyar müvész is? S ha feladatát azonfelül még becsülettel s aránylag elég sikerrel meg is oldja, a szinház a darab tartalmi silányságát bátran elnézheti.

Pedig gyötrelmesen silány egyfelvonásos a «Don Pietro Caruso.» Egy elzüllött vén lump a főszereplő, a ki mindenét eliszsza, még a becsületét is, csak egy érzést őriz meg szivében: az apai szeretetet leánya iránt, S mig ő korteskedik egy választáson, hogy egy grófot győzelemre segitsen, addig a gróf odahaza elcsábitja a leányát. Don Pietro megrendül, mikor ezt megtudja s megsemmisül, a mikor a gróf tudtára adja, hogy feleségül venné a leányt, ha nem az ő leánya volna. Ennek folytán pisztolyt vesz magához, eltávozik hazulról, hogy megölje magát. Ez a darab tartalma.

Az ábrozoló müvész azonban sok anyagot találhat e szerepben. A kritika kisértésbe jut ilyenkor, hogy összehasonlitást tegyen Zacconi és Gabányi ábrázolása közt. A müvészi mérték azonban nem teljes, ha összehasonlitásból ered s daczára a kisértésnek, még sem hasonlitgatunk ma sem. Csak annyit konstatálunk, hogy Gabányi nem feledtette azt, a mi különben is feledhetlen. Ellenben aránylag ő is jót nyujtott. Egyéniségének két hiánya: az orgánum tökéletlensége és a tragikai gyöngeség érezhetővé vált itt. Nem tud megrázni, csak meginditani; nem markol bele az érzésekbe oly erővel, hogy a néző lelkét egészen hatalmába ejtse. A mellett a részletrajzban nagyon is széles, nagyon is hosszadalmas. Annyira szinez és részletez, hogy csaknem szintelenné válik és alakitása nem tud egységessé lenni. Sokat elnyujt és egy-egy momentum mellett annyira elidőzik, hogy hosszadalmassá, unalmassá válik. A darabot háromnegyed óra alatt nagyobb sikerrel lehetne eljátszani, mint igy, a mikor másfél óráig tart. Gabányi játékának voltak momentumai, a melyek magas müvészi szinvonalon állottak, hangjai, a melyek jelentékeny müvészi lélekből fakadtak és nyomokat hagytak. Mai alakitását épen e momentumok folytán sikerei közé számithatja Gabányi s megérdemelte a tapsot, a melyet kapott. Rajta kivül *Török* Irma és *Horváth* Zoltán szerepeltek a darabban. Mindkettőnek szintelen szerepe volt s annyit nyujtottak is, a mennyi müvészi anyagot találhattak a hálátlan szerepekben.

•

Nagyobb sikerü volt a «Bünhődés», *Dumas* Sándornak egy régi darabja, a mely azonban távolról sem tartozik a nagy franczia iró remekmüvei közé. A sikert, mely nem volt elsőrendü, nem a darab kiválóságának tudjuk be, hanem mert szintén néhány kitünően megjátszható szerep van benne. Különösen a fő női szerep, a mely *Márkus* Emma kezében volt. Ez a szerep magában is elég volna arra, hogy mentse a szinházat, a miért előadatta a darabot. Egy kiváló játék mindent expiál. Mert a darab egészen elüt Dumas eredeti szellemétől. Cselekménye a tiszta sablon. Egy üzlettárs, a ki gazdaggá tette a másikat, elcsábitja annak a feleségét. A gyermek sem a férjé, hanem a kedvesé, noha a férj a magáénak hiszi s az imádásig szereti. A tiltott viszony kiderül, valamint az is, hogy a nő csak félelemből nem szakitja meg a viszonyt, mert kedvese féltékenységével gyötri s lassan arra a tudatra ébred, hogy tulajdonképen a férjét szereti. A megcsalt férj elkergeti a háztól a hütlen asszonyt, társának visszaadja a millióit, de a gyermeket nem adja oda sem a nőnek, sem a férfiunak, hanem megtartja magának. Ez az erőszakos megoldás épen oly kevéssé hatna, mint a bonyodalom, a mely épenséggel nem uj, és számtalan elkoptatott, az unalomig kimeritett variácziókban ismétlődik.

Mindamellett hatott s ez első sorban *Márkus* Emma játékának volt köszönhető. A müvésznő ma ismét elemében volt. Az indulat extázisában oly mélységekre szállt alá, a szenvedély birodalmában oly szárnyalással röpült, hogy szinte szédület volt követni őt. Testének hajlékonysága, beszédének ereje és zenéje, mozdulatainak igazsága a szép határain belül maradt mindig és mélyen megrázta a lelkeket. Az első felvonás nagy jelenetében Ivánfival, nyilt szinen óriási tapsot kapott. Pedig e jelenet végén volt egy momentuma, azegyetlen az egész játékában, a melyet elhibázott. Kétségbeesett kitörése végén meg kell törnie a kimerültség és fájdalom hatása alatt és mégis a legutolsó mozdulata inkább *diadalmas és hősies volt*, a teatrális pose egy mozdulata, a mi a szerep lényegével ellentétben állt. Egyébként az egész alakitás elejétől végig ismét egyik volt az ő nagy alakitásainak, a melyek őt valódi nagy müvésznővé teszik. *Ivánfi* egy tüzvérü spanyol szerelmest ábrázolt annak minden extázisával és féktelenségével. Volt erő és lángolás kitöréseiben s játéka sikeres is volt. De mégis, óhajtanók, ha nagy kitöréseiben nagyobb mérsékletre iparkodnék. Az indulat magas skálájához érve, hangja itt-ott fülsértővé válik különösen ott, a hol a szenvedély mértékét veszti. Ott, a hol hangján uralkodott, vagy a csöndes jelenetekben ma is jelentékeny müvésznek bizonyult és méltán osztozott a sikerben. *Gyenes* a megcsalt férj sablonos szerepében szintén erőt s itt-ott igazságot is fejtett ki. Sikere volt ma *Szacsvayné*nak egy pletykás uriasszony szerepében. Kellemesen csevegett s kitünő nuance-aival néha sikerült derültséget keltenie. Meg kell emlitenünk *Rudai* Terkát, egy ötéves kis lányt, a kinek aránylag nagy szerep jutott. A gyermekben határozottan szinésztemperamentum van. Annyi bájt és természetes kedvességet fejtett ki, hogy a közönség nem tudott betelni vele.

Mindkét darab forditása kifogástalan stilü és hangu volt. Az olasz darabot *Radó* Antal, az ösmert müforditó, a francziát gróf *Festetics* Andor, a nemzeti szinház igazgatója forditotta. *T. Sz.*

SPORT.

— **Footballmatch.** Budapest és Bécs játékosai a csömöri-uti versenypálya belső gyepén vasárnap délután ½3 órakor football matchet rendeznek. A versenybiró tisztét Orbán Pál fhdn. vállalta el.

A bécsi októberi meeting.

(Kilátások a VIII-ik versenynapra; okt. 28.)

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

A holnapi versenynap legérdekesebb száma a *Gourmand-handicap*, a melyen két német ló is indulni fog. Egy jobban dotált *eladóversenyen* kivül még a záró *handicap* érdemel figyelmet. A részletes programm a következő:

I. *Eladóverseny.* 2000 kor. Táv. 3200 m.

1. 3é Juratus pm	49½	7. 3é Orchef pm	49½
2. 3é Erbprinz stpm	53	8. 3é Félénk pm	49½
3. 4é Grobian sh	54	9. 3é Aldomás pm	49½
4. 3é Dalffy stpm	49½	10. 4é Tripoteuse pk	54
5. 3é Toll sm	53	11. 3é 'Kadmea sk	48
6. 3é Primula stpk	51½		

Leghamarább *Dalffy*, *Erbprinz* és *Tripoteuse* cserélhetnek gazdát. Juratus helyezése sem volna meglepetés. Jelöltjeink:

Dalffy—Tripoteuse—Erbprinz.

II. *Nyeretlenek versenye.* 3000 kor. Táv. 1300 m. (2é.)

1. Arod pm.	56	8. Trilby pk.	54½
2. Káplár pm.	56	9. Voeslau pm.	56
3. (4) Balaton pm.	56	10. Swell sm.	56
4. (3) Heather pk.	54½	11. Triole sk.	54½
5. (6, 7) Abszi pm.	56	12. Inländer stpm.	56
6. (5, 7) Gyémánt pm.	56	13. Lucifer sm.	56
7. (5, 6) Remény sk.	54½	14. Loindelle sm.	56

A nyeretlen jelzőtől legkönyebben *Káplár* szabadulhat meg *Swell* és a *Geist-istálló* előtt.

Káplár—Swell—Geist-istálló.

III. *Gourmand-handicap.* 5000 kor. Táv. 900 m. (2é.)

1. Liebelei pm.	63	10. (16) Bac	47½
2. Timár sm.	61½	11. Tarna	47
3. Deaf & Dumb pm.	60	12. Györgyike	46
4. Voeslau pm.	60	13. (15) Malmaison	46
5. (6) Brodler pm.	57½	14. Remény	46
6. (5) Häng'di' an sm.	55	15. (13) Eclair	46
7. Illusion stpk	50½	16. (10) Intruder	43½
8. Isolde stpk.	50½	17. Brabantine	42
9. Ladra pk.	50		

Jó kilátással indulhatnak *Timár*, *Deaf & Dumb*, *Ladra* és *Györgyike*. A Dreher-istállónak is jó esélye van. A német tenyésztés képviselőit nem tartjuk oly kiváló képességüeknek, hogy terhük alatt a helyezésig fölvigyék. A távolságra való tekintettel *Timár* a jelöltünk a *Dreher-istálló* és *Györgyike* előtt.

Timár—Dreher-istálló—Györgyike.

IV. *Eladóverseny.* 4000 kor. 1300 m.

1. Álmos id. sm	59	11. Lexl 2é pm	46½
2. Jurátus 3é pm	54½	12. Judica 3é sk	53
3. Szeszély II. 3é pk	53	13. Prosa 3é pk	55
4. Doge 3é sm	62½	14. Bátor 5é sm	59
5. (6) Magister 2é pm	47½	15. Garibaldi 4é sm	56
6. (5) Win some mon.	43	16. Orchef 3é pm	54½
7. The Winnings 2é	49	17. (12) Duna 3é pk	54
8. Pimasz 2é sm	47½	18. (17) Damiette 2é	48
9. Collision 2é stpk	43	19. Nur Neune 3é sk	53
10. Amateur I. 3é sm	55½		

A kétévesektől bizvást eltekinthetni. Egyébként *Pimasz* és *Magister* közöttük a legjobb, melyek a helyezésre igényt tarthatnak. Az idősebbek közül jól van sulyozva *Álmos*, *Judica*, *Szeszély II.*; kevésbbé *Garibaldi*. A végküzdelemben is ezek lesznek együtt. Jelöltjeink:

Álmos—Szeszély II.—Judica.

V. *Akadályverseny.* Hcp. 3000 kor. Táv. 3200 m.

1. Sarolta pk	70	5. Siegesthaler pm	62½
2. Vorhang sm	66	6. Lantos stpm	60
3. Toll sm	65	7. Jon pm	60
4. Alár ph	62½	8. Ines pk	60

A top weight vivő *Sarolta* kerülhet ki győztesen *Ines* és *Toll* előtt.

Sarolta — Ines.

VI. *Eladó gátverseny.* 2000 kor. 2400 m.

1. 3é S'Azám sk	64	4. 3é Jammerfetzen pk	60
2. 3é Divat sk	61	5. 3é Jutka pk	62
3. 3é L'Eclaireur sm	64		

A dij *L'Eclaireur* biztos zsákmányának látszik *Divat* előtt.

L'Eclaireur — Divat.

VII. *Handicap.* 2000 kor. 1800 m.

1. Gonosz sh	62½	7. Dalffy stp m	53½
2. Duna pk	59	8. Áldomas pm	51
3. Kisasszony pk	59	9. Toll sm	50½
4. Primula pk	59	10. Ilis pk	47½
5. Juratus pm	56	11. Kadmea pk	47½
6. Moring pm	55½		

A legjobb kilátása Juratus-nak van *Kisasszony* és Duna előtt.

Jurátus—Kisasszony—Duna. *(pj.)*

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A pénzügyi bizottság** mai ülésén meghoszszabbitotta a központi fertőtlenitő intézet részére szükséges előfogatok előállitására kötött szerződést. — A főgyüjtőcsatorna 3., 4., 5. és 6. szakaszainak kiépitését a bizottság 614 forint költséggel elhatározta. — A VII. ker. akáczfa- és Wesselényi-utczában most épülő polgári fiuiskolát a kerület polgársága háromemeletesre óhajtja felépittetni. A pénzügyi bizottság a tanács javaslatára hozzájárult a kérelemhez és a 27 ezer forint épitési többletet megszavazta.

— **Külföldi szaktudósok a vizmüveknél.** A polgármester meghivására a külföldi és belföldi szakérték ma megkezdték a székesfővárosi vizmüvek megvizsgálását. A külföldi szaktudósok közül dr. *Lueger* stuttgarti tanár és *Mansergh* J, hydrotechnikus Birminghamból érkeztek a fővárosba. A polgármester ma délelőtt a szaktudósokkal értekezletet tartott, a melyen a külföldieken kivül *Kovács* Sebestyén Aladár és *Wartha* Vincze müegyetemi tanárok, *Jász* Dezső a közmunkatanács főmérnöke, *Vosits* Károly tanácsos, *Heuffel* Adolf középitési igazgató, *Kajlinger* Mihály vizvezetéki igazgató, *Piperkovics* Bátor tanácsjegyző és *Fock* Ede főmérnök vettek részt. A bizottság abban állapodott meg, hogy ma, holnap és holnapután megvizsgálják a vizmüveket és müködésük eredményéről a vizvezetéki bizottság hétfői ülésén fognak számot adni.

— **A központi választmány** ma délelőtt *Halmos* János polgármester elnöklete alatt ülést tartott. Napirend előtt a bizottságnak ujonnan választott két tagja *Osztoics* Mihály és *Török* György letették a hivatalos esküt. *Ágotha* László jegyző jelentette azután, hogy a központi választmánynak az országgyülési választók névjegyzékének megállapitására vonatkozó határozata ellen 38 fölebbezést adtak be, a melyeket a kuriához terjesztettek fel. A központi választmányhoz több polgár kérvényt adott be, hogy a belvárosi választók névjegyzékébe vegyék fel őket. A választmány, tekintettel arra, hogy az összes kérvények egy és ugyanazon kéztől látszottak származni, elrendelte a vizsgálatot. A vizsgálat folyama alatt kihallgatták a két polgárt, a kiknek aláirásával a kérvényeket beadták és mind a hét kijelentette, hogy a kérvények aláirásait nem ők irták és nevük aláirására senkit fel nem jogositottak. A központi választmány mai ülésén *Hahóthy* Sándor interpellácziójára *Ágotha* László jegyző bejelentette, hogy a hamisitott okiratokat a polgármester áttette a büntető bírósághoz.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A biróság a Röntgen-laboratóriumban.** A budapesti biróság mintegy hatvan tagból álló csoportja jelent meg ma az Esterházy-utczai Röntgen-laboratóriumban, hogy a Röntgen-sugaraknak az igazságszolgáltatásban való alkalmazását tanulmányozza. A társaságban ott voltak: *Czárán* István, *Lenk* Gyula táblai birók, *Gajzágó* Manó a büntető járásbiróság vezetője, *Eördögh* András, dr. *Soós* Kálmán, *Halászy* Jenő, dr. *Langer* Jenő, dr. *Baráth* Zoltán törvényszéki birák, *Saly* Dezső vizsgáló biró. A polgári törvényszék részéről: dr. *Gyurkovich* László, *Kálosy* József, *Erdős* József törvényszéki birák. Az ügyészség részéről: dr. *Genthon* Ferencz, dr. *Gruber* Lajos, *Erdős* Lajos kir. ügyészek és az albirák, jegyzők és aljegyzők közül többen. Az előadáson dr. *Kiss* Károly müegyetemi tanár, a laboratórium vezetője érdekes esetek bemutatásával bizonyitotta a Röntgen-sugaraknak az igazságszolgáltatás keretében való használhatóságát. Ezután a biróság vezetője meleg szavakban mondott köszönetet dr. *Kiss* Károlynak a tanulságos előadásért.

— **Az uj főügyészhelyettes esküje.** A kir. itélőtáblán ma délelőtt féltizenkét órakor teljes ülés volt, a melyen dr. *Geguss* Gusztáv, a minap kinevezett uj főügyészhelyettes tette le hivatalos esküjét *Sárkány* Józsefnek, a kir. tábla alelnökének kezébe. Az uj főügyészhelyettest *Sárkány* alelnök tartalmas, meleghangu beszédben üdvözölte, mire *Geguss* köszönetet mondott és egyuttal megigérte, hogy uj állását lelkiismeretes buzgósággal fogja betölteni.

— **A Bérczi-féle sajtópör utójátéka.** Bérczi rendőrkapitány tudvalevőleg visszavonta azt a sajtópanaszt, a melyet Kovács Sándor, Székely Emil és Pápay ellen inditott. Ennek a visszavont sajtópanasznak utójátéka ma játszódott le. Dr. Vázsonyi Vilmos, Keszits Antal és Veisz Sándor védőket ugyanis jegyzőkönyvi tárgyalásra hivták meg, hogy számitsák fel költségeiket. A védők engedtek is a meghivásnak és számszerint felsorolt költségeiknek a kincstár terhére való megitélését kérték. A sajtóbiróság ma határozott ebben az ügyben és a védőket kérésükkel *elutasitotta.* Az elutasitó végzés indokolása azt mondja, hogy a kincstár ellen költségek csak is akkor állapithatók meg, hogy ha a sajtópört letárgyalták és itéletet hoztak. Ez azonban nem történt meg. A határozat ellen a védők *semmiségi* panaszszal éltek.

— **Kifogásolt hirdetés.** Schlesinger Róbert bécsi nagykereskedő — vagy mint Bécsben nevezik: a Paprika-Schlesinger — a ki tudvalevőleg egész Ausztriát és Németországot ellátja szegedi paprikával és czipővel, s ebből nagy vagyont szerzett, napról-napra változatos s nem mindig izléses hirdetésekkel árasztja el az osztrák és német lapokat. Most egy hirdetés miatt ugyancsak meggyült a baja a bécsi büntetőtörvényszékkel. Ez év április 24-ikén ugyanis a «Neue Freie Presse»-ben hirdetése jelent meg ezzel a czimmel: «Az első harcztéri tudósitás» s abban a többek közt a következő passzus fordult elő: «A ki valaha az Ur asztalán étkezett, az megveti a közönséges földi eledelt — és a ki valaha paprikát a Paprika-Schlesingertől vett, az másféle paprika után nem kivánkozik.» Ebben a hirdetésben az ügyészség a katholikus vallás szentsége elleni vétséget látott, e miatt vád alá helyezte Schlesingert s a bécsi büntetőtörvényszék a hirdető kereskedőt az esküdtszéknek a tegnapi végtárgyaláson meghozott marasztaló verdiktje alapján egy havi szigoru fogházbüntetésre, Kohlert a «N. Fr. Presse» felelős szerkesztőjét pedig azért, mert a hirdetés lapjában megjelent, ötven forint pénzbirságra itélte.

— **Munkácsy Mihály panasza.** Megirtuk annak idején, hogy *Munkácsy* Mihály, a kitünő festőmüvész panaszt emelt a budapesti kir. törvényszéknél *Linhardt* Vilmos czimfestő ellen, a ki a müvész *Krisztus Pilátus előtt* czimü képét lemásolta és egyik bazárban kiállitotta, ezt irván a kép alá: Munkácsy Mihály — Krisztus Pilátus előtt. A dolog bántotta a nagy müvészt és beadott panaszában hivatkozott arra, hogy a másolat épp akkora, mint az eredeti s az alakok szine is az eredetivel egyező, továbbá, hogy a másolat értéktelen, silány munka, a mely alkalmas arra, hogy az eredetinek mübecsét leszállitsa. Kérte tehát a törvényszéket, marasztalja el *Linhardtot* ezer forint pénzbirságban s rendelje el a kontár másolatok megsemmisitését. A törvényszék azonban nem volt egy véleményen a panaszban elmondottakkal s a müvészt panaszával elutasitotta. Igy itélkezett utóbb a kir. itélőtábla is. A kir. kuria *Németh* Lajos előadása mellett *mindkét alsóbiróság itéletének megváltoztatásával megállapitotta a szerzői jog bitorlása vétségének fennforgását és utasitotta a törvényszéket a kereseti kérelem és a perköltség kérdésében való érdemlegds határozat hozatalára.*

— **A szerb főkonzul panasza.** A budapesti büntető járásbiróságnál ma megjelent *Barlovácz* György szerb főkonzul s a kormánya nevében rágalmazással vádolta *Armenulli* György és *Zsakula* Teofil budapesti kereskedőket. Elmondta, hogy egyre-másra érkeztek hozzá a panaszok, hogy a tolmácsok és ügynökök milyen lelketlen módon fosztogatják a szerb kereskedőket, kik marhát, sertést vagy élelmi czikket hoznak a budapesti piaczra. Vásár után ezek a *tolmácsok* rendszerint elvezették a kereskedőket valami lebujba, a hol addig ittanak áldomást, a mig az utolsó krajczárig el nem fogyott a pénzük. Olykor hamis kártyásokat is szabaditottak rájuk, vagy olyan vevőket ajánlottak nekik, a kik a kialkudott árnak csak a negyedrészét fizették meg, a többit pedig letagadták. Ennek a visszaélésnek ugy vetett véget a szerb kormány, hogy egy királyi állami kereskedelmi ügynökséget állitott föl Budapesten s annak vezetésével az alkonzult bizta meg. Az állami beavatkozás természetesen nem volt inyére a szabad *kereskedelem* hiveinek s uton-utfélen szidták az uj intézményt. Igy *Armenulli* és *Zsakula* azt hiresztelték, hogy az ügynökség nem az államé, hanem egy privátemberé s az *állami* titulus csak maszlagnak való, csak üres czégér, hogy sikerrel versenyezhessen a privátügynökökkel. E nyilatkozatuk sérti a szerb állam tekintélyét s megtorlást követel. Gajzágó királyi táblai biró, a ki a panaszt tárgyalta, kihallgatta a két vádlottat. Armenulli György budapesti születésü ötvennégy éves kereskedő. Azt mondja, hogy eszeágában sem volt a szerb államot megsérteni s tudtával nem is mondott sértő szót sem a főkonzulról, sem az ügynökségről. A konzulátus jogtanácsosa kijelenti, hogy Armenulli megbüntetését nem kivánja, mert a főkonzultól bocsánatot kért. *Zsakula* Teofil, a második vádlott, szintén ártatlannak vallja magát. De ha tudta nélkül mégis mondott volna olyasmit, a mi Szerbia képviselőjét sérti, azért bocsánatot kér tőle. *Barlovácz* főkonzul beérte ezzel az elégtétellel s panaszát visszavonta. És ezzel a legujabb szerb-magyar konfliktust elintézték.

— **Takács Zoltán perujitást kér.** A kir. kuria az alsó birósággal egyetértőleg öt esztendei fegyházbüntetéssel sujtotta dr. *Takács* Zoltán budapesti ügyvédet sikkasztásban való bünrészesség miatt, melyet a *Berecz* testvérekkel összejátszva, a magyar leszámitoló és pénzváltóbank kárára követett el. *Takács* Zoltán büntetéséből három esztendőt már ki is töltött s jó viselkedésére való tekintettel a tavaszon feltételesen szabadlábra helyezték, hogy igy töltse ei büntetésének többi részét. Az elitélt ügyvéd azonban sehogyse akar megnyugodni a jogerős itéletben s a napokban ujból ügye perfelvételeért folyamodott a budapesti kir. törvényszékhez, azt kérve, hogy ügyében uj tárgyalás tartását rendelje el a törvényszék. A törvényszék a napokban határoz kérelme felett.

— **Hamis nyugta.** A «Magyar franczia biztositó részvény-társaság» budapesti ügynöksége ez évi május 31-én a m. kir. állampénztár birói letéthivatala helyett tévedésből Budapest fő- és székváros IV. ker. adóhivatalának egy pénzeslevélben 939 frt 69 krajczárt küldött el. A pénzt az adóhivatal a társulat főkönyvi számlájára irta. A társulat a tévedést észrevette s junius hó 15-én kérvényt adott be az adóhivatalhoz, melyben a tévedésből beküldött összeg kiutalványozását kérte. Az adószámviteli hivatal, levonván az összegből a társulat adótartozását, 780 frtot visszautalványozott a társulatnak. A kiutaló végzés elveszett s a társulat sürgetésére az adóhivatal uj végzést bocsátott ki s a mikor egy intézeti szolga a végzés és a szabályszerüen kiállitott nyugta kapcsán a pénzt az állampénztárból fel akarta venni, a meglepetés érte, hogy a 786 forintot valaki már rég felvette. A vizsgálatot meginditották s ennek során kiderült, hogy Pattyantyus Antal adóhivatali felügyelőségi dijnak a kiutaló végzést a kiadó asztaláról ellopta és Oestreicher Dávid, valamint Semler Győző társaival nyugta alapjau, melyen az aláirás s a biztositó-társaság pecsétje meg volt hamisitva, felvették a pénzt s a 780 forinton megosztoztak. Oestreicher Dávid tagadja, hogy ő is részt vett volna a hamisitásban, tudott a dologról s a hallgatásért 150 frtot kapott, Semler Győző pedig csak annyit ismert be, hogy a nyugtát, melynek alapján a pénzt felvették, ő irta s s ezért 50 frtot kapott. A törvényszék azonban mindhármukat vád alá helyezte *magánokirathamisitás büntette miatt*, Pattyantyus Antalt pedig lopás miatt is, mert ellene beigazolást nyert, hogy nagybátyjától, Hank Gyulától 100 darab Rudolf-fogadalmi templomféle sorsjegyeket lopott. Dr. *Agorasztó* Péter biró elnöklete alatt tárgyalta ma törvényszék a bünpört Oestreichert és Pattyantyust mint tettestársakat elöbbit *egy és fél*, utóbbit *egy évi* börtönre, Semler Győzőt mint bünsegédet *hat havi* fogházra itélte, melyből 4 hónapot és 15 napot kitöltöttnek vett a biróság.

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** *Varju* Dezső Varju és társa czég beltagja eljegyezte *Végh* Juliskát Duna-Vecsén. — *Blatniczky* Pál zólyomi ág. ev. lelkész eljegyezte *Jezsovics* Lidia kisasszonyt, *Jezsovics* Pál ág. ev. lelkész leányát Czinkotán.

GYÁSZROVAT.

Id. gróf Almásy Kálmán v. b. t. t. a leggazdagabb és legeredetibb magyar mágnások egyike ma meghalt kétegyházai kastélyában. Az elhunyt gróf Almásy az Almásy-család ifjabb ágából való volt, 1815. szept. 2-án született. Katona volt fiatalkorában, mint huszárkapitány hagyta el a hadsereget. Birtokain gazdálkodott, a közélet politikai dolgai nem érdekelték annyira, hogy ezeknek szentelte volna életét. Némileg különcz ember volt. Igy például akkor feküdt le aludni rendesen, ha fölkelt már a nap. Évek óta nem mozdult már el Kétegyházáról. Az elhunyt Sarkad, Kétegyháza és vári hitbizomány tulajdonosa volt. Felesége Wenckheim Mária grófné volt, kitől következő gyermekei születtek: Erzsébet, férjezett Cziraky Jánosné, Dénes, kinek felesége gróf Karolyi Tibor Ella leánya, György, Imre és Emilia. Az elhunyt agg főur halála az arisztokrata társaságban részvétet keltett.

Életrajzi adatai a következők:

Id. *Almásy Kálmán* 1815 szeptember 2-án született. Középiskolai és jogi tanulmányait befejezvén, 1833—46-ig a lovasságnál szolgált, melyet századosi ranggal hagyott el. Azután Angliát, Franczia- és Németországot beutazta, 1850-ben átvette sarkadi hitbizományi birtokát és azóta, mint Ketegyház és Sarkad ura, kiválóan gazdaságának él s állandóan falun tartózkodik. Kezdettől fogva szivén viselte a népnevelés érdekeit. Midőn a tagositás sarkadi uradalmában létrejött, a felsőbb népiskola javára 28 hektárt ajándékozott, a maradványföldekért járó összeg felét — mely tizezer forintot meghaladt — Sarkad árváinak és szegényeinek ajándékozta. Ez összeg egy létesitendő árvaház alapját képezi, 1860-ban a tudományos akadémia tőkéjét 2000 frttal, a palota épitését ugyanannyival segélyezte. Legutóbb hitbizományt alapitott. 1895. április 18-án a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot nyerte. Neje Wenckheim Mária Stefánia grófnő.

Kürthy István földbirtokos, 1848/49 iki honvédezredes, 80 éves korában meghalt Kolthán. Az elhunytat a szabadságharcz leveretése után 14 évi fogságra itélték, s ebből *hét évet el is szenvedett.* Amnesztiát nyervén, bácsmegyei birtokára vonult; utóbb Zombor városa polgármesterének választotta, és az alkotmányos éra bekövetkezése után Apatin kerülete két izben is megbizta képviseletével. Mint képviselő is köztiszteletben részesült és az akkori középbalpárt hive volt. A fuzió után nem vállalt többé mandátumot, hanem komárommegyei birtokain gazdálkodott és megyéjében mindig tekintélyes szerepet vitt. Halálát özvegyén és két fián kivül (az idősebb: *Kürthy* Lajos, Liptó- és Árvamegye főispánja) nagy rokonság gyászolja. Temetése holnap, szombaton délután 3 órakor lesz Kolthán, a hol földi maradványait a család sirboltjában helyezik el.

Horváth Boldizsár.

(1822–1898.)

A magyar közéletnek nagy halottja van, Horváth Boldizsár, volt igazságügyminiszter ma meghalt, hosszu és kinos szenvedés után. 1842-től müködött a közpályán s csak néhány évvel ezelőtt vonult vissza, mert szemei annyira megromlottak, hogy alig látott velük. Teste rom volt már, de szelleme még mindig friss és fiatal s ugy állt a mai korban, mint a regenerálás nagy munkájának utolsó emlékoszlopa. Nimbusz vette körül s nem a bukott államférfiak szerepe volt az övé, a kik járnak, kelnek, de alig van több szerepük az intrikánál, a mit a kulisszák mögött kellemes félhomályban szőnek.

A polgárerények inkarnácziója volt, a munkaszeretet, az idealizmus és a becsületesség volt szellemének alapvonása. Alacsony sorsból küzdötte fel magát, mert hisz az apja Szombathelyen czipész volt s hozzá hasonló gyors karriert csak Kerkápolyi Károly ért el.

Mikor 1867-ben igazságügyminiszterré nevezték ki, valóságos Augias-istállót talált a magyar jogéletben. Magyarország igazságügye, néhány reformtól eltekintve, még mindig a középkori békókban nyügött s az az idealizmus sem vezetett czélhoz, melylyel 1843-ban a büntető igazságszolgáltatást reformálni akarták. A szabadságharcz s az utána következett abszolutizmus nem volt kedvező a magyar jogélet reformálására s az egész herkulesi munka 1867-ben Horváth vállaira nehezedett. Horváth hozzáfogott a nagy feladathoz s demokrata irányban a szabadelvüség iránt érzett egész rajongásával igyekezett nagy terveit megvalósitani.

Hihetetlenül nagy akadályok gördültek eléje, s tervei közül csak egy-kettőt tudott megalkotni. Az ország minden reakczionárius eleme összeesküdött ellene, s ugy bukott el a küzdelemben, mint egy gigász, ki száz sebből vérzett már, mire a harczot feladta.

*

Horváth Boldizsár ma délután fél két órakor Andrássy-ut 96. szám alatti lakásán halt meg. A gyászeset nem jött váratlanul, az öreg ur már mintegy tiz nap óta igen gyenge volt s daczára általános jó közérzésének, ereje napról-napra fogyott, mig ma örökre lehunyta szemeit. Az agg államférfiu baja nem uj keletü, az ezelőtt négy évvel már kinozta. Május elején baja ujra elővette, de daczára annak, hogy négy éve *Farkas* László nagy operácziót végzett rajta, *Horváth* Boldizsár öreg szolgájával, *Gendar* Pállal, a ki immár 26 esztendeje van mellette, Karlsbadba ment, ott azonban ágyba dőlt. Innen már óriási fájdalmakkal jött haza s augusztus közepe táján *Herzel* tanár szanatóriumába vitette magát, a hol a régi bajt, végbélrákot, sulyos operáczióval kezelték. A mütét igen jól sikerült, de a beteg agg kora nem tudott ellentállani a kórnak. A beteg a legutábbi napokig elég jól érezte magát, egész napokat karos-székben töltött, de tegnapelőtt hirtelen rosszul lett. *Hochhali* kezelőorvosért mentek, a ki azután csillapitó szert rendelt. Nappal az öreg ur látszólag jól érezte magát. Tegnap este megint váratlanul rosszul lett s nem is lett jobban. A beteghez hivták a házi orvost, a ki azonnal jött, de látta, hogy az öreg ur élete csak órák kérdése. Betegágyánál voltak nővére, özvegy *Márkus* Józsefné, a főpolgármester anyja s a később érkezett gyermekei: báró *Eötvös* Lorándné, Horváth Gizella, férjével, *Horváth* Jenő kir. táblai tanácselnök nejével, Lang Lajosné, *Horváth* Emilia férjével, *Radisics* Jenőné, *Horváth* Irma. A beteg reggel tiz óra felé eszméletet többször elvesztette s ekkor hivatták el a terézvárosi plébánia egyik lelkészét, a ki feladta neki az utolsó szentséget. Kevéssel ezután beállt az agonia s pontban fél kettőkor a nagy beteg kilehelte lelkét. A temetésre vonatkozólag még eddig intézkedés nem történt s a halott még ágyában nyugszik, fehér lepel alatt. A temetés valószinüleg vasárnap délután lesz.

*

Horváth Boldizsár, a ki a 67-es miniszteriumnak igazságügyminisztere lett, még 1866 közepén sem táplált sok reményt arra, hogy a kiegyezés létrejöhet. Gorove István beszéli róla naplójában, hogy Kemény Zsigmond mellett ő volt a leghitetlenebb. De azért akkor, mikor a közös ügyek szabályozása végett elkészitendő törvényjavaslat kidolgozására a képviselőház 1866 márczius 7-diki ülésében 67 képviselőt választott, ezek közt Horváth Boldizsárt is beválasztotta, s a beadott 252 szavazat közül rea 229 esett. Maga Deák sem kapott többet 244-nél, Andrássy meg csak 242-őt.

Horváth utóbb is tevékeny részt vett a kiegyezés előkészitésében, s noha kezdetben nem sokat remélt tőle, Deák felvilágositásai után megbarátkozott az eszmével. Sőt mikor 1866 deczember 1-én a kedvezőtlen királyi leirat hatása alatt Tisza Kálmán és Deák Ferencz megtették emlékezetes inditványaikat, Horváth Boldizsár nagy beszédet mondott a kiegyezés érdekében, melynek konklüziója az volt, hogy mindenképen azon kell törekedni, hogy Magyarország mentül előbb birtokába jusson állami szervezetének s a «boszu politikája» ellen foglalt állást.

Deáknak különösen bizalmasa volt s nem egy diszkrét természetü megbizást adott neki Lónyayhoz és Andrássyhoz. Annak a nagyfontosságu üzenetnek, melyet a hatvanhetes bizottság határozatai iránt küldött Deák 1867 januárjában Andrássyhoz Bécsbe, Horváth Boldizsár volt a közvetitője, sőt Deák egyenesen tollba mondta neki. Ugy álltak a dolgok 67 januárjában, hogy az egész kiegyezés meghiusul. Andrássy ragaszkodott a 48-as törvényekhez, de mikor Andrássy Horváthtól értesült, hogy maga Deák is engedékenyebb s nem akarja hogy a király abszolut hatalommal szedje be 1867-ben is az ujonczokat, Andrássy elment a királyhoz, hogy tőle a mit lehet a 48-as törvényekre vonatkozólag kieszközölje, a mit nem lehet, annak elejtését, illetőleg módositását megigérje.

A február 8-iki hires tanácskozásnak szinhelye a városligetben Horváth Boldizsár nyári lakása volt. A tanácskozás éjfélig tartott s valóságos miniszteri tanács volt, természetesen a kandidátusokkal, Andrássy, Eötvösi Horváth, Mikó, Somssich és Wenckheim vettek benne részt. Az 1848-iki törvények reviziójára vonatkozó pontokat tárgyalták. Legnehezebb kérdésnek a honvédelmi ügy s a sajtótörvény tünt fel s Horváth Boldizsár jegyezte a megállapodásokat. Február 10-én már az összes miniszterjelöltek Bécsbe utaztak, hogy ott letegyék az esküt a király kezébe. A 48-as törvények reviziója ekkor még mindig nem volt eldöntve. Legnehezebb volt a hadügyi kérdése. Festetich különösen skrupulozis volt s mindent határozottan kivánt kifejezni. Minden pontra, a mit a király követelt, Horváth Boldizsár szövegezte meg a minisztertanács válaszát. Azt a beszédet is, melylyel Andrássy az uj miniszteriumot a képviselőháznak bemutatta, Horváth szövegezte meg. A képviselőházban 1867 február 23-án olvasták fel az országgyülés mindkét házában a királynak február 20-án kelt s Andrássy által ellenjegyzett kéziratát, melyben őt a király igazságügyminiszterré nevezte ki s ő a márczius 27-iki ülésben beszélt először a miniszteri székből s ez alkalommal a kiegyezési törvényjavaslatnak kelt védelmée hatalmas ékesszólással.

Nagy aggodalmat okozott a kormánynak 1868 elején a parlamenti pártok ama csoportja, a mely «szélsőbal» elnevezése alatt volt ismeretes s a mely országszerte demokrata klubokat akart szervezni abból a czélból, hogy az országban állandóan ébren tartsa az agitácziót. A minisztertanács ép azért elhatározta, hogy a demokrata körök alakulását abban a keretben, a melyben azok tervezve voltak, nem engedélyezi. Wenckheim Béla belügyminiszter azonban nem merte az erre vonatkozó miniszteri rendeletet addig kibocsátani, mig azt Deák «forum apellatorium» helyben nem hagyja. Horváth Boldizsár adta elő Deáknak a minisztertanács határozatát. Deák kezdetben nagyon kifakadt a minisztertanács határozata ellen: «Mondhatom, gyönyörü alkotmányos miniszterek vagytok egytől-egyig. Hát hol vettétek a törvényt, mely feljogosit benneteket a demokrata-körök betiltására?» Horváth nem jött zavarba, kifejté okait s ez annyira meggyőzte az öreg urat, hogy a rendelet kilencz tizedrészét ő diktálta Horváthnak. Az a rendelet pedig még Oroszországban is feltünnék reakczionárius tendencziája miatt.

Pedig Horváthot sok mindennel meg lehet vádolni, csak azzal nem, hogy reakczionárius érzelmü volt. A torturáról, a birák kinevezéséről, a testi fenyiték és bilincs eltörléséről vagy pedig a pápai csalhatatlanság dogmájáról mondott nyilatkozatai egy mélyen gondolkozó főnek, egy melegen érző kedélynek megnyilatkozásai. Becsületes és humánus ember volt s azért keltett az egész képviselőházban, az egész országban kinos feltünést, mikor a Böszörményi eset alkalmával megvádolták. Böszörményi Lászlót ugyanis azért, mert lapjában, a Magyar Ujságban közzétette Kossuth Lajosnak a váczi választókhoz intézett levelét, a budapesti esküdtszék egy évi fegyházra itélte. Böszörményi 1869 márcz. 24-én a fogságban meghalt. Irányi azzal vádolta Horváthot, hogy ő az oka Böszörményi halálának, mert ez szabadságot kért, hogy egészségét helyreállithassa s Horváth ezt nem engedélyezte. A támadás oly vehemens erővel történt, hogy Horváth halotthalványan emelkedett föl, reszkető hangon mondta el beszédét, melynek végső passzusa igy hangzott: «Én nem tudom, a ház bölcsesége mit fog határozni; de érzem, hogy sem a miniszteri széket, sem képviselői helyemet e teremben addig el nem foglalhatom, mig igazolásomra ut nem nyittatván, nyilvános pályám becsülete azon fórum előtt és által, hol a sértés történt, helyre nem állittatik. Az ország és a ház méltósága követeli, hogy egy pillanatig se foglalhasson akár a vörös széken, akár ama padokon helyet oly férfiu, a ki a közvélemény előtt gyilkosnak van bélyegezve.» Az egész ház tüntetett ekkor Horváth mellett s maga Irányi sajnálta leginkább azt a kifejezését, hogy «Horváth kinozta halálra Böszörményit.»

Horváth ellen azonban a támadások a baloldaltól mind élesebbek, mind kiméletlenebbek lettek, mert nem tudták megbocsátani neki, hogy ő, a jogtudós, a 48-as alappal szemben a 67-es alapot propagálja.

Végre is a támadások elől menekülni volt kénytelen s lemondott. Utolsó beszédét a képviselőházban 1891. julius 1-én mondta el, melyben a közigazgatás államositásért szállt sikra, de beszéde egy nagy kudarcz volt s az ország egy nagy csalódással lett gazdagabb.

*

Részletes életrajza a következő:

Horváth Boldizsár született Szombathelyen 1822 január 1-én egyszerü, de müvelt és nevelésre sokat áldozó, polgári állásu szülőktől. Tanulmányait szülővárosában, majd Sopronban, a jogi tanfolyamot a győri kir. akadémián végezte. 1841-ben Istóczy Antal vasvármegyei ügyésznél volt jogi gyakorlaton. 1842-ben Széll Imre itélőmester oldala mellé esküdt fel királyi táblai jegyzőnek, s miután 1843 márcziusában az ügyvédi vizsgákat fényes sikerrel tette le, Szombathelyen, szülővárosában kezdett ügyvédi gyakorlatot, majd annak főjegyzője lett és buzgón vett részt közügyeiben. Már ekkor feltünt Deák Ferencznek, s megnyerte e nagy ember egész életére kiterjedő becsülését és barátságát. Világos, erőteljes és müvészileg szép nyelve keresett dolgozótársává és vezérczikkirójává tette a fővárosi szabadelvü lapoknak; ha kedve tartotta, alak és tartalom tekintetében kitünő költeményeket is irt, melyeket egybegyüjtve ki nem adott ugyan, de a melyek egy része mégis a szépirodalmi lapokban és a Kisfaludy-társaság felolvasó ülésein nyilvánosságra jutott. Az 1848-iki pesti országgyülésre már mint a szombathelyi választókerület képviselője jelent meg, s e minőségben követte az országgyülést Debreczenbe, majd ismét Buda bevétele után, ujra Pestre és Szegedre is. A szabadságharcz lezajlása után haditörvényszék elé állittatott s fogságot is szenvedett ugyan, de már 1850-ben amnesztiát nyert. Visszatérvén szülővárosába, miután az osztrák jogból a vizsgálatot letette, ügyvédi irodát nyitott. Gróf Apponyi György országbiró. Deák Ferencz ajánlatára 1860-ban az országbirói értekezletre hivta meg. Gróf Dessewffy Emil 1863-ben a megalkotott magyar földhitelintézet jogtanácsosául s jogi osztálya igazgatójául hivta meg, mely fontos intézet megszilárditásának munkájában, a nevezett elnök gróf oldalánál, Csengery Antal, Korizmics László, Lónyay Menyhért társaságában nagy buzgalmat fejtett ki, az akadémia pedig, nem annyira a professzionális irót, mint a müvészi szónokot 1861 deczember 20. levelező s midőn már az igazságügyminiszter volt, 1868. tiszteleti tagjává választotta. Az 1865. összehivott alkotmányos országgyülésre a szombathelyiek ujra megválasztották képviselőjüknek, 1866. deczember 1. a közjogi kiegyezés érdekében tartott beszéde, melylyel a parlament sorompói elé lépett, maga után vonta a legmagasabb kitüntetést, mely alkotmányos polgárt érhet. Midőn a nemzeti alkotmányos kormány megalakult, a koronázott király, ismét Deák Ferencz ajánlatára, Horváthot igazságügyminiszterré nevezte ki. Lelkesedéssel fogott nagy munkáihoz, melyek az igazságügyi tárcza elvállalása után reá várakoztak. Örömmel üdvözölte az 1848-iki alkotmánynak lényegében ujabb szankcziót adó 1867-iki kiegyezést, mert annak alapján lehetségesnek hitte a megrendült magyar állam ujra felépitését s különösen annak szorosabban tárczája körébe eső része, tudniillik a hazai igazságszolgáltatás, törvénykezés s biráskodásnak a középkori lomokból kiemelt s megtisztitott szabadelvü, egészséges reformját. Először is körülvette magát elvrokon s bizalmát biró szakemberekkel s megfontolt sorozatban, melyet azonban mindenkor fenntartani lehetetlen volt, terjesztette elő gyökeres átalakitásokat tartalmazó törvényjavaslatait; elválasztotta a törvénykezést a közigazgatástól s képesség és szakképzettség tekintetében kellőleg minősitett birákat nevezett ki; megalapitotta a birói függetlenséget az elmozdithatlanság s annak egyéb feltételei által, de egyszersmind a birák felelősségét szabályozó törvénynyel a birói önkényt korlátozva; a szükséges tényezők hiányában akkor még életbe nem léptethető szóbeliség s közvetlenség rendszerének legalább utját egyengette sokat kárhoztatott perrendtartásában, melyet az eredeti szöveget lényegesen felforgató országgyülési módositások folytán az övének mondani alig lehetett; a királyi kuriát semmitőszékre s legfőbb itélőszékre osztotta s a királyi táblával együtt megtisztitotta az oda nem illő papi és mágnási (prelátusi és bárói) elemektől; megkisérlette a királyi tábla felosztását is, melyet azonban akkor a minisztertanács nem fogadott el; a régi urbéri viszonyok maradványait, a középkor e fennmaradt szemetét, eltisztitotta; a büntető gyakorlatra vonatkozó humánus intézkedéseiben a bilincsek alkalmazását, a botbüntetést, a vérdijat eltörölte; a polgári házasság akkor még meg nem érett kérdésében is a legszabadelvübb álláspontot foglalta el stb., s mindezzel nemcsak a haza szabadelvü elemeinek, hanem a müvelt külföldnek is méltányló és magasztaló elismerését érdemelte. A szorosan saját tárczája körébe tartozó törvényeken kivül természetesen élénk és döntő részt vett az 1865–67-diki törvényhozás időszakában létrejött részint alap, részint más fontos törvények megalkotásában is, mint a közös ügyekről szóló XII., a zsidók emanczipácziójára vonatkozó XVII., a nemzeti egyenjoguságot tárgyazó LXIV. t.-cz. stb. Mindezen reformok egészben vagy részbeni, teljes vagy megcsonkitott, de azért mind egyenkint előhaladásnak és szabadelvü vivmánynak tekintendő keresztülvitele nehéz küzdelmekkel járt, melyeket a megszokás hatalma s az ósdi, előitéletes, vagy a lassubb s óvatosabb haladás szükségét hangoztató felfogásokkal szemközt nem lehetett kikerülni. Az urbéri maradványokat rendező, különféle ily eredetü jogok s terhek megváltását tárgyazó törvényei a birtokos arisztokráczia részéről erős ellentésre és rosszalásra találtak s elkeseredett kifakadásokat idéztek fel a demokrata miniszter ellen. 1871 május 16-án lemondott miniszteri állásáról s igy kezdeményezett nagyszerü reformtörekvései csonkán maradtak és csak évtizedek mulva jutottak, legalább egy részükben érvényre. A miniszteri tárczáról elvhüsége s az általa mély meggyőződéssel vallott országlási s törvénykezési elvekhez szilárd ragaszkodása folytán 1871. történt lemondása után egy nagyobb pénzintézet, az akkor alkotott s azután más intézetekbe olvadt magyar földhitel részvénytársaság igazgató-elnöke s majd a herczeg Eszterházy-féle javaknak legfelsőbb helyről kinevezett zárgondnoka lett s e két éven át viselt hivatalában a kezelésére bizott roppant tömeg rendezését komolyan munkába vette, a tisztázás alapos terveit elkészitette, közben herczeg Eszterházy vendégszeretetét a természetvizsgálók s orvosok soproni gyülésén, Kismartonban és Fraknó várában fényesen képviselte; de a tervei keresztülvitelében legyőzhetlen akadályokra találva, az állást másoknak engedte át s nyugalomba vonult. E mellett a törvényhozásnak, a képviselőháznak ezentul is köztiszteletet élvező tagja s egyik disze maradt. Ő volt az egyetlenegy minisztere a magyar alkotmányos életnek, ki megelégedvén hü szolgálatai általában elismert nimbuszával, sem belső titkos tanácsosi excellencziás czimet, sem rendjeleket nem viselt, nem kért soha s megkinálva sem fogadott el, mindenkor megőrizve tiszta demokrata jellemét. Politikai hite s vezérelve mindig az volt, hogy az 1848-iki nagy alkotások vetették meg hosszu időre egy helyes magyar politika alapjait. 1878. óta minden pártköteléken kivül maradt; támogatta a kormányt, valahányszor az, bár csak félénk előlépést tett azon elvek felé, melyeknek ő szolgálatában állott, hogy növelni segitse a merészebb kezdeményezés bátorságát, de meggyőződése egész erejével szállott sikra oly kisérletek ellen, melyekben az alkotmány, a parlamentárizmus alapelveinek megtámadását látta; lelkesedést törekedett gerjeszteni, ha elvekről volt szó, ellenben a mérséklet elemeit vitte a vitába, mikor a szenvedélyek vihara tombolt. Egy bölcs szenátor szerepét vitte, bár a főrendiháznak tagja nem lett. Szemeinek nagyfoku elgyengülése, roncsolt egészsége s a közélet folyamával fokozódó elégületlensége arra birták, hogy az országgyülés 1891-ben feloszlatása után a politikai pályáról határozottan visszavonuljon, a mire már régebben gondolt. Ezt temesvári választóinak egy szép levélben adta tudtukra. A parlament 1891. julius 1. ülésében tartott nagy beszéde politikai hattyudala volt. Irodalmi dolgozatai, országgyülési s egyéb beszédei, vezérczikkei s értekezései összegyüjtve ekkoráig nem jelentek meg. Minthogy azonban fogyatékos látóerejét nagyszerü emlékező tehetsége jórészben pótolta, s a mit felolvasó titkárától hallott, azonnal felfogta és soha el nem felejté, a reá nézve lehetetlen irást diktálással pótolta s emlékezéseit tollba mondva, érdekes emlékiratait, főleg minisztersége idejéből, előkészitette. Az utóbbi időben az akadémiában és a Kisfaludy-társaságban szeme világának elerőtlenedése miatt nem dolgozhatott annyit, mint óhajtotta volna s a gyüléseket is ritkán látogatta; tartott azonban az akadémiában két szép emlékbeszédet, Szemere Bertalan 1848-iki belügyminiszter s debreczeni miniszterelnök, és saját minisztertársa s kedves barátja, gróf Mikó Imre felett. A nagy jogász érdemeinek elismerése fényes kifejezést nyert a m. kir. egyetem jogi kara részéről is, midőn oz egyetem százados emlékünnepe alkalmából diszdoktori oklevéllel tüntette ki.

TÁVIRATOK.

Haifa, okt. 28. A császári pár tegnap a konzulátus palotájában a német kolónia fogadta és üdvözölte. Azután Biever Péter, a tatabgai német-katholikus telep igazgatója beszédet intézett a császári párhoz, a melyben a szentföldi német egyesület és Palesztina német katholikusai nevében üdvözölte a császári párt és hálás köszönetet mondott azért az oltalomért, a melyben a palesztinai német intézetek és az ott lakó német katholikusok a német császár dicsőséges jogara alatt részesülnek. A császár ezt válaszolta:

„Szavai nagy örömmel töltenek el. Nagyon köszönöm. Szivesen ragadom meg az alkalmat, hogy egyszer s mindenkorra kimondjam, hogy katholikus alattvalóim, bárhol és bármikor van rá szükségük, császári oltalmam felől mindenkor bizonyosak lehetnek".

A császári pár azután Bülow államtitkár kiséretében meglátogatta a Szent-Borromeus nővérek katholikus hospicziumát. Azután a német-evangélikus iskola ünnepélye következett. Este kilencz órakor a császári pár tovább utazott Jaffába.

Jokohama, okt. 28. A kormány valamennyi szabadelvü tagja az uj közoktatásügyi miniszter kinevezése miatt támadt nézeteltérés következtében beadta lemondását. A miniszterelnök ugyanis a közoktatásügyi tárcza egyik párthivét hozta javaslatba.

Francziaországi miniszterválság.

Páris, okt. 26. *Dupuy* elfogadta az uj kormány alakitására való megbizást.

Páris, okt. 28. Charles *Dupuy*-nek sikerült *Ribot*, *Delcassé* és *Leygues* közremüködését a kabinetalakitásnál megnyernie. *Ribot* az igazságügyi vagy a pénzügyi, *Delcassé* a külügyi és *Leygues* a közoktatásügyi tárczát venné át. *Dupuy* folytatja fáradozásait. Bizonyosnak tartják, hogy a mai délután folyamán hivatalosan elvállalja a kabinetalakitást. *Freycinet* gondolkodási időt kért. Ép ugy *Constans* is.

A közönség köréből.

Figyelmeztetésül szolgáljon, hogy **fertőző-betegségek** elleni **legjobb óvszer** a

COGNAC.

Ezt a czélt csakis **elösmert jó gyártmánynyal** érhetjük el, miért is a többszörösen kizárólag diszoklevelekkel kitüntetett és általános kiterjedésnek örvendő **régi és jó hirnevü**

gr. Keglevich István utd.

czég gyártmánya.

✱, ✱✱, ✱✱✱, **Extra**, ✱✱✱✱, és **V. S. O.** jelzésü minőségekben, melyek mindenütt kaphatók, leginkább ajánlhatók. 34755

MATTONI'FÉLE GIESSHÜBLER legtisztább égvényes **SAVANYUKÚT**

CSÁSZÁRFÜRDŐ BUDAPESTEN Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő, **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel**, pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel.** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

A Czerny-féle legujabb készitmény: **OSAN** **A száj és fogak** részére a **legkitünőbb.** Antiseptikus, conservál, tisztit, kellemes, egészséges és fölülhaladja jóval a legjobb eddig ismeretes fogszereket.

Osan-szájviz üvegekben á 88 kr., **Osan-fogpor** szelenczében 44 kr.

A Czerny-féle **Rózsatej** **a legjobb szépitő-szer** á Flacon 1 frt, balzsam-szappan hozzá 30 kr.

A Czerny-féle **Tanningene** **A legjobb hajfestő-szer,** (sötétszőke, barna és fekete) ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható: 31540/a

ANTON J. CZERNY, WIEN XVIII., Carl Ludwigstrasse 6. (701.)

Főraktár: **I., Wallfischgasse 5.**, a cs. kir. udvari opera közelében. Szétküldés utánvétel: 5 frt fölüli megrendelések csomagolási költség nélkül és postadijmentesen küldetnek. Árjegyzékek az összes nagyobb **különlegességekről ingyen és bérmentve.**

Főraktár Budapesten: **Török József** gyógyszerész, Király-utcza 12. és **Egger A. fia**, Váczi-körut 27. stb. stb.

KÖZGAZDASÁG.

Newyork, okt. 28. *Liszt* 3.—. *Buza* októberre —.—, deczemberre $74^1/_8$, májusra $72^1/_8$. *Tengeri* deczemberre $38^1/_8$.

Chikágó, okt. 28. *Buza* deczemberre $66^1/_8$. *Tengeri* deczemberre $32^2/_8$.

Az értéktőzsdéről.

(k.) Gazdaságilag véve, Magyarország e pillanatban a stagnálás utján van, mert közvetitő kereskedelmünk rentabilitása csekély és ipari fejlődésünk az utóbbi években csekély és szegényes volt. Ezt a megdöbbentő kijelentést hallottuk e héten a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnökének szájából, a ki pedig állásánál és tapasztalatainál fogva kétségtelenül képes is és hivatva is van arra, hogy a gazdasági viszonyokat az országban helyesen itélje meg. Majd egy negyedszázad óta élén áll az ország egyik első pénzintézetének, mely számos összeköttetésénél és szétágazó üzleteinél fogva mintegy pulsométerje az ország gazdasági életlüktetésének. De azonkivül a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke annyi ipari és közlekedési vállalat igazgatásában vesz tevékeny részt, mint senki más ebben az országban. Kétségtelen tehát, hogy van alkalma és módja az ország gazdasági viszonyait és helyzetét a legközvetlenebb módon megtapasztalni. Eddigi sikerei pedig a mellett beszélnek, hogy itélőképessége, intellektuális ereje és konczipiáló képességénél fogva felette áll a szakmabeli normálemberek nivóján. Igy tehát a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnökének ez a kijelentése méltán megdöbbenthet mindenkit ebben az országban, mert oly rohamos fejlődés után, melyet az ország közgazdasága harmincz év óta tett, már a fizikai tehetetlenség törvényénél fogva sem lehet szó megállapodásról, pangásról, hanem ha a rohamosan haladó erők nem képesek az utjokba eső akadályokat elhárítani, félrelökni, akkor visszapattannak és hátrafelé mozognak. És csak ezután állhat be a pangás. A gazdasági stagnálást tehát a reakcziónak kellett megelőznie. Epen ezért, a mikor a kereskedelmi kamara elnöke székfoglaló beszédében azt mondja, hogy Magyarország a stagnálás utján van, ez alatt nem érthetünk egyebet, mint azt, hogy Magyarország gazdasága most azon az uton halad, mely a stagnálás felé vezet, tehát a reakczió utján.

Ezért oly megdöbbentő ez a kijelentése. A stagnálás maga egy állapot, melyből csakhamar áttérhetni a haladás ösvényére. De a reakczió pusztit, rombol, megsemmisit és csak uj erők vezethetik ismét a haladás utjára. Ezek az erők kétségtelenül meg vannak, mint később a kamara érdemes elnöke mondotta is: Magyarország ereje szivós, természeti kincsei még nagyok és népessége intelligens és csak a vezető középosztályon fog mulni, hogy ez az ország Európa egyik leggazdagabb, legvirágzóbb és legboldogabb országává váljék. De hol vannak azok a vezető elemek? A középosztály? Ez tulságosan tág fogalom annak a meghatározására, hogy mi fog bennünket a stagnálás utjáról a haladás ösvényére vezetni. A középosztály az minden, az az egész ország, mert a mi felette van, az nem produkál, a mi pedig alatta van, az csak általa produkál. Magának ennek a középosztálynak van szüksége oly vezetésre, mely megjelöli az utat ki a stagnálásból. Ez az ut azonban csak a függetlenségen vezet át. Ha elismerjük is azt, hogy a stagnálás egyik főoka az Ausztriával való kiegyezés megfeneklése, akkor egyszer és mindenkorra meg kell szüntetni az okozatot, mely oly sürün idézhet elő stagnálást. És a mikor a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, a ki szintén hivatva volna arra, hogy a középosztály egyik vezetője legyen, azt mondja, hogy a kiegyezésnek létre kell jönni, akkor a kormánypárti képviselő kerekedett benne a közgazda fölé. Mert bizonnyára ő maga van legjobban meggyőződve arról, hogy az ujabbi és ujabbi válságok, melyeken át a kiegyezési kérdések haladnak, nem jelölik meg azt az utat, melyen Magyarország egyik leggazdagabb, legvirágzóbb és legboldogabb országává lehet.

A gazdagság és boldogság egyik előfeltétele a függetlenség és önállóság érzete. Lehet egy nemzet boldog, mely nem független, mely nem intézheti saját maga sorsát? Lehet-e gazdag, ha gazdaságát ugy kell berendeznie, a hogy mások érdekei kivánják? Lépten-nyomon érezzük annak sulyos hátrányát, hogy gazdasági berendezkedésünket nem intézhetjük el saját magunk és maga a budapesti kereskedelmi és iparkamara tulnyomó többsége szintén az önálló vámterület mellett nyilatkozott, sőt a kamara tisztelt elnöke is a vámankéten az önálló vámterület előnyeit teljes mértékben elismerte. Ime itt is kitünik, hogy a politika nem mindig és mindenben egyezik azzal, a mit a nemzetgazdasági érdekek követelnek. Politikai okokból lehet a kamatlábakat is felemelni még akkor is, a mikor a közgazdasági helyzet az ily kamatlábfölemeléseket nem hogy nem indokolja, hanem még károsnak is vallja. De nemcsak a pénzviszonyokra, hanem a gazdaság minden ágára és első sorban a tőzsdére visszahatással van minden politikai mozgalom. Hisz a héten is láttuk, hogy mily bénitó hatással volt a politika az európai tőzsdékre. Az angol-franczia afrikai konflikus és a franczia kormány bukása jelentékeny mértékben akadályozták az irány és az üzlet fellendülését a tőzsdéken. Mert a tőzsdék igazán teljesen stagnálnak és itt jelentékeny reakczió is előzte meg a mostani stagnálást. Ép ezért talán a tőzsdékre vonatkozólag remélhető is az, hogy az az ut, melyen most haladunk, inkább kivezet a stagnáczióból. Ez az ut sokkal nehezebben tehető azonban meg, mint az, mely a reakczióhoz vezet. A reakczió utja egy meredek örvény, melybe hirtelenében esünk, a javulásé fáradságos kapaszkodás. Az akadályok számtalanok és a visszaesés is gyakori. Most éppen ilyen visszaesés utján vagyunk, mert a javulást ismét nagy akadályok zárják el egy időre. A legnagyobb akadály kétségtelenül a kiegyezés válsága, de ennek az akadálynak elháritására nem okvetlenül a kiegyezést kell elfogadni, bármily áldozatok árán is.

Ha tényleg a közvetitő kereskedelemnek csekély rentabilitása és az ipar szegényes fejlődése okozzák a gazdasági stagnálást, akkor oly berendezésekkel, melyek a kereskedelemnek és iparnak megadják a kellő védelmet, el lehet oszlatni a gazdasági stagnálást. Minden egyéb, a mi most befolyással van a gazdasági viszonyokra, csak muló jelenség. A külpolitikai események, a pénzviszonyok abnormitása, a pestis az osztrák császárvárosban, mind, mind oly események, melyek a mi gazdasági fejlődésünkre csak pillanatnyi nyomást gyakorolnak. Adjuk meg a lehetőségét annak, hogy a magyar közvetitő kereskedelem függetlenül a külföldi befolyásoktól lássa el azokat a szolgálatokat, a melyekre hivatva van; adjuk meg a magyar iparnak azt a védelmet, mely teljes kifejlődéséhez szükséges, akkor a gazdasági stagnálást azonnal gazdasági fejlődés váltja fel. Azok az eszközök, melyeket a kamara elnöke a gazdasági fellendülés érdekében felsorol, mint a budapesti kikötő, Duna-Tisza-csatorna, baja-báttaszéki Dunahid és Dalmáczia gazdasági visszacsatolása a magyar korona országaihoz, mind csak oly eszközök, a melyek elősegitik ugyan a fejlődést, de nem elégségesek ennek a biztositására.

Valami speciális intézményt is emlitett a kamara elnöke, a mely intézménynek az volna a feladata, hogy egy nagyszabásu és czéltudatos ipari akciónak állana kizárólagos szolgálatában. Ez magában egyesitené az iparfejlesztésre irányuló összes társadalmi és állami erőket, független lenne, de azért a legszélső határig menő állami támogatásban részesülne menten minden bürokratizmustól. Hát ezt az intézményt nem ismerhetjük, nem találunk reá példát sehol a külföldön és ugy látszik, valami egészen uj idea, melyet szivesen látnánk közérthetően kifejtve. Mindaddig azonban, mig homályos sejtelmünk sincs arról, hogy miféle intézmény lehet ez, nem is szólhatunk róla. Egyelőre még oly megfoghatatlan valami ez az intézmény, mint az X. sugarak, melyeket Röntgen előtt nem ismert senki sem. Kár minden perczért, mely elmulik az intézmény életbeléptetéseig, mert a gazdasági stagnálás megszüntetése milliók érdeke. Csak azután ne legyen valami uj czimeket és állásokat kreáló tanács, ideális semmi. Manapság csak nagyon reális dolgokkal lehet az ipart megteremteni és fejleszteni. A negyvenes években elég volt a honfiui felbuzdulás, a hazafias lelkesedés, hogy minden jó magyar hazafi csak honi iparczikkeket fogyasszon. Most ez már nem elég. Még statisztikai táblázatokkal füszerezett papiros-ankétek sem elégségesek arra, hogy iparvállalatokat létesitsenek. Ma először tőke, azután a megélhetés biztositása szükségesek az ipar teremtéséhez. Mi egyiket sem adhatjuk meg. Bármily nagy tőkéket gyüjtöttek is egyes pénzintézetek, az ország maga tőkeszegény, a pénz árára, a hitelnyujtásra, befolyást gyakorolnak pártpolitikai czélok. És védelmet sem nyujthatunk iparunknak. Hiába ültetjük ki a legjobb magot a legjobb televényföldbe, a csemetét a külső viharok ellen is meg kell védeni, hogy terebélyes fává nőjjön. Ám lássuk mi az az uj intézmény, vajjon képes-e pótolni azt a védelmet, melyet az önálló vámsorompóktól vártunk eddig egyedül!

Ha ez az intézmény beválik, talán majd a tőzsde is nagyobb érdeklődéssel viseltetik az iparvállalati értékek részvényei iránt és igy a tőzsde szempontjából is mielőbb meg kellene ismertetni ezt az intézményt. Ezt azért tartjuk szükségesnek különösen hangsulyozni, mert a kamara elnöke, kinek ez az intézmény ideája, egyéb tisztségei révén nagyon szoros kapcsolatban áll a tőzsdével és egyébként is ő a tőzsdét oly fontos nemzetgazdasági intézménynek ismeri, melynek nemcsak fentartása, hanem istápolása is nagyjelentőségü közérdek. Az iparvállalati értékek árhullámzása teljesen igazolja a kamara elnökének azt az állitását, hogy iparunk nem fejlődik, hanem pang. Mily más volna ez az áralakulás, ha léteznék egy oly intézmény, mely nagyszabásu és czéltudatos ipari akcziót tudna létesiteni! Egyelőre azonban a kamara elnökének fejtegetései nem voltak hatással a tőzsdére.

A nevezetesebb árhullámzások e héten a következők voltak:

	okt. 21.	okt. 28.	különbözet
Magyar aranyjáradék	120.—	119.70	— 0.30
Magyar koronajáradék	97.90	97.50	— 0.40
Magyar regále-kötvény	100.50	100.25	— 0.25
Tisza-szegedi sorsjegy	138.50	137.75	— 0.75
Magyar hitelrészvény	378.25	381.—	+ 2.75
Osztrák hitelrészvény	352.50	353.—	+ 0.50
Magyar jelzáloghitelbank	239.50	241.50	+ 2.—
Magyar leszámitoló bank	253.25	255.—	+ 1.75
Bpesti bankegyesület	102.—	101.—	— 1.—
Fiumei hitelbank	98.50	90.—	— 8.50
Osztrák-magyar bank	905.—	916.—	+ 11.—
Pesti magy. keresk. bank	1416.—	1419.—	+ 3.—
Egyes. fővárosi tak.-pénzt.	1170.—	1163.—	— 7.—
Pesti hazai I. takarékp.	8175.—	8150.—	— 25.—
Első magyar ált. bizt. társ.	3575.—	3540 —	— 35.—
Első budapesti gőzmalom	685.—	700.—	+ 15.—
Viktória malom	128.—	134.—	+ 6.—
Egy. tégla és czementgyár	86.—	90.—	+ 4.—
Északmagyarorsz. kőszénb.	129.—	132.—	+ 3.—
Felsőmagy. bánya és kohó-e.	105.—	102.—	— 3.—
Kőszénb. és téglagyár	740.—	730.—	— 10.—
Magy. ált. kőszénbánya	70.—	72.—	+ 2.—
Salgótarjáni kőszénbánya	611.—	606.—	— 5.—
Ujlaki tégla és mészégető	243.—	236.—	— 7.—
Schlick-féle vasgyár	208.—	210.—	+ 2.—
Rimamurányi vasmü	261.75	262.25	+ 0.50
Athenaeum	380.—	375.—	— 5.—
Franklin-társulat	270.—	272.—	+ 2.—
Első magy. részvényserfőző	1325.—	1350.—	+ 25.—
Magyar czukoripar B sor.	153.—	150.—	— 3.—
Nemz. villamossági r.-t.	315.—	318.—	+ 3.—
Osztr.-magyar államvasut	350.—	351.25	+ 1.25
Déli vasut	72.—	69.—	— 3.—
Budapesti közuti vasut	360.50	364.50	+ 4.—
Bpesti villamos vasut	224.75	226.50	+ 1.75
Dunagőzhajózási részvény	447.—	442.—	— 5.—
Váltó Londonra	120.40	120.75	+ 0.35
Olasz bankpiaczokra	43.75	43.40	— 0.35

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **Keleti áruforgalom Fiumén és Trieszten át.** Az osztrák-magyar levante-forgalomban részes vasutak értekezletet tartottak Bécsben Heimbold Rikhárd cs. kir. kormánytanácsos, a déli vasut kereskedelmi igazgatójának elnöklete alatt, melyen a Hamburg-Brémán át irányuló német levanteforgalom uj, olcsó versenytarifái ellenében teendő intézkedéseket beszélték meg. Az értekezleten a m. kir. államvasutak képviseletében Csatáry Frigyes főfelügyelő jelent meg. Képviselőket küldtek még az osztrák államvasutak, az osztrák vasuti miniszterium dijszabási osztálya, az osztrák Lloyd-társulat, a keleti vasutak konstantinápolyi igazgatósága, az osztrák-magyar államvasut, a kassa-oderbergi vasutak és az osztrák északnyugati vasutak. Beható eszmecsere után abban állapodtak meg, hogy a magyar és osztrák kikötők, illetőleg az érdekelt vasutak és hajózási vállalatok érdekeinek megvédelmezése végett az osztrák-magyar levante-tarifákat átdolgozzák.

⁂ **Telepitésre kijelölt kincstári erdők irtása Krassó-Szörény vármegyében.** A földmivelésügyi miniszter ujabban a Krassó-Szörénymegyében telepitésre kijelölt közel 12.000 hold kincstári erdők, bizonyos sorrendben legfeljebb 4–6 év alatt való letarolását határozta el és egyuttal elrendelte, hogy a letarolt erdőterületek egyelőre irtási kötelezettséggel bérbeadassanak, esetleg a kincstár költségén tisztittassanak meg a tuskóktól és bokroktól. E rendelkezés következtében mintegy 1500 h. tüskés föld kerül az idén irtás alá. Intézkedett a miniszter az iránt is, hogy az igazfalvai és bodófalvai telepesek az ottani kincstári erdőkből szántóföldi illetmény fejében kiosztott területeket a kincstár által előlegezett költségen mihamarább kiirthassák, hogy a megélhetéshez szükséges földeken ezentul akadály nélkül gazdálkodhassanak. A telepesek 2500 holdon mintegy 90.000 frtért vállalták az irtást azzal a kötelezettséggel, hogy a költségeket a föld vételárával, a mely irtatlan állapotban holdankint 30–80 frtban van megállapitva, együtt tartoznak törleszteni. Igazfalván a telepesek már hozzáláttak az irtáshoz és azt közel 400 holdon már be is fejezték.

⁂ **Mérsékelt áru menettérti jegyek.** A magyar kir. államvasutak igazgatóságának értesitése szerint ez évi november hó 1-től kezdve egyrészt a budapest-esztergom-füzitői helyi érdekü vasut Tinnye állomása,

másrészt Budapest nyugati pályaudvar, Rákos rendező-pályaudvar, Budapest-Angyalföld, Buda-Császárfürdő kitérő és Hajógyár állomásai között egy napig érvényes menettérti jegyek az I. osztályban 1 frt 80 kr., a II. osztályban 1 frt 20 kr. és a III. osztályban 75 krnyi mérsékelt árak mellett fognak kiadatni.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorologiai intézet jelentése október 28-án: Az időjárás országszerte száraz, derült és reggel ködös. A nappali hőmérséklet meglehetősen magas, éjjel a lehülés helyenkint 50 alá ment.

IPARÜGYEK.

— **Az országos iparegyesület** bőripari szakosztálya tegnap délután tartotta meg ujjáalakuló közgyülését. *Gelléri* Mór, az országos iparegyesület igazgatója nyitotta meg a gyülést s felhivta a szakosztályt az ujból való megalakulásra. A szakosztály erre *Schwarz* Bélát, a Machlup-czég főnökét választotta meg egyhangulag elnökké. Az uj elnök lendületes beszédben mondott köszönetét. A szakosztály tagjai nevében *Goldschmidt* és *Bondy*, az iparegyesület nevében az igazgató üdvözölte az elnököt. A szakosztály jegyzőkönyvi elismerést szavazott *Wolfner* Tivadar országgyülési képviselőnek, a szakosztály eddigi elnökének. Ezután megválasztották előadónak *Leitersdorfer* Lipótot, jegyzőnek dr. *Soltész* Adolfot. *Leitersdorfer* előadó általánosságban vázolta a legközelebbi munkaprommamot, a melyre nézve a következő ülésen fog részletes előterjesztést tenni. A szakosztály helyesléssel fogadta az előadó előterjesztését, s ezzel az alakuló ülés véget ért.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A gabonavámok Spanyolországban.** Spanyolországban a buza, rozs, rizs és ezekből készitett liszt, továbbá a burgonya, fehér és vörös bab kivitele, a megfelelő kiviteli illeték lefizetése ellenében ismét meg lett engedve és egyidejüleg az e czikkeknek beviteleire fennállott vámmentesség megszüntettetett, minek következtében e terményeknek a spanyol félsziget, a Baleári és Kanári szigetek kikötőibe való bevitelénél az illető beviteli vámilleték fizetendő, mely a buza után 100 kgkint 6, buzaliszt után pedig 100 kgkint 10 pesetát tesz ki.

** **Az olasz valuta.** Olaszországban az aranyázsió, mint Rómából jelentik, rohamosan emelkedik; a mult évi október óta máig 5 százalékról 9 százalékra emelkedik. Az emelkedés okául a tavaszi nagy gabonabevitelt és azt mondják, hogy a májusi zavargások miatt kevesebb idegen látogatta meg Olaszországot, tehát kevesebb arany vándorolt be, mint más években. A legfőbb oka pedig az, hogy a német közönség szabadulni igyekszik a birtokában levő olasz értékektől. Ez évi julius 1-től mostanáig 100 millió lirára rugnak azok az olasz városi kötvények és járadékmüveletek, melyeken Németország tuladott s mindezek az értékpapirok Olaszországba vándoroltak vissza, minek következtében az aranyváltók után a kereslet rendkivül emelkedett. Minthogy ez a kereslet még most is tart, bizonyosnak tartják Olaszországban, hogy az aranyázsió még feljebb is fog emelkedni.

** **A német birodalom összes külforgalmának** mennyisége az 1898. év január—augusztus hónapjaiban — a német vámterület külkereskedelmi forgalmának hivatalos statisztikai kimutatása szerint — a következő volt:

	Bevitel:	Kivitel:
1898. jan.—aug.:	275,374.329 q.	195,119.446 q.
1897. » »	255.178.105 q.	177,021.248 q.
Különbözet:	+ 20,196.224 q.	+ 18,098.198 q.

A német birodalom külkereskedelmi forgalma az 1898. év január—augusztus hónapjaiban ugy a bevitelnél, mint a kivitelnél jelentősebb emelkedést mutat. — Legfőbb beviteli czikkei a monarchiából: a fa, különösen pedig nyers épület- és szerszámfa, az árpa, továbbá korpa, maláta és tojás.

** **Uj szelvény-utalványok.** A pénzügyminiszter ma a hivatalos lap utján közli, hogy az 1888. évi 32. t.-czikk alapján kibocsátott 4%-os magyar földtehermentesitési kötvényekhez ez évi november 1-től kezdve uj szelvényeket adnak ki, melyeket a felek a szelvény-utalványok benyujtása mellett a m. k. központi állampénztárnál vehetnek át. Ezenkivül november 1-től jövő évi április 30-ig a szelvény-utalványokat a következő helyeken is be lehet nyujtani: az állampénztárnál Budapesten és Zágrábban, az összes kir. adóhivataloknál, a magyar általános hitelbanknál és a magyar földhitel-intézetnél Budapesten; továbbá az osztrák hitelintézetnél, az osztrák földhitel-intézetnél és a Rothschild bankháznál Bécsben, Disconto Banknál és a Bleichröder czégnél Berlinben és a majna-frankfurti Rothschild czégnél.

** **Bankkimutatások.** *Az angol bank* ma teszi közzé október 27-ikéről szóló heti kimutatását, mely — mint Londonból távirják — a következő: Összes tartalék 21,238.000 (+ 606.000) font sterling, bankjegyforgalom 27,170.000 (— 142.000) font sterling, érczkészlet 31.608.000 (+ 464.000) font sterling, váltótárcza 29.608.000 (+ 1.935.000) font sterling, magánosok követelése 36,848.000 (+ 2,124.000) font sterling, az államkincstár követelése 6.996.000 (— 600.000) font sterling, bankjegytartalék 18,986,000 (+ 632.000) font sterling. — *A franczia bank* tegnapi kimutatása — mint Párisból távirják — a következő: Érczkészlet aranyban 1841·8 (— 0·5) millió frank, ezüstben 1227·92 (+ 0·02) millió frank, összes érczkészlet 3069·72 (— 0·48) millió frank, váltótárcza 960·3 (+ 96·1) millió frank, bankjegyforgalom 3784·8 (— 0·8) millió frank, magánosok követelése 528·5 (+ 28·6) millió frank. A bankjegyforgalom viszonya az érczkészlethez 83·02%. Kamat- és leszámitolási jövedelmek 621.000 frank.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Császár Gyula nőidivatkereskedő *Budapest*, Sternlicht Vilmos kereskedő *Kassa*, Marich A. és társa kereskedő czég *Fiume*, Glósz Béla kereskedő *Budapest*, Müller Rafael kerékpárkereskedő Olmütz, Groszmann Miksa kereskedő *Budapest*.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Október 28. —

Gabonatőzsde.

Buzát ma is mérsékelten kináltak ugyan, malmaink azonban egyelőre elegendő áruval vannak ellátva és bevásárlásaikat legnagyobbrészt beszüntették. Az irányzat ellanyhult és a forgalomba került mintegy 15.000 métermázsa 5—10 krral olcsóbban kelt. Idegen áruban nem volt forgalom. A mai legmagasabb eladási ár 10.50 frt 79 és 80 kilós tiszavidéki buzáért, mig a legalacsonyabban, 10.— frton 76 kilós becskereki kelt el, mig ugyanily minőségü felsőtiszai 10.10 frtot ért el. *Rozsban* továbbra is korlátolt maradt a forgalom és csendes hangulat mellett az árak 5 krral csökkentek. Fizették budapesti paritásban 7.95—8.05 frton. *Takarmányárpa* változatlanul 6.55 frtot jegyez. *Zabért* szintén változatlan árakat fizettek és elkelt mintegy 600 mm. 5.60—6.05 frton. *Ó tengeri* elvétve kerül eladásra és helyben 5,55 frton jegyeztetik. *Uj tengeriben* erősebb a kinálat és azonnali szállitásra 4,10 frtot jegyez budapesti paritásban. Allomáson a következő árakat fizették: Verseczen azonnali szállitásra 3.50 frton, november—deczemberre 3.65 frton, november—januárra 3.75 frton, november—májusra 3.90 frton. Azonnali szállitásra Kun-Szent-Mártonban 4.10 frton, Karczagon 4.15 frton.

Hivatalosan a mai gabonatőzsdén a következő eladások jegyeztettek:

Bbuza. *Tiszavidéki:* 100 mm. 80 k. 10.50 frton, 100 mm. 78·3 k. 10.50 frton, 200 mm. 79 k. 10.50 frton, 100 mm. 79 k. 10.50 frton, 100 mm. 79·5 k., 100 mm. 78·7 k. és 200 mm. 78·5 k. 10.40 frton, 200 mm. 78 k. 10.35 frton, 300 mm. 78 k. 10.32½ frton, 100 mm. 77·5 k. 10.30 frton, mind három hónapra.

Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 10.40 frton, 100 mm. 79 k. 10.35 frton, 300 mm. 78 k. 10.37½ frton, 100 78 k. 10.35 frton, mind három hónapra.

Fehérmegyei: 300 mm. 79 k. 10.40 forinton, 1100 mm. 77 k. 10.32½ frton, 600 mm. 76·7 k. 10.30 frton, 600 mm. 76·7 k. 10.27½ frton, mind három hónapra.

Tolnai: 2600 mm. 76·8 k. 10.17½ frton, három hónapra.

Zentai: 3000 mm. 7·54 k. 10.17½ frton, három hónapra.

Becskereki: 2300 mm. 76 k. 10.— frton, három hónapra.

Felsőtiszai: 200 mm. 76 k. 10.10 frton, három hónapra.

Zab 100 mm. 6.05 frton, 200 mm. 5.95 frton, 100 5.80 frton, 200 mm. 5.60 frton, készpénzen.

Hivatalos effektiv-árak:

				frttól	frtig
Buza	bánsági	uj	75—80 klg.	9.65 —	9.70
»	tiszavidéki	uj	75—80 »	9.75 —	9.90
—	pestvidéki	uj	75—80 »	9.70 —	9.85
—	fehérm.	uj	75—80	9.75 —	9.90
—	bácskai	uj	75—78 »	10.— —	10.05
—	román	uj	80—.— »	—.— —	—.—
—	szerb	uj	77 »	—.— —	—.—
—	bolgár	uj	77 »	—.— —	—.—
Rozs	elsőrendü	uj	70—72 »	8.05 —	8.10
—	másodr.	uj	—.—	8.— —	8.05
Árpa	takarmány	uj	60—62 »	6.20 —	6.50
—	égetni való	uj	62—64 »	6.80 —	7.60
—	sörfőzdei	uj	64—66 »	7.80 —	8.70
Zab	—	uj	39—41 »	5.75 —	6.10
Tengeri	bánsági	ó	—.— »	5.55 —	5.65
—	másnemü	ó	—.— »	5.50 —	5.55
Repcze	káposzta	uj	—.— »	12.25 —	12.75
—	bánsági	uj	—.— »	—.— —	—.—
Köles		uj	—.— »	4.30 —	4.70

Határidőüzlet. Az amerikai piaczokon az üzlet tegnap ingadozó irányzat mellett folyt le. New-Yorkban végül buza alig tartottan 1/8—1/4 centtel alacsonyabban záródik, de tőzsde után 1/8 centtel megjavult. Chikagóban buza 3/8 centig csökkent. Tengeri esőhirekre és gyengébb terméskilátásokra szilárd, ára 3/8 centig emelkedett. Liverpoolban gyenge kinálat és jó vételkedv folytán tartott az irányzat. Párisban is tartottak az árak. A mi piaczunkon a ki nem elégitő amerikai jelentések és a vizállás emelkedése, továbbá a fogyasztás tartózkodása lanyhitólag hatottak a határidőüzlet hangulatára és az árak lényegesen csökkentek. Az októberi terminus ugylátszik végleg le van bonyolitva, mert nem fordult elő benne üzlet, helyette egy uj határidő vonult be a mai tőzsdén és ez a jövő évi termésü szeptemberi buza, mely szórványosan 8.40—8.45 frton, köttetett. Vajjon ki tudná megmondani, ez az ár olcsó-e vagy drága? A többi czikkek szintén lanyhultak. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza márcziusra mintegy 40.000 mm. 9.58, 9.57, 9.56, 9.55, 9.54, 9.55, 9.54, 9.53, 9.54 forinton.

Szokványbuza 1899 szeptemberre 3000 mm. 8.45, 8.40 forint.

Szokványrozs márcziusra mintegy 10.000 mm. 8.17, 8.18, 8.17, 8.16, 8.15, 8.14 forinton.

Tengeri májusra mintegy 20.000 mm. 4.68, 4.67, 4.66 forinton.

Szokványzab márcziusra mintegy 5000 mm. 5.95, 5.94, 5.93, 5.92 forinton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén lanyha volt az irányzat és az árak gyenge forgalom mellett folytatták csökkenéseiket. — Köttetett:

Szokványbuza márcziusra mintegy 20.000 mm. 9.55, 9.54, 9.53, 9.52, 9.51, 9.50, 9.46, 9.49 forinton.

Szokványrozs márcziusra mintegy 6000 mm. 8.13, 8.12, 8.10, 8.11 forinton.

Tengeri májusra mintegy 10.000 mm. 4.67, 4.66, 4.67, 4.68, 4.66 forinton.

Szokványzab márcziusra mintegy 3000 mm. 5.92, 5.91 forinton.

Káposztarepcze augusztusra mintegy 2000 mm. 12 65, 12.75 frton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak:

Szokványbuza 1899. márcziusra	frt	9.48—	9.50
Szokványrozs 1898. márcziusra	frt	8.10—	8.12
Tengeri 1899 májusra	frt	4.66—	4.68
Szokványzab 1899 márcziusra	frt	5.91—	5.93
Káposztarepcze augusztus— szeptemberre	frt	12 65—	12.75

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalomban a baisse még nagyobb mérvben folytatódott, mit a kontinentális piaczokról érkezett lanyhább jelentések is növeltek. Az áresésből minden czikk kivette részét, csupán a tengeri maradt ártartó. Zárlat előtt azonban a holnap várható emelkedésre, miután régi számitás szerint, ha az egész héten lanyha az üzlet, ugy rendesen szombaton szilárd, a spekuláczió 2 kr. emelkedésig koczkázatba ment és zárul márcziusi buza 18 krral olcsóbban mint tegnap este. A forgalom élénk volt. — Köttetett:

Szokványbuza márcziusra mintegy 40.000 mm. 9.47, 9.46, 9.45, 9.44, 9.42, 9.41, 9.40, 9.39, 9.38, 9.40, 9.41 forinton.

Szokványrozs márcziusra mintegy 10.000 mm. 8.12, 8.10, 8.07, 8.06, 8.05, 8.04 forinton.

Tengeri májusra mintegy 20.000 mm. 4.66, 4.65, 4.64 forinton.

Szokványzab márcziusra mintegy 6000 mm. 5.91, 5.90, 5.88, 5.87 frton.

Délután 4 óra 30 perczkor záródnak:

Szokványbuza márcziusra	frt	9.41—	9.42
Szokványrozs márcziusra	frt	8.03—	8.05
Tengeri 1899 májusra	frt	4.64—	4.65
Szokványzab márcziusra	frt	5.86—	5.88
Káposztarepcze 1899 augusztusra	frt	12.70—	12.80

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén csak kisebb tételek jöttek forgalomba; az irány változatlanul lanyha.

Szesz jegyez nyersáru 17.75—18.10 frtot.

Értéktőzsde.

A tőzsde irányzata ma szilárdnak bizonyult. A Faschoda-ügy békés elintézésének kilátásai, az elmaradt londoni kamatlábemelés kapcsolatban a külföldi tőzsdék kielégitő jelentéseivel az üzérkedési értékekben a keresletet juttatták tulsulyra. Főleg az osztrák-magyar államvasut képezte élénk érdeklődés tárgyát s árfolyama közel 3 frttal javult meg. Magyar bankok közül a jelzáloghitelbank részvényei vásároltattak leginkább. A helyi piaczon a közuti vasut részvényei tettek jeletékenyebb árelőnyre szert. Valuták és érczváltók nem változtak.

Előtőzsde.

A kedvezőbb külpolitikai hirek s a franczia miniszterválság készülőben lévő megoldása barátságossá tették az előtőzsde hangulatát. A spekuláczió sürgősen kereste vételre főleg az osztrák-magyar államvasut részvényeit, melyeknek árfolyamát közel 3 frttal megjavitotta. Mellette a két hitelrészvény is árelőnynyel került forgalomba. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 352.61—353.30-ig, magyar hitelbank 379.75—380.80-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 254.50—255.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 241.——242.50-ig, osztrák-magyar államvasut 348.80—351.75-ig, rimamurányi vasmü 261.50—262.—-ig, közuti vasut 362.——362.50-ig,

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 353.——353.10, magyar hitelbank 380.50—380.75, osztrák-magyar államvasut 351.10—351.25.

Déli tőzsde.

A hangulat a déli tőzsdén is szilárd s a javult jegyzéseken foganatositott realizálások is alig számba vehetőleg csökkentették az üzérkedési értékek árfolyamát. Jelzáloghitelbank 3 frttal javult. A helyi piaczon kőszénbánya s városi vasutak drágábban fizetvék. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 353.——353.35-ig, magyar hitelbank 380.75—381.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 255.——255.25-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 95.——95.25-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 241.50—242.25-ig, osztrák-magyar államvasut 351.10—351.60-ig, déli vasut 69.——69.25-ig, rimamurányi vasmü 262.——262.50-ig, magyar koronajáradék 97.50—97.55-ig, magyar aranyjáradék 119.25—119.30-ig, közuti vasut 363.50—365.—-ig, budapesti villamos városi vasut 225.——226.50-ig. — Helyi értékekben a következő kötések jöttek létre: salgótarjáni kőszénbánya 606—610, czukoripar elsőbbségek 150—151. Befektetési értékek közül forgalomba voltak: központi jelzáloghitelbank 4½%-os záloglevelei 100.40.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 352.60—352.80, magyar hitelbank 380.25—380.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 255.——255.25-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 95.25—95.50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 241.25—241.50-ig, osztrák-magyar államvasut 350.75—351.—, déli vasut 69.——69.25-ig, rimamurányi vasmü 261.75—262.—-ig, magyar koronajáradék 97.50—97.55-ig, magyar aranyjáradék 119.25—119.30-ig, közuti vasut 364.50—364.75-ig, budapesti villamos városi vasut 226 50—226.75-ig.

Prämiumüzlet. Osztrák hitelrészvény holnapra 2.——2.50 frt, nyolcz napra 4.50—5.—, november hó végére 9.——10.— frt.

Utótőzsde.

A utótőzsdén a forgalom teljesen elcsendesedett s ennek nyomása alatt a nemzetközi értékek árfolyama pár tized forinttal letöredezett. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 352.60—353.—-ig, magyar hitelbank 380.25—381.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 255.——255.25-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 95.25—95.50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 241.25—241.50-ig, osztrák-magyar államvasut 350.75—351.20-ig, déli vasut 69.——69.25-ig, rimamurányi vasmü 261.75—262.—-ig, magyar koronajáradék 97.50—97.55-ig, magyar aranyjáradék 119.25—119.30-ig, közuti vasut 364.50—364.75-ig, budapesti villamos városi vasut 226.50—226.75-ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 352.80—352.90, magyar hitelbank 380.50—380 75, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 255.——255.25, magyar ipar- és kereskedelmi bank 95 25—95.50, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 241.25—241.50, osztrák-magyar államvasut 350.75—351.—, déli vasut 69.——69.25, rimamurányi vasmü 262.——262.25, magyar koronajáradék 97.50—97.55, magyar aranyjáradék 119.25—119.30-ig, közuti vasut 364.50—365.75, budapesti villamos városi vasut 226 50—226.75.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, okt. 28. *A)* Hizott sertés-árak: I. Magyar elsőrendü: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) —.— kr. 2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) —.— kr. 3. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogr. felüli sulyban) 48—48½ kr. 4. Fiatal közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 48½—49— kr. 5. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 50——51 kr. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgr.-on felüli sulyban) —.— kr. 7. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban) —.— kr. 8. Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) —.— kr. III. Romániai: 9. Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —.— kr. 10. Közép páronkint 250—329 kilogramm sulyban) —.— kr. 11 Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) —.— kr. IV. Romániai eredeti (Stachl): 12 Nehéz (páronkint 240 kilogrammon felüli sulyban) ———.-- 13. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —.— kr. V Szerbiai: 14. Nehéz (páronkint 260 klgrammon felüli sulyban) 48½—49 15. Közép (páronkint 220—260 kilogramm sulyban) 47½—48½ kr. 16 Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 47—48 kr.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett, egy kilogramm sulyra krajczárokban értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszam: 1898. év okt. 26. napján volt készlet 41.946 drb, okt. 27. napján felhajtatott 383 drb, okt. 27. napján elszállittatott 682 darab, okt. 28. napjára maradt készletben 41.647 drb. A hizott sertés üzletiránvzata: változatlan.

Magánhajók forgalma.

— Október 27. —

Budapestre érkezett: «Rozina» Becskerekről 3800 mm. buzával, 3. sz. u. Ó-Becseről 3000 mm. buzával és 798 mm. árpával, «József» Sziváczról 3900 mm. buzával, «Erzsébet Sziváczról 3209 mm. buzával, «Sándor» Török-Becseről 1668 mm. buzával, 465 mm. árpával és 360 mm. zabbal, «Csongrád» Becskerekről 5250 mm. buzával, «Feri» Tassról 1119 mm. buzával.

Budapesten áthaladt: «Apatin» Gombosról Győrbe 4000 mm. zabbal, «Tisza» Becskerekről Győrbe 1900 mm. buzával, 11. sz. u. Bajáról Győrbe 3087 mm. zabbal.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, okt. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A Fasoda ügyben beállt kedvező fordulat, a nemzetközi pénzpiacznak látszólag javult helyzete és a külföldi tőzsdékről tegnapi kedvezőbb jelentések buzditásul szolgáltak a spekuláczionak, minek következtében ugy a coulisse-ben, mint a sorompónál jelentékeny forgalom fejlődött ki. Vasuti értékekben ezenkivül azért élénkebb volt a forgalom, mert az ifju csehek az északkeleti és az államvasut államositását sürgetik, e vasutak részvényei jelentékenyen emelkedtek. A sorompónál a Tramway- és az általános villamossági részvények emelkedése ma is folytatódott, jelentékeny forgalom mellett. Valutákban ma nem volt forgalom. Árfolyamuk változatlan.

11 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 352.75, Länderbank 219.75, osztrák-magyar államvasut 351.—, elbavölgyi vasut 261,50, Tramway-részvények 563.—, alpesi bányarészvények 175.20, prágai vasmüipar 837, fegyvergyár 191.—, májusi járadék 100.80, török sorsjegy 57.40, német birodalmi márka 58.91.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén ugy a kedvező irány mint a jobb árfolyamok érvényben maradtak. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 352.25, magyar hitelbank 381.50, Länderbank 219.75, unionbank 291.—, anglo-bank 155.25, bankegyesület 269.—, Tramway-részvények 565.—, osztrák-magyar államvasut 351.50, déli vasut 69.12, elbavölgyi vasut 261.75, észak-nyugati vasut 246.—, dohány-részvény 126 50, alpesi bányarészvények 175.40, rimamurányvasmü 261.50, prágai vasipar 837.—, májusi járadék 100.80, magyar koronajáradék 97.50, török sorsjegyek 57.40, német birodalmi márka 58.93.

Az üzlet további folyamán a sorompó-értékek árfolyama jelentékenyen hullámzott s fegyvergyári részvényeknek 186-ra való hanyatlása kellemetlenül hatott.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 352.50, magyar hitelbank 381.—, anglo-bank 154.50, unionbank 290.—, Länderbank 221.—, bankegyesület 260.—, osztrák-magyar államvasut 350.75, déli vasut 69.—, elbavölgyi vasut 261.75, dunagőzhajózási részvény 443, alpesi bányarészvények 175.30, májusi járadék 100.95, osztrák koronajáradék 101.10, török sorsjegyek 57.—, magyar koronajáradék 97.65, német birodalmi márka 58.92. Elgyengült. Tramway 555.—, dohányrészvények 123,50 lanyha. Consois 109⅛, párisi járadék 101.95.

Bécs, okt. 28. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 119.25, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 138.—, magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.60, magyar kel. vasut áll. kötvény 119.85, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény 254 —, magyar kereskedelmi bank 1418.—, magyar koronajárad. 97.60, 4%-os magy. földtehermentesitési kötv. 95.75, magyar hitelbank-részvények 380 —, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 161.50, kassa-oderbergi vasut-r. 187 50, rimamurányi vasmü 261.75.

Bécs, okt. 28. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papir-járadék 100.95, 4%-os osztrák aranyjáradék 119 50, 1860. sorsjegy 140.—, osztrák hitelsorsjegy 198.75, angol-osztrák bank 154.50, bécsi Bankverein 259.75, osztrák-magyar bank 915.—, déli vasut részvény 69.—, dunagőzhajózási társulat 442.—, dohány-részvény 127.25, cs. és kir. vert arany 5.72, német bankváltók 58.87, 4·2%-os ezüstjáradék 100.65, osztrák koronajáradék 101.20, 1864. sorsjegy 195.50, osztrák hitelintézeti részvény 352.62, union-bankrészvény 290.50, osztrák Länderbank 220.—, osztrák-magyar államvasut 350.75, elbavölgyi vasut 261.25, alpesi részvények 176.30, 20 frankos arany 9.55, londoni váltóár 120 60. — Bécsi Tramway 557.—. Gyengébb.

Délutáni magánforgalom.

Bécs, okt. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata). A déli tőzsde zárlata után a délutáni magánforgalomban maradt: Osztrák hitelrészvény 352 87, magyar hitelbank 381.—, angol-osztrák bank 154.50, bankegyesület 260.50, union-bank 290.50, Länderbank 220.50, osztrák-magyar államvasut 351.—, déli vasut 69.—, elbavölgyi vasut 261.50, északnyugati vasut 246.—, török dohányrészvény 122.—, rimamurányi vasmü 262 50, alpesi bányarészvények 175.40, májusi járadék 100.95, magyar koronajaradék 97.50, török sorsjegy 57.—, német birodalmi márka készpénzben 58.93.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, okt. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Minthogy a malmok nem vásárolnak s az orosz termésjelentés kedvezőbb, mint a milyent vártak, a mai tőzsde iránya igen lanyha volt. Köttetett: buza tavaszra 9.45, 9.38, 9.41 frton, rozs tavaszra 8.10, 8.07, 8.12 frton, zab tavaszra 6.16, 6.18 frton, tengeri május—juniusra 4.93 frton. Buza őszre 9.80—9.85 frtig, rozs őszre 8.55—8.60 frtig, zab őszre 6—6.05 frtig, tengeri szeptember—októberre 5.85—5.90 frtig jegyeztetett.

Délután az irányzat gyorsabb tempóban haladt, mert az effektiv-üzlet gyenge forgalma arbitrage-eladásokra késztette a tulajdonosokat. A határidőpiacz felvevő képessége most csekély s a realizálási hajlam tulsulyban van, minek következtében az árak jelentékenyen hanyatlottak. — Köttetett: buza tavaszra 9.38, 9.39 frton, rozs tavaszra 8 10, 8.05 frton, zab tavaszra 6.16, 6.14 frton, tengeri május—juniusra 4.95, 4.94 frton. — Névleg jegyeznek: buza őszre 9.80 frt, rozs őszre 8.40 frt, zab őszre 6 frt, tengeri októberre 5.85 forintig.

Készáruból a buza és rozs ára tegnap óta mintegy 10 krajczárral, silányabb minőségeké többel esett. Eladatott 77·5 kilós győri buza 9.90 frton, Győr és 77 kilós Becsés 10.40 frton, Bécs, három hónapra.

Szeszben ma nem volt üzlet, az árak nem változtak s maradt 19.20—19.40 frt.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, okt. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Minthogy remélik, hogy a Fasoda-ügyet békésen intézik el s mert az angol bank a kamatlábat nem emelte föl, a mai értéktőzsdén az irányzat szilárd volt s az árfolyamok általában emelkedtek. Bank- és bányaértékeket helyi fedezéssel nagyon kerestek, osztrák vasuti értékek az államositás sürgetése következtében emelkedtek; német és külföldi járadékok jelentékenyen javultak. Ipari értékek emelkedők. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 221.—, Disconto-Commandit 193.90, darmstadti bank 151.75, Deutsche Bank 200.25, drezdai bank 159.—, Handelsgesellschaft 164.50, nemzeti bank 144.75, osztrák-magyar államvasut 149.10, osztrák déli vasut 30.10. Svájczi vasutak szilárdak. Gotthard vasut 142.25, svájczi északkeleti vasut 107.50, union vasut 76.25, svájczi központi vasut 148.25. Olasz vasutak: meridonál vasut 132.—, középtengeri vasut 97.25. Német vasutak csendesek. Kanada 77.50. Northern 75.60. Olasz járadék 91.40, török sorsjegy 111.75, mexikói 98.90, spanyol 41.40. Bányaértékek emelkedők. Laura-kohó 212.60, dortmundi 95.75. hamburg-amerikai csomaghajózási részvények 122.90. Magánkamatláb $4\frac{3}{8}$%.

Berlin, okt 28. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 221.—, osztrák-magyar államvasut 149.—, osztrák déli vasut 30.10. Szilárd.

Frankfurt, okt. 28. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészveny 298.62, osztrák-magyar államvasut 296.50. déli vasut $61\frac{7}{8}$. Szilárd.

Hamburg, okt. 28. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 101.40, osztrák aranyjáradék 102.—, osztrák ezüstjáradék 85.05, osztrák hitelrészvény 298.25, osztrák-magyar államvasut 740.50, osztrák déli vasut 146.50, olasz járadék 91.50. Szilárd.

Hamburg, okt. 28. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 298.75. Szilárd.

Páris, okt. 28. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A kedvező irány ma is érvényesült. A közeli ultimó-liquidáczió a baissier-ket fedezeti vásárlásokra kényszeritette. Franczia járadékok 32, olasz járadék 30 centimemal javult. Török járadékok szilárdak, de csendesek. C 25.95, D. 22.35. A zárlat szilárd volt. Jegyeznek: 3%-os franczia járadék 101.20, törleszthető járadék 101.—, 3½%-os járadék 105.80, Banque de France 3600, Crédit Foncier 710.—, Szuez-részvények 3677.—, spanyol külső járadék 42.10, olasz járadék 96.55, portugál 3%-os kölcsön 22.90, ottomán bank 547.—, osztrák Länderbank 482.—, osztrák-magyar államvasut 752.—, Rio-Tinto rézbánya 757.—.

3 óra 40 perczkor záródnak: 3%-os franczia járadék 102.17, 3½%-os járadék 105.80, törleszthető járadék 101.—, magyar aranyjáradék 102.10, osztrák aranyjáradék 101.52, olasz járadék 92.25, osztrák-magyar államvasut 752.—, osztrák Länderbank 491.—, török dohányrészvény 272.—, Banque de Paris 946.—, ottomán bank 547.—. Szilárd.

London, okt. 28. (Megnyitás). $2\frac{3}{4}$%-os angol consol $108\frac{7}{8}$.

London, okt. 28. (Zárlat). Magyar aranyjáradék $100\frac{1}{4}$, osztrák déli vasut $6\frac{3}{4}$, ezüst 28, $2\frac{3}{4}$%-os angol consol 109, uj spanyol járadék $41\frac{1}{2}$, olasz járadék $90\frac{3}{4}$, 4%-os rupia $61\frac{3}{4}$, Canada Pacific-vasut 84. Magánkamat-láb $3\frac{5}{16}$%. Szilárd.

Külföldi értéktőzsde zarlata

az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, mediό vagy ultimóra értendők, e szerint mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpenz-árfolyamok K-val, a medióra M-mely az ultimóra U-val vannak meg jelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költgek, továbbá a medio- és ultimó-árfolyamokhoz, azonkivül még a mindenkori budapesti prolongaczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam: 100 márka vista = 58 frt 90 kr. 100 frank vista = 47 frt 55 kr

Október 28.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS			
Osztrák-magyar államvasut M	752 —	349.20	+ 1 88
Osztrák déli vasut M	— —	— —	— —
Magyar 4%-os aranyjáradék U	102 10	120 34	— 0 18
Osztrák aranyjáradék	101.50	120.33	—.—
BERLIN.			
Osztrák 4·2%-os papirjáradék K	—.—	— —	— —
» 4·2%-os ezüstjáradék K	100 25	101 41	+ 0 18
» 4%-os aranyjáradék K	101 40	119.31	— 0 12
Magyar 4%-os aranyjáradék K	101 30	119.49	— 0 24
» 4%-os koronajáradék U	98 10	98 02	+ 0 10
Elbavölgyi vasut U	— —	— —	— —
Osztrák hitelrészvény U	220 9[illegible]	352 57	+ 1 44
Osztrák-magyar államvasut U	149.10	350.75	+ 2 82
Osztrák déli vasut U	30.25	70.76	+ 0.59
*Károly-Lajos vasut U	105.30	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut K	— —	—.—	—.—
*Orosz bankjegy	216 95	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra	169 60	58 87	— 0.01
FRANKFURT.			
Osztrák 4·2%-os papirjáradék K	—.—	— —	— —
» 4·2%-os ezüstjáradék K	85.05	101 37	— 0.24
» 4%-os aranyjáradék K	101 56	119 55	+ 0 12
Magyar 4%-os aranyjáradék U	101 25	119 49	— 0 06
» 4%-os koronajáradék U	97 90	98 02	— 0 05
Osztrák hitelrészvény U	297 75	351 89	+ 0 89
Osztrák-magyar bank K	776.—	914 15	+ 1 51
Osztrák-magyar államvasut U	296 —	350 27	+ 2 82
*Károly-Lajos vasut U	— —	— —	—.—
Osztrák déli vasut U	62 50	69 96	+ 1.63
Váltó bécsi piaczra	169 63	58 87	— 0.02
Unionbank	249 —	—.—	—.—
Villamossági részvény U	134 70	—.—	—.—
Alpesi bányatársaság K	143.—	—.—	—.—

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, okt. 28. *Nyersczukor* azonnali átvételre Aussigban 12.60, november—deczemberre 12.65, finomitvány Prágában 36 frt.

Trieszt, okt. 27. *Czukor* nyugodt, készáru $13\frac{7}{8}$—$14\frac{1}{8}$ frt, október—deczemberre vagy január—márcziusra $13\frac{3}{4}$—14 frt. — *Rió-kávé* 39—46 frt, Santos 37—49 frt. *Szesz* cseh és romániai októberre 12 frt pénz, magyar október—deczemberre 12.50 frt, áru. *Bors* (Singaporei) 55—56 frt. *Zsir* 36—38 frt.

Hamburg, okt. 28. *Nyersczukor* októberre 9.75, novemberre 9.72, deczemberre 9.82, január—márcziusra 9.99 márka 50 kilonkint.

Hamburg, okt. 28. *Kávé* deczemberre 30½, márcziusra 31, májusra 31¼, juliusra 31½ fillér fontonkint.

Antwerpen, okt. 27. *Petroleum* 19.62½. Szilárd.

Glasgow, október 27. *Nyersvas* 49 shilling 9½ penny.

Rorschach, okt. 27. Nyugodt, szilárd. Uj délorosz-országi buza 24.52½ uj romániai buza 23.24½ frank.

Berlin, okt. 28. (Gabonavásár.) A külföldi lanyha irányzat a hosszu határidejü buzát egy márkával befolyásolta. Rozs 1—1½ márkával emelkedett. A zab szilárd, de nyugodt volt.

Berlin, okt. 28. Szesz 41.

Stettin, okt. 28. Szesz 39.50.

Köln, okt. 28. Olaj 54.

Páris, okt. 27. *Nyersczukor* azonnali szállitásra 30.50—31.—, nyugodt. Fehér czukor októberre 31.12½, novemberre 31.37½, nyugodt, négy első hónapra 32.12½, márcziustól négy hónapra 32.60½, finomitott készáru 106.50 frank.

Páris, okt. 28. Buza ártartó, liszt szilárd, olaj nyugodt, szesz szilárd. Idő: felhős.

London, okt. 28. Répaczukor $9\frac{11}{16}$, Jávaczukor 12 sh. 1½ d. Szilárd.

Bréma, okt. 27. *Petroleum* helyben 7.

Külföldi arutőzsdék zárlata.

Számitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista = 58 frt 90 kr. 100 frc vista = 47 frt 55 kr.

Október 28.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	22.—	10 45	+ 0 02
— novemberre	22 —	10.45	—.—
— novembertől 4 hóra	21.85	10 38	—.—
— 4 első hóra	21.80	10.35	— 0 03
Liszt folyó hóra	47.40	14 10	+ 0 01
— novemberre	47.10	14.02	— 0.04
— novembertől 4 hóra	47 —	13 93	+ 0 05
— 4 első hóra	46 55	13.85	— 0 02
Olaj folyó hóra	52 50	24.72	— 0 12
— novemberre	52.75	24.84	—.—
— november—deczemberre	53.—	24 96	+ 0 12
— 4 első hóra	53 50	25 20	—.—
Szesz folyó hóra	43 25	22.79	+ 0.33
— novemberre	43 —	22.66	+ 0 52
— 4 első hóra	43 25	22.79	+ 0 52
— májustól 4 hóra	43.25	22.79	+ 0.39
BOROSZLÓ.			
Buza helyben uj	17.10	10.07	—.—
Sárga buza helyben uj	17.—	10 01	—.—
Rozs helyben	15.10	8 90	+ 0.66
Zab helyben	12 80	7.54	—.—
Repcze helyben	21.60	12 66	—.—
Szesz (70-es) októberre	59.80	34 21	— 0.29
Szesz (50-es) októberre	40.30	23.77	— 0 29
Tengeri (100 kilónkint)	12.—	7.06	—.—
Olaj	—.—	—.—	—.—
—	—.—	—.—	—.—

GAZDASÁGI TUDÓSITÁSOK.

A szüret. Miskolcz szőlőhegyein és a környékén már befejezték a szüretet. Az eredmény mennyiségileg nem kielégitő, mert részint a peronoszpora, részint pedig a nyári jégeső sok kárt okozott, a minősége azonban elsőrendü, ugy hogy 15—16 foku must nem tartozik a ritkaságok közé. Az árak nagyok. Csáthi kerti borokért 24—25 frtot fizetnek hordónkint (148—150 l.), miskolczi mustért 27—30 frtot.

Napirend 1898. október 29.

Naptár: Szombat, okt. 29. Róm. kath. Narczisz pk. — Prot. Narczisz. — Görög-orosz: (okt. 17.) Ozeás pr. — Zsidó: Marcheschvan 12. Sab. Lech-Lecha. — Nap kél: 6 óra 25 perczkor reggel, nyugszik 4 óra 30 perczkor délután, Hold kél: 4 óra 4 perczkor délután, nyugszik: 6 óra 24 perczkor reggel.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10-ig.

A főrendiház ülése délelőtt 11 órakor.

A honvéd főellenőrzési szemle a 20-ik gyalogezrednél tartozékkal reggel 9 órakor, az I. Ferencz József honvéd-gyalogsági kaszárnyában. (Üllői-ut.)

A közös hadsereg főellenőrzési szemléje az 60., 61., 62. és 63 ik gyalogezred és a II. vonatezredek 1890. és 1892. években besorozott legénységével reggel 9 órakor az üllői-uti Mária Terezia kaszárnyában.

A magyar jogászegylet teljes ülése d. u. 6 órakor az ügyvédi kamarában.

Az országos magyar gazdasági egyesület igazgató-választmányi ülése d. u. 4 órakor.

A nemzeti muzeum: képtára nyitva d. e. 9-től d. u 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett

A nemzeti muzeum néprajzi osztálya nyitva 9—1-ig.

Technologiai iparmuzeum zárva.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

A „Hodoló diszfelvonulás" Eisenhut Ferencz óriási körképe látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9-től este 6 óráig. Belépő dij 50 kr., gyermekjegy 30 kr.

Iparművészeti muzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton hétfő és péntek kivételével naponkint 9—1-ig.

M. kir. gazdasági muzeum. Városliget Széchenyi-sziget, történelmi épületcsoport. Április hótól novemberig nyitva van naponkint — a hetfői napok kivételével — d. e. 10 órától 1-ig, d. e. 3-tól 5-ig. Hétfőn egész napon zárva van. A muzeum látogatása mindig ingyenes.

Magyar kereskedelmi muzeum. llandó kiállitás: kereskedelem történeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban, d. e. 9—12-ig és délután 2—5-ig. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott 9 órától d. u 2-ig. — Magyar háziipar központi bazár kerepesi-ut 22. sz. I. emelet d. e. 9-től déli 1 óráig és d. u. 3-tól esti 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár Kerepesi-ut 20. sz., I. em. d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-i

Kivonat a hiv. lap okt. 28. számából.

Árverések a fővárosban. *Hoffmann* Simon és Gelb Mór 6031 frtra becs. ingós. október 29. VII. ker. Erzsébet-körut 36. szám. *Lénk* Flórián 361 frtra becs. ingós. október 29. VI. ker. epreskert-utcza 24. szám. *Weisz* Mór 611 frtra becs. ingós. október 29 VII. ker. külső kerepesi-ut 30. szám. *Pacholek* Károly 6002 frtra becs. ingós. október 31. IV ker. koronaherczeg-utcza 18. szám. *Baumgarten* Ignácz 3337 frtra becs. ingós. október 31. VII. ker. kerepesi-ut 54. szám. *Fried* Henrik 650 frtra becs. ingós. október 31. VI. ker. Izabella-utcza 78. szám. *Rodé* Vilmos utóda Vlaszati János 723 frtra becs. ingós. október 29. IV. ker. Ferencz József-rakpart 26. szám. *Magyar épület- és műlakatos-gyár* 580 frtra becs. ingós. október 31. V. ker. külső váczi-ut 104. szám. *Bartos* Lajos István 374 frtra becs. ingós. október 29. VII. ker. dob-utcza 82. szám. *Weil* Ottó 483 frtra becs. ingós. október 29. VI. ker. Andrássy-ut 51. szám. *Schöffer* Ignácz 2976 frtra becs. ingós. október 29. V. ker. bécsi-utcza 7. szám. *Fischer* Mór 332 frtra becs. ingós. október 29. IX. ker. Ferencz-körut 25. szám. *Sextius* Mária 345 frtra becs. ingós. október 29. VIII. ker. bérkocsis-utcza 12. szám. *Weil* Ottó 483 frtra becs. ingós. október 29. VI. ker. Andrássy-ut 51 szám.

Árverések a vidéken. *Minczér* Ede és társai 6133 frtra becs. ingatl. november 8. Giralt. *Simonidesz* György 2475 frtra becs. ingatl. október 29. Losoncz. *Steiner* Salamon 7273 frtra becs. ingatl. november 2. Szent-Gróth (Sümeg). *Lévy* Mátyásné, Furó Sándorné és Erdei János 3737 frtra becs. ingós. november 11. Sz.-Gy.-Ábrány. (Nagy-Kálló). *Uray* Berta férj. Baranyi Miklósné 6795 frtra becs. ingatl. november 16. Beregszász. *Zsivotics* Demeter 1344 frtra becs. ingatl. november 15. Szent-Endre. *Matyei* Péter 2715 frtra becs. ingatl. november 26. Nagy Szent-Miklós. *Földes* Sámuel 744 frtra becs. ingatl. november 18. Bethlen. *Kis* Józsefné szül. Szakály Anna 244 frtra becs. ingatl. november 28. Szombathely. *Tuboly* Sándor 291 frtra becs. ingatl. deczember 15. Zalaegerszeg. *Büchler* Dávid 220 frtra becs. ingós. deczember 3. Zniováralja. *Novák* Ferencz és társai 9000 frtra becs. ingatl. november 30. Pécs. *Zsivotics* Demeter 1344 frtra becs. ingatl. november 12. Szent-Endre.

Csődmegszüntetés. A szatmár-németi kir. törvényszék részéről *Weisz* Sámuel szatmári lakos bejegyzett kereskedő ellen, — a székesfehérvári kir. törvényszék részéről *Deutsch*

Salamonné szül. Bruck Eleonóra székesfehérvári lakos be nem jegyzett kereskedő ellen, — a székesfehérvári kir. törvényszék részéről *Krausz* F. Vilmos székesfehérvári divatárukereskedő ellen, — a székesfehérvári kir. törvényszék részéről *Haan* József székesfehérvári lakos be nem jegyzett kereskedő ellen a csőd megszüntettetett.

Szerkesztői üzenetek.

Mária Viktória. Nem ön az egyedüli, a kinek czikkét az események váratlan összetorlódása kiszoritotta a lapból. Kevés az olyan két hét, mint a legutóbbi, melyen annyi történt. Napilapnál nem a szerkesztő akarata parancsol, hanem az események logikája. Várjon tehát addig, a mig egyszer csak kellemes meglepetést fog önnek szerezni a lap.

U. M. A legujabb ifjitó szer feltalálója és legbuzgóbb használója *Sarah Bernhardt.* Hatvan gramm kámforszesz, másfél csésze tengeri só és két csésze finom bor egy üvegbe töltendő, azután a keverék egyhetedrésznyi vizzel felhigitandó. Használat előtt jól fel kell rázni a folyadékot, azután lágy kendőre öntve, az arczot megmosni vele és gondosan letörölni puha törölközővel. Kis időre némi bágyadtságot okoz, de azután állitólag egészen felüditi az arczbőrt.

M. R. Nem közölhető.

IDEGENEK NÉVSORA.

Metropole szálloda. Lvg. Voldner K., Waschington. — Booagh C., London. — Palovich R., Páris. — Dr. Philipp G., Lemberg. Buchbinder L., Grünwald B., Bécs. — Rauman S., Zenta. — László S., Szabolcs. Weisz I., Harkány. — Goldberger S. és neje Kessa. — Takács S., Zsolna. Weisz A., Esztergom. — Nagy P., Porfy K., Kecskemet. — Juratus P., Prága. — Robert T., Bécs.

Brisztol szálloda. Osten L. grnő és kisérete Boyen. — Exc Badakowsky J. neje és kisérete Merán. — Br. Boszner E., M.-Sziget. Szitanyi B. és kisérete Baracs. — Sivó J. neje és fia Abony. Durant L., Brüssel. Aiorgeseau A. J., Páris. — Hundsen J. A. W., Leykins A. W., London. — Dr. Ghyko E., Temesvár. — Piukovits J., Szabadka. Szeleschy D., Veszprém. — Jacobson J., Steinwender M., Grünbaum A., Angermann S., Bécs. — Blümmel A., Prossnitz.

Pannonia szálloda. Kubitza A., Kunhegyes. — Gyapay P., T.-Major. Szénich L., Nyiregyháza. — Dr. Szontag M., Ujtatra. — Aczél G., Debreczen. — Dr. Vécsey I., Szabadka. Goldstein M., Miskolcz. Friedman M., Diveny. — Stefanovics D., Belgrád. — Dr. Hofmeister I., Halas. Nagy I. Zs., Verbócz. — Hachek K., Friedek. — Grozló I., Budapest. Dr. Münk B., N.-Várad. — Dr. Stetn M., Kaposvár. — Berczy L., Battonya. — Sassy P., D.-Szt.-Márton. Pfalcz I., Esztergom. Krompcher A., Fék. — Smeth A., Bécs. — Dr. Brecher I., Besztercze. — Csencsik L., Szirák. — Dam. A., Berlin. — Skosa D., Szabadka. — Bartholoyich I., Eszék. — Macsay L., Mágocs. — Manseg B., London.

Fehér hattyu szálloda. Szücs M., I.-Fényszaru. — Beck M., Halas. Reich H., Debreczen. — Neumann S., Szoboszló. — Braun J., Heves. Koczfára I., Koczfára G., M.-Szombat. — Csillag Gy., T.-Györgye. Norman I., Ujszász. — Csuti L., F.-Szállás. — Grach A., Bécs. Goldner S., D.-Pentele. — Gaspar F., Sz.-Keresztur. — Frölich G., Radautz.

Hungária szálloda. Gr. Hardegg E. és kisérete, Bécs — Schmidt-Zabierow A., Abbazia. — Price-Rederay A. és kisérete, Loudon. Siemens A., csal. és kiserete, Berlin. — Elliadi E., csal. és kisérete, Smyrna. Dunphie A. E. és neje, Birkelale. — Beer I. W., Amsterdam. — Young G. W. és neje, London. — Renvers R. és csal., Berlin. — Huyszer I., Amsterdam. — Lichat-Wittouck P. és neje, Brüssel. — Marschall M. és neje, Stuttgart. — Rosenberg L. és csal., Páris. — Nestler N., Drezda. Isbet A., Sostrac E., Páris. — Schreyer B. és neje, Hamburg. Weiser B., Galatz. — Tallian I., Kaposvár. — Winkler A., Szeged. — Dr. Kemény M., Debreczen. — Sebestyén L., Kanizsa. — Fürst E., Debreczen. Hollóssy I. és neje, Debreczen. — Kovacs M., Temesvár. — Eggenhofer I., Esztergom. — Berger T., Trieszt. — Loewenberg G., Zürich. — Ratkay L., D.-Földvár. — Ostermann W., Berlin. — Springer I., Rohaschach. Kurvoszky S., Zalatna. — Dr. Sailer W., Csaba. — Silberstein A., Barcstelep. — Nevadovics L., Stefanovics L., Pancsova. — Brüll S., N.-Várad. — Ritzky B., Grácz. — Simon M., Boroszló. — Diossy E., Szófia. — Dosch I., D.-Földvár. — Erhardt C. és neje, Schweihot. Merchl T. és csal., Lvg. Mautner M., Wimmer H., Flor W., Skutezky E., Stern E., Neumarkt I., Bécs.

Ifj Majer József Erzsébet királyné szállodája. Dr. Wölk M., Hamburg. — Dr. Koch L., Hamburg. — Förster H., Lübenau. — Béthy S., Ungvár. — Boda S., Podyk. — Novák I.-né, Győr. — Vinter S., D.-Varsány. — Dr. Szentkirályi L., Bpest. — Dr. Weisz E., Gyöngyös. Kalesar D., Deva. — Comby L., Sárospatak. — Neisinger A.-ne, H.-M.-Vásárhely. — Kovacs Gy.-né, Sülysáp. — Reinheimer R.-ne, Szolnok. Somogyi R., T.-Szele. — Reidner K., Tyrnau. — Schlager A., Soroksár. Svecsey L., N.-Atád. — Somogy E., Szeged. — Corneili F., Eszek. Paksy Gy.-né, Beregszász. — Halasy A., Zólyom. — Tratner M., Késmárk. Fekete E., Kaposvar. — Lámi Gy., Szombathely. — Berger H., Miskolcz. Bauer L., Grácz. — Bükk L., Hódos. — Könye B., Eger.

Vadászkürt szálloda. Kállay A., Szeged. — Pongrácz Gy., Losoncz. Braun S., Tolna. — Krausz J., Pécs. — Wünchen A., Boroszló. Leimbach F., Elberfeld. — Herzfeld S., Stockholm. — Németh B., Szabadka. Weiner J., Bau.

Paschnik Ferencz Kétkorona száloda. Zimer P., Milorovácz. Todor I., Krosovácz. — Szabó P., Cserepfalu. — Bleier J., Szentes. Garajós G., Fulapest. — Hahn I., Reischdorf.

Holstein testvérek Nádor szálloda. Himler K., Prága. Gágly J., Czeglet. — Stann I., Szegzárd. — Kohn M., Z.-Egerszeg. — Weisz A., Pécs. — Sarkady E., Beszterczebánya. — Kirschner R., Wurm A., Dr. Steiner A., Bécs. — Lang K., Muekses. — Kaufmann L., Debreczen. Singer S., Daruvar. — Lengyel F., Bóbikut. — Ferenczy M., N.-Várad. Simon E., Sopron. — Sulyosky A., Szeged. — Fill N., Temesvár.

Budapest szálloda. Hinknikl J., Pécs. — Egri I., Kohn M., Csepel Frank L., Szeged. — Bozics Gy., Eszék. — Gaspar K.-né Temesvár. Kopaeszek J., Prága. — Karner J., Szeged. — Siklósez E., Kapuvár. Steiner S., Bécs. — Mudray K., Temesvar. — Spitzer J., Gyöngyös. Schaubisek E., Trumau. — Fay I., Zombor. — Glück J., Bécs.

Royal szálloda. Exc Gr. Banara Madrid. — Exc Gr. Chierondanie Prága. — Br. Heim Berlin. — Lvg. Ahlspitz Hameurg. — Benznieger E., New York. — Fleiron G. I., Páris. — Ehrenbacher M. és neje Berlin. Dr. Freund P. és neje Berlin. — Orso D. és neje Craiova. — Schrader B. Frankfurt. — Glerlig Bremen. — Mayer C., Hamburg. — Crausz Nyitra. Haldory M. Aranyoslónya. — Pap G.-né Temesvár — Szilasy G., Seegad. Schwarcz M., B.-Csaba. — Daeso M., Tata. — Gesser E., Wagner I., Waldmann F. és neje Bécs. — Cr. Lechne E., Sopron. — Dr. Balogh S., Székelyhid. — Dávid Világos. — Dr. Berkovitz N.-Várad. — Dr. Aigner S., Érsekujvár. — Jusztus M., Nyiregyháza.

Páris szálloda. Nieovits I., Bukareszt. — Major K., Tétény. — Dr. Stangel G., Trisztina. — Szegő N. Szeged. — Lövy L., Pécs. — Takács A., Lagos. — Desansky I., Versecz. — Grossmann S., Prunt. Farkas A., Halmi. — Krammer M. Debreczen. — Massa I., Berkovics I. és neje Burgarszky I., Szabó I., Bécs.

Adria szálloda. Dr. Rosztval I., Esztergom. — Dr. Nagz M., Kecskemét. — Dr. Thaly L., Gyömrő. — Dr. Kallay L., D.-Adony. Dr. Schreiher V., Poaksay I., Arad. — Adler S., Deés. — Rotlenherg I., Dees — Weisy L., N.-Várad. — Furst A., Győr. — Gasbh I., Eperjes. Róth G., N.-Károly.

Orient szálloda. Horváth H., Czegléd. — Bánóey P., Pápa. Balkányi S., Beregszász. — Otrok M., Szombathely. — Orgován J., Kisvárda. Grün J., Szarvas. Hoffmann J., T.-Severin. — Salamon M. Dobreszt. Angely M.-né Mór. — Jundor L., N.-Enyed. — Ordögh V., Nyáry G., Privar P., Szeged. — Breitner S., Győr. — Putzker J., N.-Szeben.

Holzwarth Continental szálloda. Birnkaum R., és neje Teplitz. Pollak E. és neje Prága. — Heller F., Wintterhaller C., Manglik C., Bécs. Novák H., Blinik. — Fischer S., Pozsony, — Katzner N., Padwolovicska. Fürst L., Szolnok.

Rémi szálloda. Komanovszhy I., A.-Maróth. — Müller I., Sütő. Szalkay E., Nyirbátor. — Nagy A., Pécs. — Adler K., Weisz I., Varga I., Krakovics I., Miskolcz.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, 1898. okt. 29-én.

FAUST.

Nagy opera 5 felv. Zenéjét szerzette Gounod.

Személyek:

Faust — Arányi
Mefistofeles — Szendrői
Valentin — Takáts
Wagner — Ney B.
Margit — Vasquezné
Siebel — Payer M.
Márta — De Ponty

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Budapest, 1898. okt. 29-én.

Először:

TIZ ÉV.

Dramolett 1 felvonásban. Irta Latzkó Andor.

Személyek:

Ernő, gróf — Szilágyi
Marguerite — D. Vlád G.
Ferencz — Miklóssy

Utána:

A báránykák.

Operette 2 felv. Irta: Liorat Armand. Ford. Makai Emil. Zenéjét szerzette: Varney.

Személyek:

Badurel — Sziklay K.
Christian — Kalmár J.
Fifrelin — Rózsahegyi
Joseph — Miklóssy
Emeraldine — Láng E.
Alice — Haller
Grobichon — Bilkei I.
Germaine — Rózsa L.
Marcelle — Hében A.
Mariette — Horváth
Jeanne — Gombaszögi
Juliette — Haraszti V.
Louise — Béres M.
Justine — Karvázy R.
Madeleine — P. Vidor H.
Blanche — Giréth K.-né
Susanne — Völgyi K.
Victorine — Galambos
Léonie — Koppán M.

Kezdete 7½ órakor.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1898. okt. 29-én.

Először:

Aeneas papa.

Bohózat 3 felvonásban, 4 képben. Irta Arthur W. Pinero. Angolból forditotta Mihály J.

Személyek:

Aeneas Posket — Hegedűs
Agatha — Lánczy I.
Cis Farringdon — Góth
Charlotte — Delli E.
Lukyn — Gál
Horace Vale — Fenyvesi
Beatie — Varsányi I.
Bullamy — Gyöngyi
Achille Blond — Győző
Izidor — Bárdi
Wormington — Balassa
Messiter — Szerémy
Lugg — Kazaliczky
Harris — Magyari
Wike — Rónaszéki
Popham — Boross F.

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest, 1898. okt. 29-én.

Rosenkranz és Güldenstern.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Ford. Csiky G.

Személyek:

Liebenstein hg. — Bercsényi
Ernő grófnő fia — Dezső
Rosenkranz — Náday
Kienborn — Lendvayné
Clarisse — Csillag T.
Düring — Szigeti
Vilma — T. Vizvári M.
Schallenberg — Mészáros
Schmählich — Zilahi
Sanftleben — Ujházy
Enró — Náday B.
Egy ango. — Körösmezei
Schleich — Latabár
Charles — Faludi
Gertrud — Dóri M.
Pinczér — Magas

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1898. okt. 29-én.

A BABA.

Látványos operette 4 szakaszban. Irta Ordonneau Maurice. Forditotta Reiner Ferencz. Zenéjét szerzette Audran E.

Személyek:

Lancelot — F. Hegyi A.
Maximin — Vidor
Hilarius — Németh
Hilariusné — M. Csatai Zs.
Alésia — Küry K.
La Chanterelle — Solymosi
Lorémois — Tollagi
Balthasar — Horváth
Basilique — Vértesi
Agnelet — Várdai
Benoit — Kalocsai
Josse — Tallián I.
Guduline — S. Harmath I.
Egy jegyző — Ujvári
1-ső) baba — Makkos E.
2-ik) baba — Baán M.
3-ik) baba — Rózsa G.
Az ördög — Buzáth
Szerecsen inas — Halász

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, 1898. okt. 29-én.

Másodszor:

Don Pietro Caruso.

Szinmü 1 felv. Irta Bracco Roberto. Ford. Radó Antal.

Személyek:

Don Pietro — Gabányi
Margherita — Török I.
Fabrizi gróf — Horváth

Utána:

Bünhődés.

Szinmü 3 felv. Irta Dumas Sándor. Ford. Festetics A.

Személyek:

Henry Dumant — Gyenes
Jean Alvarcz — Iványi
Mathilde — P. Márkus
Jeanne — Rudai T.
Larceyné — Szacsvayné
Szolga — Narczisz

Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ

Budapest, 1898. okt. 29-én.

A vigéczek.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdete 7½ órakor.

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház játékrendje: *Vasárnap* A király mondta.

A nemzeti szinház játékrendje: *Vasárnap* délután A velenczei kalmár, este Pietro Caruso. — Bünhődés.

A népszinház játékrendje: *Vasárnap* délután Lili, este Piros bugyelláris.

A vigszinház játékrendje: *Vasárnap* délután Mozgó fényképek, este Aeneas papa (másodszor).

A magyar szinház játékrendje: *Vasárnap* délután A molnár és gyermeke, este Corignanék válópöre.

Somossy Mulató

(Nagymező-utcza). 34630

ALBRECHT FERENCZ bérlő.

November 1-től egész uj müsor.

Pont fél 10 órakor:

A szép Rigó.

Nagy kiállitásu ballet-operett.

Mdlle Sozo.

BARRISON Inga és GERTRUD.

Hermandoz Trio.

Bros Palos Millanova. Juliet The 4 Lamas.

Minden ünnep- és vasárnap két előadás.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080

Ma este az étteremben **Balogh Károly** ismert s kedvelt zenekara játszik **Kezdete 8 órakor.**

FOLIES CAPRICE.

Ma

CLEO DE MARODE

vagy

Egy női Agent provocateur.

Megelőzőleg 9 órakor:

A kikapós földesur.

Eredeti népies bohózat dalokkal és tánczczal. Zenéjét összeállitotta: **Kmoch A.**

Személyek:

Várgedei Várgedey Frankl Gedeon, nagybirtokos — Rott S.
Arabella, neje — Charlée J.
Tom, lovásza — Pfeifer M.
Ösztövér Hajagos Bogdán, a falu kántora — Steinhart G.
Tari Bagó Marczi, kisbiró és bakter — Peterdy Gy.
Balog Örzsi, a biró leánya — Molnár A.
Gazsó Jancsi gazdalegény, a kedvese — Sussin A.
Marcsa, szolgáló a biróéknál — Boross S.
Nyakigláb Izsák, korcsmáros — Echten
Borcsa) paraszt leányok — Jungwirth K.
Julis) paraszt leányok — Minna
Ferkó) paraszt legények — Lengyel J.
Miska) paraszt legények — Popper J.
Öreg pór — Burg E.

Történik napjainkban egy kis faluban.

Vizállás, 1898. okt. 28-án.

Állomás	Czentiméter	Állomás	Czentiméter
Inn:		**Béga:**	
Schärding	+ 78 < 7	Kiszető	+ 65 < 1
Duna:		Temesvár	+ 48 < 6
Passau	+ 209 < 21	N.-Becskerek	— 24 < 7
Linz	— 43 < 34	**Tisza:**	
Bécs	— 56 < 12	M.-Sziget	+ 20 < 2
Pozsony	+ 188 < 9	Tekeháza	+ 6 < 8
Komárom	+ 226 > 2	Tisza-Ujlak	— 40
Budapest	+ 186 > 14	V.-Namény	
D.-Földvár		Záhony (Csap)	— 146 < 18
Mohács	+ 184 > 15	Tokaj	— 56 < 14
Gombos	+ 248 > 4	Tisza-Füred	— 28 < 16
Ujvidék	+ 170 > 2	Szolnok	— 32 < 10
Zimony	+ 204	Csongrád	— 54 < 8
Pancsova	+ 175 > 1	Szeged	+ 8 < 6
Drenkova	+ 154 > 2	Török-Becse	0
Orsova	+ 232	Titel	+ 165
Vág:		**Körös:**	
Szered	+ 32 < 4	Sebes: N.-Várad	— 12 > 1
Rába:		Fekete: Tenke	— 2
Győr	+ 210 > 7	Fehér: B.-Jenő	— 12
Dráva:		Kettős: Békés	+ 22
Zákány	+ 22 < 8	Hármas: Gyoma	+ 5 < 8
Barcs	+ 69 < 14	**Maros:**	
Eszék	+ 196 < 10	Arad	— 122 < 6
Száva:		Makó	+ 5 < 5
Sziszek			
Mitrovicza	+ 68 < 8		

Jegyek magyarázata: + null fölött, — null alatt. > áradat < apadat.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1898. okt. 28-án reggel 7 órakor.

A helyzetet ma is egy erősen kifejlett barométeres maximum jellemzi, mely Közép- és Dél-Európa fölötti elterülvén, e tájakon általánosan száraz időt és gyenge légáramlást okoz. Depressziók érintik Európa északnyugoti és északkeleti részét és csapadék csakis azoknak a hatáskörében fordult elő.

Hazánkban az idő száraz, többnyire derült és reggel sok helyütt ködös. A hőmérséklet a déli órákban aránylag magas, éjjel azonban még 5° alá is száll.

Csendes, derült, száraz, nappal enyhe idő várható. erős éjjeli lehüléssel. Reggeli ködök.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya	és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérsék maximum	Hőmérsék minimum
Árvaváralja	—	—	—		—	—	—	—
Selmeczbánya	70·2	+ 5.5	W	1	0	—	13	5
Kis-Kartal	69·5	+ 5.5	—		≡	—	18	4
N.-Szombat	68·7	+ 5.4	—		0	—	17	5
Magyar-Óvár	68·9	+ 5.4	E	1	0	—	16	5
Ó-Gyalla	68·7	+ 5.6	—		0	—	17	5
Budapest	69·4	+ 5.6	—		≡	—	17	5
Sopron	68·0	+ 6.8	NW	1	≡	—	16	6
Herény	68·2	+ 4.7	SW	1	≡	—	16	5
Keszthely	68·6	+ 10.4	SE	2	0	—	17	7
Zágráb	69·0	+ 6.4	—		0	—	16	6
Károlyváros	69·7	+ 4.1	—		≡	—	16	2
Fiume	66·1	+ 8.9	NW	1	0	—	22	8
Cirkvenica	67·5	+ 9.0	—		0	—	21	8
Pancsova	69·3	+ 4.7	SE	1	0	—	17	5
Drenkova	67·5	+ 7.5	SE	1	≡	—	17	6
Zsombolya	69·0	+ 7.1	—		0	—	19	7
Arad	69·0	+ 9.1	SE	0	0	—	16	8
Szeged	69·0	+ 8.0	SE	1	0	—	16	7
Szolnok	69·6	+ 5.8	NW	2	0	—	15	—
Eger	70·4	+ 3.8	W	1	4	—	15	3
Debreczen	69·7	+ 3.8	E	2	0	—	14	3
Késmárk	70·6	+ 3.7	—		≡	—	—	—
Ungvár	70·4	+ 5.3	NE	3	0	—	14	5
Akna-Szlatina	71·7	+ 6.5	SE	2	0	—	—	—
Szatmár	70·3	+ 7.1	SE	2	0	—	13	4
Nagy-Várad	70·4	+ 10.4	S	1	0	—	15	7
Kolozsvár	70·7	+ 4.4	NE	2	0	—	16	4
Nagy-Szeben	70·7	+ 5.3	S	1	0	—	15	4
Bécs	68·0	+ 7.4	—		≡	—	15	7
Salzburg	—	—	—		—	—	—	—
Klagenfurt	67·6	+ 7.8	W	1	≡	—	11	5
Póla	67·0	+ 8.6	—		0	—	20	8
Lesina	67·2	+ 13.8	E	1	0	—	21	—
Sarajevo	70·0	+ 2.8	NW	1	≡	—	15	1
Torino	58·4	+ 8.4	SW	2	0	—	15	8
Flórencz	68·3	+ 9.8	S	0	0	—	22	9
Róma	68·0	+ 11.3	N	2	0	—	—	—
Nápoly	—	—	—		—	—	—	—
Brindisi	68·1	+ 18.7	N	2	0	—	—	—
Palermo	67·5	+ 17.8	SW	2	0	—	—	—
Malta	66·2	+ 20.0	NE	2	3	—	—	—
Zürich	67·1	+ 5.6	E	2	≡	—	—	—
Biarritz	61·4	+ 17.3	S	2	3	—	—	—
Nizza	66·6	+ 15.0	—		●	—	—	—
Páris	63·5	+ 9.1	SE	1	≡	—	—	—
Kopenhága	64·6	+ 9.3	SW	1	≡	—	—	—
Hamburg	65·2	+ 11.1	S	1	3	—	—	—
Berlin	66·4	+ 9.9	W	2	1	—	—	—
Christiansund	54·7	+ 8.6	W	4	3	17	—	—
Stockholm	—	—	—		—	—	—	—
Szent-Pétervár	57·4	+ 1.0	W	1	4	—	—	—
Moszkva	53·1	+ 2.5	NW	3	●	5	—	—
Varsó	66·8	+ 10.6	SW	2	4	—	—	—
Kiew	65·8	+ 6.6	W	6	—	1	—	—
Sulina	69·9	+ 12.2	W	1	0	—	—	—
Szófia	70·7	+ 5.0	E	0	4	—	—	—
Konstantinápoly	67·2	+ 15.4	NE	1	≡	—	—	—
Athen	—	—	—		—	—	—	—

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugodt. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 0 = egészen borult, ● = eső, ✱ = hó, ≡ = köd, K zivatar.

Elhaltak névsora 1898. okt. 28-án.

Osztomszky J., 38 e. VIII., Örömvölgy-u. 34.
Morga P.-né 37 e. VI. Vaczi-ut 3.
Strobl J., 82 IV. Vaczi-u. 7.
Heinrich M., 4 e. III. Szépvölgy-u. 5301.
Lindmayer sz Müller E., 68 e. III laktanya-u. 8.
Admcsek Gy. 39 e. IX. Márton u. 33.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése

1898. október 28.

Idójárás szép | Vizállás reggel 7 órakor 188 cm. | Hőmérő reggel 7 órakor + 8°C. | Légsulymérő reg. 7 ó. 772 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonanemüek.

a) Kész áru.

Minőségi suly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára

	Faj	74 kg. frttól	74 kg. frtig	75 kg. frttól	75 kg. frtig	76 kg. frttól	76 kg. frtig	77 kg. frttól	77 kg. frtig	78 kg. frttól	78 kg. frtig	79 kg. frttól	79 kg. frtig	80 kg. frttól	80 kg. frtig
Buza	bánsági	—.—	—.—	9.55	9.70	9.75	9.85	9.90	9.95	10.—	10.10	10.15	10.20	10.25	10.30
	tiszavidéki	—.—	—.—	9.75	9.90	9.95	10.05	10.10	10.15	10.20	10.30	10.35	10.40	10.45	10.50
	pestvidéki	—.—	—.—	9.70	9.85	9.90	10.—	10.05	10.10	10.15	10.25	10.30	10.35	10.40	10.45
	fehérmegyei	—.—	—.—	9.75	9.90	9.95	10.05	10.10	10.15	10.20	10.30	10.35	10.40	10.45	10.50
	bácskai	—.—	—.—	10.—	10.05	10.05	10.10	10.15	10.20	10.25	10.30	—.—	—.—	81 kg.	
	román átm.	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
	szerb	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
	bolgár	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

Faj	Ó vagy uj		Minőségi suly hekt.-kint	Frttól	Frtig
Rozs	uj	I-rendü	70—72	8.05	8.10
	uj	II-rendü	—	8.—	8.05
Árpa	uj	takarmány	60—62	6.20	6.50
	uj	égetni való	62—64	6.80	7.60
	uj	sörfőzésre	64—66	7.80	8.70
Zab	uj	—	39—41	5.75	6.10
Tengeri	ó	bánsági	—	5.55	5.65
	ó	másnemü	—	5.50	5.55
Repcze	uj	káposzta	—	12.25	12.75
	uj	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	uj	—	—	4.30	4.70

b) Határidőre. Usance-minőségü 100 kilogrammonkint.

	Határidő	Pénz frt	Áru frt
Buza	1899 márcz.	9 48	9 50
	„ szept.	—.—	—.—
	1898 október	—.—	—.—
Rozs	1899 márcz.	8.10	8.12
	„ szept.	—.—	—.—
	1898 okt.	—.—	—.—
Tengeri	1899 április	—.—	—.—
	„ május	4.66	4.68
	„ junius	—.—	—.—
	1898 julius	—.—	—.—
	„ okt.	—.—	—.—
Zab	1899 márcz.	5.91	5.93
	„ szept.	—.—	—.—
	1898 okt.	—.—	—.—
Káp.-Repce	1899 auguszt.	12.65	12.75

A hajószállitás fuvardijtételei Budapestre.

	Honnan	kr.
Duna	Pancsova	26—28
	Ujvidék	23—24
	Bezdán	15—17
	Kalocsa	13—14
	D.-Földvár	12—13
Tisza	Szentes	33—35
	Szeged	31—33
	Zenta	27—29
	Titel	24—26
Száva	Mitrovicz	—
Béga	Temesvár	—
	N.-Becsk.	32—34

Györbe a fuvardijtétel 10 krral magasabb a budapestinél. A hajódijtételek 100 kg.-kint a szállitási adóval és a biztositási dijjal értetnek. A Béga-állomásokról a burcsellázást beleértve.

Leszámoló árfolyamok október 28-áról.

Buza	márczius	—.—
„	junius	—.—
„	szept.	—.—
„	okt.	—.—
Rozs	márczius	—.—
„	junius	—.—
„	szept.	—.—
„	október	—.—
Tengeri	május	—.—
„	junius	—.—
„	julius	—.—
„	aug.	—.—
„	szept.	—.—
„	okt.	—.—
Zab	márczius	—.—
„	junius	—.—
„	szept.	—.—
„	október	—.—
Káp.-Repcze	szept.	—.—
Szilva bosznia 120 db.	novl	8.50
„ „ 100 „	nov.	10.—
„ „ 85 „	nov.	16.50
„ szerbiai szokvány	nov.	7.75
„ „ 100 db.	nov.	9.50
„ „ 85 „	nov.	16.—
Szilvaiz szlavoniai	nov.	15.50
„ szerbiai	nov.	13.25

II. Különféle termények.

Ár 100 kilogrammonkint.

	Faj		Pénz frt	Áru frt
Ingyen hordó	Disznózsir	budapesti	57.—	57.50
		vidéki	—.—	—.—
—	Szalonna	magyar Ia légenszáritott vidéki	—.—	—.—
		városi légenszáritott, 4 darabos	52.50	53.—
		„ „ 3 „	53.50	54.—
		füstölt	58.—	59.—
Zsákkal együtt göngysuly tisztasuly helyett.	Szilva Kész áru	bosznia, 1898 évi, usance-minőség	—.—	—.—
		„ „ „ 120 darabos	8.—	8.75
		„ „ „ 100 „	9 75	10.25
		„ „ „ 85 „	16.50	17.—
		szerbiai, „ „ usance-minőség	7.75	8.—
		„ „ 100 darabos	9.50	10.—
		„ „ 85 „	16.—	16.50
Minőség 500 grammonkint	Szilva Határidőre	bosznia, usance-min.	—.—	—.—
		„ 120 darabos	8.—	8.75
		„ 100 „	9.75	10.25
		„ 85 „	16.50	17.—
		szerbiai, usance-min.	7.75	8.—
		„ 100 darabos	9.50	10.—
		„ 85 „	16.—	16.50
Ingyen hordó	Szilvaiz Kész áru	szlavoniai 1898	15.50	15.75
		szerbiai 1898	13.25	13.75
	Szilvaiz Határidőre	szlavoniai 1898	15.50	15.50
		szerbiai 1898	13.3/4	13.50
—	Heremag	luczerna magyar, 1898	50.—	58.—
		lóhere aprószemü 1898	43.—	45.—
		„ középszemü 1898	46.—	49.—
		„ nagyszemü 1898	50.—	52.—

B) Értéktőzsde.

I. Államadósság.

a) Magyar államadósság.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	áru
4 %	Aranyj. 100, 500, 1000 frt névért. drbokban adóm.	119.50	120.—
4 %	„ 10.000 frt névért. darabokban adóm.	119.50	120.—
4 %	Koronaértékü járadék, adómentes	97.50	98.—
3½ %	„ „	88.50	89.—
4 %	1876. keleti vasuti államk. aranyb., adólev. 10%	119.50	120.50
4½ %	1889. évi államvasuti aranykölcsön, adómentes	119.—	120.—
4½ %	1889. „ ezüstkölcsön	100.—	101.—
3 %	Államk. vask. czélj. arany adóm., 200 K. névért.	88.—	89.—
—	1870. évi nyereménykölcsön, 100 frtos darab	161.50	162.50
—	1870. „ 50 „ „	161.—	162.—
4½ %	Magyar regále-kárt. kötvény, adómentes	100.25	101.—
4½ %	Horvát-szlavon „	100.75	101.50
4 %	Magyar földtehermentesitési kötvény, adómentes	96.—	97.—
4 %	Horvát-szlavon „	97.—	98.—
4 %	Tiszai és szegedi nyereménykölcsön	137.75	138.75
5 %	Horvát-szlavon jelz. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—

b) Osztrák államadósság.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz	áru
4²/₁₀ %	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	100.75	101.25
4²/₁₀ %	„ „ május—november	100.75	101.25
4²/₁₀ %	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	100.60	101.10
4²/₁₀ %	„ „ április—október	100.60	101.10
4 %	Aranyjáradék, adómentes	120.—	120.50
4 %	Koronaértékü járadék	101.25	101.75
4 %	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt. p. p. adólev. 20%	165.—	166.—
5 %	„ 1860. „ 500 „ o. é. „	140.50	141.50
—	„ 1860. „ 100 „ „ „	158.50	159.50
	„ 1864. „ 100 „ „ „	195.—	196.—
	„ 1864. „ 50 „ „ „	195.—	196.—

c) Idegen államadósságok.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz	áru
6 %	Bolgár államvasuti zálogkölcsön	109.50	110.50
2 %	Szerbia ny.-kölcsön 100 frank ar.	31.50	32.50
2 %	„ „ 100 „ (osztr. felülb.	32.50	33.50

II. Más kölcsönök.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz	áru
4 %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	95.—	96.—
4½ %	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	100.—	101.—
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	97.50	98.50
4 %	Temes-begavölgyi vizszab. társ. kölcsöne	97.90	98.50

III. Záloglevelek és kölcsönkötv.

a) Budapesti intézetek kibocsátásai.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz	áru
4½ %	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	100.25	101.25
4½ %	Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár	100.25	101.25
4 %	„ „ koronaért.	97.50	98.50
4 %	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. kölcs. köt.	98.50	99.50
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint.	101.50	102.50
5 %	„ „ 50½ évre kor. ért.	102.50	103.—
4½ %	„ „ 50½ évre	100.—	101.—
4 %	M. agr.- és járadékbank r.-t. szőlőkötv. kor. ért.	98.—	99.—
4½ %	„ járadékjegy visszafiz. 102%	99.75	100.75
4½ %	Magyar földhitelint. o. é.	100.—	101.—
4 %	„ 41 évre	96.75	97.75
4 %	„ koronaértékben 50 évre	96.25	97.25
3½ %	„ koronaértékben 63 évre	87.50	88.50
4 %	„ szabály. és talajjav.	95.—	96.—
4½ %	Magyar helyiérd. vasutak kötv. 50½ évre	99.—	100.—
4 %	„ „ 50 évre kor. ért.	94.50	95.50
4 %	„ „ 50 évre 105%	98.50	99.50
5 %	Magyar jelzáloghitelbank	100.—	102.—
4½ %	„	100.—	100.50
4 %	„	98.25	98.75
4 %	„ 50 évre koronaértékben	—.—	—.—
4 %	„ közs. k. 50 é., vf. 110 frt.	100.—	100.50
4 %	„ közs. kötv. 50 évre	98.25	99.25
4½ %	„ közs. kötv. 50 évre	100.—	101.—
4 %	„ nyer.-kötv.	121.50	122.50
	„ „ osztr. felülb.	122.60	123.60
—	„ nyer.-jegy	18.—	19.—
	„ „ osztr. felülb.	19.—	20.—
3 %	„ nyer.-kötv.	103.—	104.—
4½ %	Magyar országos közp. takarékpénztár	100.25	101.25
4½ %	„ „ kor. ért.	100.25	101.25
4 %	„ „	97.50	98.50
4½ %	Magyar takarékpénzt. közp. zálogbankja	100.25	100.75
4 %	Magyar takarékpénzt. közp. zálogb. kor. ért.	98.25	99.25
4½ %	„ „ közs. k.	100.—	101.—
4 %	„ „	95.—	95.50
4 %	Osztrák-magyar bank 40½ évre	100.10	101.10
4 %	„ 50 évre	100.10	101.10
4 %	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv.	96.30	97.—
4 %	„ zálogl. kor. ért.	98.25	99.25
4½ %	Pesti m. keresk. bank	100.—	101.—
4 %	„	98.25	99.25
4½ %	„ közs. k. vissz. 110 frt	104.50	105.50
4 %	„ közs. k. vissz. 210 k.	99.—	100.—

b) Vidéki és külföl i int. kibocsátásai.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz	áru
5 %	Albina takarék- és hitelintézet	101.—	102.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 evre	—.—	—.—
5 %	„ „ 40 é. visszafiz. 110 frt.	—.—	—.—
5½ %	„ „ 40 évre	—.—	—.—
4½ %	Aradmegyei takarékpénztár	98.50	99.50
5 %	Bosnyák-herczegovinai szabad. országos bank	—.—	—.—
4½ %	Debreczeni első takarékpénztár	99.—	99.50
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghiteib. 40 évre	100.—	101.—
4½ %	„ 40 évre visszafiz.	98.50	99.50
4½ %	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	100.50	101.25
4 %	„ közs. kötv.	100.—	100.50
5 %	Nagyszeb. ált. takp. 31½ é., vissz. 110 frt	102.—	—.—
5 %	„ 40 évre, vissz. 106 frt	102.—	—.—
5 %	„ 40 évre, III. kib.	101.75	102.25
4½ %	„ 35 évre, IV. kib.	100.25	101.25
5½ %	Nagyszebeni földhitelintézet	103.50	105.—
5 %	„	102.—	—.—
6 %	„	103.—	—.—
4½ %	„ VI. kib.	100.25	101.25
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	120.—	121.—
—	„ nyer.-jegy	17.50	18.50
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
4½ %	„ „	99.25	100.—

IV. Elsőbbségi kötvények.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz	áru
4½ %	Adria m. kir. tengerhajózási részvényt.	100.—	101.—
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	97.40	98.40
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	98.50	99.50
4 %	Budapest-pécsi vasut	96.50	97.50
4 %	Déli vasut	—.—	—.—
6 %	Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
5 %	Első pesti spódium- és csontlisztgy. r.-t. 150 frt n.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889, ezüst	99.—	100.—
4 %	„ „ 1889, arany	120.—	121.—
4 %	„ „ 1891, ezüst	99.—	100.—
4 %	„ „ 1891, arany	120.—	121.—
4 %	„ „ (oszt. von.) 1889. ez.	99.50	100.50
4½ %	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	100.—	101.—
5 %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	108.—	109.—
5 %	„ „ II. kib.	108.—	109.—
4 %	„ „ ezüst	98.50	99.50
5 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr-gráczi vonal)	108.—	109.—
5 %	„ „ „ 1874. kib.	108.—	109.—
4½ %	Magyar v. els. kölcsön beruh. czélra, arany	118.50	120.50
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1883.	—.—	—.—
3 %	„ „ X. kib. 1885	—.—	—.—
4½ %	Torontáli helyi érdekü vasutak	—.—	—.—

V. Bankok részvényei.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
8.—	Angol-osztrák bank	120	154.—	155.—
6.50	Budapesti bankegyesület	100	101.—	101.50
10.—	Első magyar iparbank	150	170.—	171.—
5.60	Fiumei hitelbank	80	90.—	92.—
5.—	Fővárosi bank-részvénytársaság	100	82.—	83.—
50.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet	2000 K.	—.—	—.—
6.—	Hazai bank-részvény-társaság	200 K.	109.—	109.50
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt.	200 K.	115.—	120.—
—.—	Horvát kereskedelmi bank	240 K.	—.—	—.—
15.—	Horvát leszámitoló bank	400 K.	—.—	—.—
5.50	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	100	115.—	117.—
18.—	Magyar általános hitelbank	200	—.—	—.—
6.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	100	—.—	—.—
fr. 24.—	Magyar jelzáloghitelbank	100 ar.	—.—	—.—
12.—	Magyar kereskedelmi r.-t.	200	195.—	200.—
14.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400 K.	—.—	—.—
27.50	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja	500	503.—	508.—
17.—	Osztrák hitelintézet	160	—.—	—.—
38.60	Osztrák-magyar bank	600	916.—	918.—
70.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	1419.—	1421.—
16.—	Unionbank	200	290.—	291.—

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
6.—	Belvárosi takarékpénztár	100	102.—	104.—
7.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	50	121.—	123.—
5.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár	200 K.	84.—	86.—
12.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zálogk. r.-t.	400 K.	222.—	224.—
60.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp.	300	1163.—	1167.—
18.—	Magyar általános takarékpénztár	500 K.	315.—	320.—
40.—	Magyar országos központi takarékpénzt.	300	800.—	805.—
400.—	Pesti hazai első takarékpénztár	1000	8150.—	8200.—

VII. Biztositó társaságok részv.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
14.—	Bécsi biztositó társaság	200	210.—	220.—
13.—	Bécsi elet- és járadék-biztositó intézet	200	270.—	280.—
160.—	Első magyar általános biztositó társaság	1000	3540.—	3575.—
5.—	Fonciére, pesti biztositó intézet	100	110.—	115.—
5.—	Lloyd, magyar viszontbiztositó társ.	100	83.—	85.—
5.—	Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	100	73.—	75.—
6.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t.	200 K.	139.—	140.—
70 —	Pannonia viszontbiztositó intézet	300	825.—	850.—

VIII. Gőzmalmok részvényei.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
20.—	Concordia-gőzmalom r.-t.	400	300.—	310.—
20.—	„ „ elsőbbségi részv.	400	400.—	—.—
30.—	Első budapesti gőzmalom r.-t.	500 K.	700.—	705.—
12.—	Erzsébet-gőzmalom-társ.	200	290.—	295.—
9.—	Lujza-gőzmalom r.-t.	160	171.—	172.—
32.—	Pesti hengermalom-társ.	400	600.—	610.—
10.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t.	200	249.—	251.—
—.—	Pesti Viktória-gőzmalom	150	134.—	136.—

IX. Bányák és téglagyárak részv.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
6.—	Budapesti tégla- és mészégető r.-t.	200 K.	109.—	112.—
15.—	Budapest-szentlőrinczi téglagyár	100	170.—	175.—
5.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.t.	100	90.—	91.—
8.—	Északm. egyesült kőszénb. és iparv.	100	132.—	134.—
5.50	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t.	100	102.—	104.—
5.—	István téglagyár r.-t.	100	76.—	79.—
1.50	Kassa-somodi kőszénbánya r.-t. id. elism.	30	24.—	26.—
7.—	Kis-sebesi granitbányák r.-t.	200 K.	103.—	105.—
+50.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t.	160	730.—	735.—
35.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t.	20 K.	325.—	330.—
6.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t.	100	106.—	108.—
15.—	Magyar asphalt r.-t.	100	209.—	211.—
5.—	Magyar ált. kőszénbánya r.t.	100	72.—	72.50
—.—	„ „ „ „ 1898. kib.	100	72.—	72.50
5.—	Magy. gőztégla-, czem.- és gypszgyár r.-t.	100	80.—	85.—
12.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n.	100	150.—	154.—
0.—	Péterhegyi téglaipar r.-t.	200 K.	85.—	87.—
32.—	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t.	100	606.—	680.—
14.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n.	150	236.—	238.—

X. Vasmüvek és gépgyárak részv.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
8.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t.	200	160.—	165.—
+5.—	„Danubius“ m. hajó- és gépgyár r.-t.	200 K.	96.—	97.—
100.—	Ganz és társa vasöntöde és gépgyár	400	2175.—	2200.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs.	200 K.	—.—	—.—
12.—	Nadrági vasipar társulat	200	—.—	—.—
6.—	„Nicholson“-gépgyár részv.-társ.	200 K.	107.—	110.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü r.-t.	100	—.—	—.—
13.—	Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	200	210.—	212.—
11.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. A) sor. elölj.	200 K.	130.—	135.—
14.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t.	400 K.	238.—	240.—

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
20.—	„Athenaeum“ irodalmi és nyomdai r.-t.	100	375.—	380.—
—.—	Franklin-társulat	150	272.—	275.—
—.—	„Kosmos“ müintézet	100	90.—	95.—
10.—	„Pallas“ irodalmi és nyomdai r.-t.	200	190.—	195.—
80.—	Pesti könyvnyomda r.-t.	500	1500.—	1550.—

XII. Különféle vállalatok részv.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
30.—	Általános waggonkölcsönző-társulat	400 K.	630.—	640.—
—.—	„Apollo“ kőolajfinomitó-gyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
30.—	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t.	500 K.	450.—	470.—
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t.	200 K.	115.—	125.—
4.—	Budapesti általános villámossági r.-t.	200 K.	110.—	111.—
6.—	Első magyar betüöntöde r.-t.	100	145.—	147.—
24.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t.	200	420.—	430.—
—.—	Első magyar óragyár r.-t.	500 K.	253.—	256.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe	300	1350.—	1375.—
12.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t.	200	265.—	270.—
13.—	Első magyar szállitási vállalat r.-t.	200	140.—	150.—
8.—	Első magyar szálloda r.-t.	80	235.—	245.—
5.—	Első pesti spódium és csontliszt gyár	100	135.—	140.—
100.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár	500	1500.—	1550.—
26.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	465.—	475.—
—.—	„Hungária“ mütrágya és kénsav-gyár	100	—.—	—.—
—.—	Jordán Viktor-féle bőrgyár r.-t.	100	20.—	25.—
—.—	„ „ „ „ els. részv.	100	45.—	—.—
18.—	Kabelgyár részvénytársaság	200	310.—	320.—
—.—	Kőbányai király serfőző r.-t.	200 K.	45.—	46.—
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár.	200 K.	80.—	82.—
+7.—	Magyar czukoripar r.-t. A. sor	100	110.—	110.50
+9.—	„ „ „ B. sor	100	150.—	150.50
—.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t.	100	133.—	135.—
11.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	100	159.—	—.—
6.50	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n.	200 K.	195.—	200.—
6.50	Magyar villamossági r.-t.	200 K.	129.—	129.50
—.—	Nagyszebeni villamosmü r.-t.	500	490.—	510.—
+16.—	Nemzetközi villamossági társaság	200	318.—	320.—
30.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t.	400 K.	595.—	605.—
—.—	Popper Lipót faipar r.-t.	2000	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság	100	—.—	—.—
—.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság	200 K.	42.—	48.—
—.—	Szegedi kenderfonógyár r.-t.	200	280.—	290.—
—.—	Sziszeki tárházak r.-t.	100	—.—	—.—
2.50	Telefon-Hirmondó r.-t.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Törökbirodalmi dohányegyedárusági r.-t.	200 fr.	126.—	128.—

XIII. Közlekedési váll. részv.

Osztalék 1897-re	Értékpapirok		pénz	áru
12.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t.	100	218.50	219.50
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r.	100	112.—	114.—
10.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv.	200	204.—	206.—
14.—	Budapesti közuti vaspálya társ.	100	—.—	—.—
—.—	„ „ „ id. részj.	100	354.—	355.—
9.—	„ „ „ élv. jegy	—	250.—	255.—
10.—	Budapesti villamos városi vasut r.-t.	100	226.50	227.—
5.—	„ „ „ „ élv. jegy	—	90.—	100.—
—.—	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut	100	—.—	—.—
—.—	„ „ „ „ els. részv.	100	—.—	—.—
—.—	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t.	200 K.	68.—	70.—
—.—	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r.	100	102.—	103.—
fr. 3	Déli vasut	200 ar.	—.—	—.—
15.—	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ.	500 p. p.	442.—	446.—
—.—	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	200 K.	—.—	100.—
—.—	Kassai közuti vasut	100	—.—	—.—
7.94⁴/₁₀	Kassa-oderbergi vasut	200	188.—	189.—
10.—	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r.	200	197.50	198.50
5.—	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	200 K.	—.—	—.—
9.94⁴/₁₀	Magyar-gácsországi vasut	200	213.—	214.—
10.—	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	200	—.—	—.—
9.87⁷/₁₀	Magyar nyugoti vasut	200	212.—	213.—
4.50	Máramarosi sóvasut els. részvény	100	95.75	96.—
3.—	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei	100	62.—	67.—
3.—	Máramarosi sóvasut B. részvényei	100	62.—	67.—
—.—	Marosvásárh.-szászrég. vasut els. részv.	100	100.—	101.—
—.—	Nagykikinda-nagybecsker. vasut els. r.	100	100.—	101.—
—.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t.	1000 K.	—.—	—.—
fr. 28½	Osztrák-magyar államvasut	200 ar.	—.—	—.—
9.94⁴/₁₀	Pécs-barcsai vasut	200	220.—	222.—
—.—	Szlavoniai h. é. vasut els. részvény	200	—.—	175.—

XIV. Sorsjegyek.

Névérték drbkint	Értékpapirok	pénz	áru
5	Bazilika sorsjegy	6.—	6.50
5	„ „ osztr. felülbélyegzéssel	6.60	7.—
—	„ „ nyeremény-jegy	1.60	1.90
100	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	177.—	179.—
40	Budavárosi sorsjegy	61.50	63.50
40	„ „ osztr. felülbélyegzéssel	62.75	63.75
2	„Jó sziv“ egyesületi sorsjegy	3.70	4.10
2	„ „ „ osztr. felülbélyegz.	3.90	4.30
5	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	8.—	8.50
5	„ „ „ „ osztr. felülbélyegz.	10.50	11.—
—	„ „ „ „ nyeremény-jegy	2.60	3.—
25 L.	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	11.—	11.50
25 L.	„ „ „ „ osztr. felülbélyegz.	12.—	12.50
10	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	19.50	20.—
100	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	199.—	201.—
40 p. p.	Pálffy sorsjegy	63.50	64.50

XV. Pénznemek.

	pénz	áru
Arany, cs. és kir. vert	5.69	5.74
„ „ „ „ kör.	5.65	5.70
„ osztrák vagy magyar 8 frtos	9.54	9.58
„ 20 frankos	9.54	9.58
„ 20 márkás	11.77	11.81
„ török aranylira		
Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	58.87½	59.07½
Franczia bankjegy (100 frank)	47.50	47.70
Olasz bankjegy (100 lira)	43.40	43.60
Papirrubel darabonkint	1.27	1.28
Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—

XVI. Váltók árfolyama (látra).

Bank-kamatl.			pénz	áru
2½ %	Amsterdam	100 hollandi frtért	99.50	99.90
3 %	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
4 %	London	10 sterlingért	120.75	121 15
5 %	Német bankpiaczok	100 márkáért	58.90	59.10
5 %	Olasz bankpiaczok	100 liráért	43.40	43.60
3 %	Páris	100 frankért	47.55	47.75
4½ %	Svájczi bankpiaczok	100 „	47.40	47.55
6½ %	Szentpétervár	100 rubelért	127.—	128.—

XVII. Határidőre kötött értékp.

November hó közepére.

	pénz	áru
Magyar aranyjáradék	119.70	119.90
Magyar koronajáradék	97.50	97.70
Magyar általános hitelbank	381.—	381.50
Magyar ipar- és kereskedelmi bank	95.50	96.—
Magyar jelzáloghitelbank	241.50	242.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	255.—	255.50
Rimamurányi vasmü	262.25	262.75
Budapesti közuti vaspálya-társaság	364.50	365.—

November hó végére.

	pénz	áru
Osztrák hitelintézet	353.—	353.20
Déli vasut	69.—	69.50
Osztrák-magyar államvasut	351.25	351.75

Leszámitoló árfolyamok október 28-áról.

Magyar ált. hitelbank	380.—	Pesti m. keresk. bank	1419.—	Salgó-Tarjáni kőszénb. t.	607.—
Osztrák hitelintézet	352 —	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	—.—	Bp.-ujpest-r. villam. vasut	68.—
Magyar aranyjáradék	119.50	Egyes. Bp. föv. takarékp.	—.—	Danubius-Schoen. hajógyár	96.—
Magyar koronajáradék	97.50	I. magyar ált. biztositó társ.	—.—	Franklin-Társulat	275.—
Magyar ip. és keresk. bank.	96.—	Magy. jég- és viszontb. t.	—.—	Bpesti takp. és zálogk. r.-t.	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	241.—	Pesti Victoria-gőzmalom	130.—	Budapesti vill. városi vasut	226.—
Magyar leszámitoló bank	255.—	M. takp. közp. jelzálogb.	—.—	M. orsz. közp. takarékp.	800 —
Rima-Murányi vasmü r.-t.	262.—	Lujza-gőzmalom r.-t.	172.—	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	—.—
Bpesti közuti vaspálya t.	364 —	Fiumei hitelbank r. t.	93.—	Első Pesti Spodiumgyár	135.—
Déli vasut	69.—	Első budapesti gőzmalom	700.—	Horvát-szlavon jelzálogb.	—.—
Osztr.-magyar államvasut	350.—	Magy. ált. kőszénb. r.-t. 1898. kib.	—.—	Magyar czukoripar r.-t. A. sor	110.—
Budapesti bankegyesület	101.—	Magy. ált. kőszénb. r.-t.	72.—	Magyar czukoripar r.-t. B. sor	150.—
Első magyar iparbank	—.—	Kassa-somodi kőszénb. r.-t.	24.—	Bp. közuti vasp. id. r. jegy	355.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Egy. tégla- és cementgyár r.-t.	89.—	Pesti hazai első takarékpénztár	8 25.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó) 4% | Járadékok és bankzálogievelek elzálogositásánál 5%
Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál 4½% | Más értékpapirok elzálogositásánál 5½%

Eladás.

Használt és uj

pénz-szekrények

rendkivüli olcso áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 31885

Eladó uriház

Krisztinaváros legszebb pormentes helyén, régi parkkal. Czim a kiadóhivatalban. 7043

Szepességi kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb minőségü, kis üstökben égetett, régi, 5 kiló palaczkban 3 frt 75 kr. bérmentve, utánvéttel. **Ganovszky Gusztáv,** fenyőborovicska-gőzfőzdetársaság **Szepes-Szombat** (Szepesmegye). 34573

Oktatás.

Angol oktatást

ad egy müvelt angol fiatal ember, a ki már nagy sikerrel a legnagyobb házaknál müködik. 7025

Bölcsészettan hallgató

nevelőnek ajánlkozik, szerény feltételek mellett. Czime a kiadóhivatalban. 7036

Kitünő zongoratanárnő,

a ki a m. kir. zeneakadémiában kitüntetéssel nyert zongoratanárnői oklevelet és Budapest legelőkelőbb családjainál tanit, nehány zongoraórát még jutányosan elvállalna. Czim: Winter Gizella, Izabella-utcza 47. 34454

Lakás és bérlet.

325 holdas

prima birtok Pestmegyében instruktióval, őszi vetéssel bérbe adandó. Czim a kiadóhivatalban. 7039

Két 2-ablakos

utczai, egy udvari, előszoba, konyha stb. álló lakás a Deák Ferencz-utczában azonnal vagy november 1-re kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 11073

Különféle.

Kiadó lakások

november 1-re.

A vásárcsarnok közelében, Lónyay-utcza elején, villamosvasut megállóhelye közvetlen a kapu előtt, 2 lakás november 1-re, az I. emeleten egy 4 szobás, uj rend szerint berendezve, ugyancsak az első em. egy két szobás mindennel ellátva, fürdőszoba stb. E két lakás egymás mellett lévén esetleg együtt is igen jutányosan kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 11061

I-ső osztályu sinek

teljesen járható állapotban;

uj aczél-bányasinek

5—14 kgr folyóméterenkinti sulyban;

uj vas-gerendák

tetszés szerinti méretekben;

szabványos vágányu pőre és billenő kocsik

kifogástalan állapotban;

uj és használt fel- és alépitményi szerszámok

valamint minden e szakmába vágó czikkek legjutányosabban kaphatók

Helfer Adolf és Testvére

czégnél 34298

Budapest, VII., Rottenbiller-utcza 17.

Kávé és Tea.

Elvámolva és bérmentve, szóval teljesen költségmentesen házhoz szállitva:

4½ kilo Cuba kávé	6.50
4½ „ Jáva „	6.50
4½ „ Mocca „	6.50
4½ Gyöngy „	6.80
4½ cseléd- „	5.—

Pörkölve kilónként **30** krral drágább.

¼ kiló Császár kev. tea	1.55
¼ „ Karaván tea	1.40
¼ „ Törmelék tea	—.95

Postán utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése mellett. A tea a kávéhoz csomagolható.

BELÁK ISTVÁN

kávé és tea kivitele

BUDAPEST,

Rottenbiller-utcza 3.

Transito magazin: FIUME. 34601

Gyógyszerész,

szakképzett, ki a fővárosi viszonyokat ismeri, Budapest legszebb és legnagyobb helyén egy gyógyfüszer (Drogéria) felszereléséhez 6—8000 forint készpénzzel társat keres. Levelek „**Idő pénz**" jelige alatt a kiadóba keretnek. 7020

EROTA

szabadalm. védett, antisept.-hygien.

női óvszer.

Nem gummi, nem zsiradék. Erota a **legbiztosabb, legtisztább** és **kényelmes kezelésü** óvszer. Erota **orvosilag** ajánltatik. Fél tuczat 90 kr. Egy tuczat 1.55. Az összeg **előzetes** beküldése mellett kerül bérmentve ½ tucz. frt 1.10; 1 tuczat frt 1.75.

Magyarországi főraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára Budapest, Király-utcza 12. 34683

A legjobb kézzel csomózott (smyrna) **szőnyegek**

legfinomabb gyapju anyagból, valódi nővényi festékek a **HONI IPAR** legmagasabb vivmánya. 34438

TORONTÁLI SZŐNYEGGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG.

Főraktára: Budapest, VI., Andrássy-ut 4.

Függönyök, teritők, divántakarók (házi ipar) pokróczok stb.

Huzás november 17. és 18-án. **BANKHÁZ** Huzás november 17. és 18-án.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

a m. kir. osztálysorsjáték főelárusitója

BUDAPEST,

Váczi-körut 4/B.

34763

A **III. nagy magy. kir. osztálysorsjáték I. osztályu sorsjegyei** ismét nagy keresletnek örvendenek.

Huzás november hó 17. és 18-án.

Tizenhárom millió egyszázhatvanezer kor.

kerül ismét hat osztályra elosztva biztos döntés alá.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona, jutalom: 600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000 stb

100.000 sorsjegy, 50.000 pénznyeremény.

Az I. osztályu tervszerü betét:

Egy egész sorsjegy ... **6** frt. | Egy negyed sorsjegy **1** frt **50** kr.
Egy fél „ ... **3** frt. | Egy nyolczad „ — frt **75** kr.

A megrendeléseket minél előbb kérjük czégünkhöz küldeni.

Megrendelő-levél, kivágandó.

Török A. és Társa uraknak

BUDAPEST,

Kérem nekem .... I. osztályu magy. kir. osztálysorsjáték **eredeti sorsjegyet** a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeg .... frt { utánveendő / postautalványnyal küldetik.

Pontos czim.

Szivarka-hüvely

a világ összes gyártmányaiból nagybani áron kapható

KOHN SIMON

papir- és szivarka-hüvely nagykereskedőnél 34045

Budapest, VIII., József-körut 5. szám.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Schonung der Pferde

Sicheres Fahren u. Reiten

auf glatten Wegen (Eis, Schnee, Asphalt, Holz etc.) kann nur erreicht werden durch Benutzung der

Hufeisen-H-Stollen (Patent Neuss)

Stets scharf! Kronentritt unmöglich!

Um vor werthlosen Nachahmungen zu schützen, ist jeder einzelne unser H-Stollen mit nebenstehender Schutzmarke versehen, worauf man beim Einkauf achten wolle.

Preislisten und Zeugnisse gratis u. franco.

Patent-Inhaber und alleinige Fabrikanten:

Leonhardt & Co., Schöneberg-Berlin.

Gyümölcsöt

Mohács-Margittaszigeti termést, mely a télen át tartós, a következő árakon szállitok utánvéttel ab Mohács:

100 db szercsika-alma	2 frt
100 „ jeges „	2 „
100 „ bőr „	2 „
100 „ óriás „	3 „
100 „ császárkörte	2 „

Rendelésnél kérem az utolsó vasuti- vagy hajóállomást megnevezni.

Perlesz Fülöp

Mohácson.

34554

Mindennapi kenyerünk.

A munka apasztja az erőt, a test ellenálló képességét nagyobbára a táplálkozás szerzi meg. Arra kell törekednünk, hogy már reggelink tápláló legyen és ne elégedjünk meg egy csésze kávéval, a melyben semmi tápláló anyag nincs. Az erősitő és üditő Van Houten kakao-ital ne hiányozzék egy családnál sem, mert folytonos használatnál sem drágább a kávénál és annál sokkal előnyösebb. A Van Houten kakao könnyen oldódik fel, könnyen emészthető és orvosok szerint a legkitünőbb izomképző szer. Senki se mulassza el kiserletet tenni vele. 33361

DECKERT és HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámhárító- és villamvilágitási berendezők.

Gyár és iroda: VI., Izabella-u. 88. **BUDAPESTEN** Raktár: V., Dorottya-u. 8.

a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállitói,

a hangosan beszélő grafit mikrofón

feltalálói és szabadalom tulajdonosai.

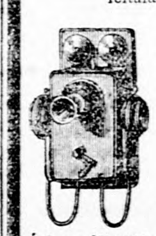

Késztit: **telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással,** elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos **átalakitását,** továbbá: **villámhárítókat, házi sürgönyöket, tüz- és vizjelző-beredezéseket** stb. 34631

Villamvilágitást

a legszakszerübb kivitelben, jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

SZIGETI LAJOS

szij-, nyereggyártó és böröndös. 34701

Cs. és kir. udv. szállitó. — Ő Fensége József főherczeg és Coburg herczeg udv. szállitója.

Budapest, VIII., Muzeum-körut 10.

Tulhalmozott árukészlet és helyszüke miatt leszállitott árakon adom el raktáron levő kész áruimat. Raktáron van jelenleg 200 lóra való különféle szebbnél szebb kocsizó lószerszám, ezüst-, nikkel- és sárgarézveretékre. 100 lóra való czivil és 100 lóra való tiszti előirásos nyeregszer, különféle angol- és belföldi gyártmányu pokróczok, lóhálók, istállószerelékek, ostorok, lovagló vesszők és botok.

Nagy választék a legjobb minőségü utazóböröndök, táskák és necessairekből, minden izlésnek és árnak megfelelőleg, ló- és szerszámtisztitó eszközök. Az üzletemből kiadott árúk jóságáért kezeskedem, miutan minden áru személyes felügyeletem alatt készül. — Tartalékos tiszt uraknak nyeregszereket kölcsön is adok. — Képes katonai és czivil árjegyzéket bérmentve.

MINDENÜTT KAPHATÓ A RÉTHY FÉLE PEMETEFŰ CZUKORKA

VÉDJEGY. LEGJOBB rekedtség köhögés és hurut ellen.

1 doboz ára 30 kr. 5 doboz bérmentve 1 frt 50 kr.

Szétküldés:

RÉTHY BÉLA gyógyszerész **Békés-Csabán.** 33911

Hirdetések e lap részére felvétetnek a kiadóhivatalban.

34579

Szabad. marhamérlegeket és hidmérlegeket

elismert **legjobb minőségben** ajánl

FUCHS G.

első magyar tizedes és százados hidmérleg-gyára **Budapest, Károly-körut 1. Telefon összeköttetés.**

Az önsegély,

a maga nemében egyedül létező mü az altest bántalmainak gyógyitására és megóvására különösen idült esetekben. Számos anatomiai ábrával. Hasznos azoknak is, kik ideggyengeségben, félelem-érzésekben és bágyadtságban szenvednek; dústartalmu tanitásának évenként ezrek köszönhetik teljes egészségüket. Ára 1 frt. Kapható Ruzitska A. könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 3.

Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdacsai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdacsok.)

E pilulák hasonló készitményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; **mentek minden ártalmas anyagtól,** az **altesti szervek bajainál** legjobb eredménynyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztitók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás

a legtöbb betegségek forrása ellen. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szivesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 15 kr., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 1 frt. o. é.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan **Neustein Fülöp hashajtó labdacsait.** Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót" és „**Neustein Fülöp gyógyszerész**" aláirással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg vedett csomagjaink aláirásunkkal van ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent Lipót"-hoz czimzett gyógyszertára **Wien, I., Plankengasse 6. sz.** — Raktár Budapesten: **Török József gyógyszertára, Király-utcza 12. szám.** 34722

Pénzkölcsön

sorsjegyekre és értékpapirokra, majdnem **a teljes árfolyamig.**

Zálogban levő sorsjegyek általam kiváltatnak és azokra **nagyobb és olcsóbb előleget** adok, vagy átveszem a sorsjegyeket a napi áron — mint a hirlapokban jegyezve vannak — és a tulajdonos **ugyanazon sorsjegyeket** visszaveheti tőlem apró részletfizetés mellett.

Ifj. SCHÖN ÁRMIN bankháza.

34709 **(Alapittatott 1884-ben.)**

BUDAPEST, Erzsébet-körut 48. szám alatt.

(A Royal-nagyszállodával szemben.)

Vidéki megbizásokra különös gond forditattik.

T. kisasszony!

Ajánlom használatra a

Doering-szappant

a bagolylyal,

melynek illata rendkivül finom, minősége fölülmulhatatlan, kedvező hatása a bőr finomságára és szépségére általánosan ismeretes. Ez a kitünő hölgytoilette-szappan Budapesten mindenütt kapható 30 krajczárjával. 34515

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

475615 sz.

Közvetlen háló-kocsik forgalomba helyezése.

F. évi október hó 18-tól kezdve **Budapest d. v.**-ról Pragerhof—Marburg—Franzensfeste—Bozen—Griesen át **Merán**-ba és onnét forditott irányban **Budapest d. v.**-ra (a 201—1—402—4, illetőleg a 3—401—2—202 sz. gyorsvonatunknál) oly **közvetlen kocsik** fognak forgalomba helyeztetni, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül még két I. oszt. háló-helylyel birnak.

Ezen közvetlen kocsik egyelőre csak az 1898—1899-iki téli évad alatt közlekednek.

Az I. osztályu háló-helyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Bozen—Gries—Meran vagy forditott viszonylatban 15 korona illeték fizetendő. Ezen hálóhely-illeték a hálóhely használatánál ugy az egész budapest d. v.—merani vagy forditott utra, mint a részvonalon megtett utra (például Budapest d. v. Villach, Bozen, Gries—Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. és Meran) a személypénztáraknál váltandók, mig utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

Budapesten, 1898. október hó 17-én.

1296 **Az üzletigazgatóság.**

Császári és királyi 7-dik hadtesti hadbiztosság.

6330/1898. számhoz.

Gabona-bevásárlási figyelmeztetés.

A cs. és kir. 7. hadtest intendenssága kereskedelmi szokvány szerint, raktárszerü minőségü következő áruczikkeket vásárol:

Beszállitási idő		A császári és királyi élelmezési raktár szükséglete										A cs. és k. élelmezési fiókraktár szükséglete	
		Temesvárott			Nagyváradon			Aradon				Szegeden	
		buza	rozs v. kétszeres	zab	buza	rozs v. kétszeres	zab	buza	rozs v. kétszeres	zab-állomásért Arad	zab-állomásért K.-Szt Miklós	buza	rozs v. kétszeres
		métermázsa											
február	1899	—	2000	2000	—	1000	1000	—	—	1000	500	—	1000
márczius	1899	—	2000	2000	300	1000	2000	—	—	1000	500	500	1000
április	1899	1400	3000	2920	460	1680	2430	—	—	2300	1100	550	1700
május	1899	—	2500	2000	—	1000	2000	—	—	1000	540	—	—
összesen		1400	9500	8920	760	4680	7430	—	—	5300 / 79	2640 / 40	1050	3700

Össz-szükséglet:

Buza . . . . 3210 métermázsa.
Rozs vagy kétszeres . . 18080 „
Zab . . . . 24290 „

A beszállitásnak dijmentesen a fenti élelmezési **(fiók)** raktárhoz kell történnie, a hol az átvitel is eszközöltetni fog.

Egyébiránt érdekelt felek az e hó folyamán a Pester Lloydban megjelent, valamint a 7. hadtest területén levő városi főkapitányi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák, valamint a fenti cs. és kir. katonai élelmezési raktárak által kihirdetett részletes gabona-bevásárlási hirdetményre és fent nevezett katonai élelmezési raktáraknál betekinthető és még is vásárolható, Temesvárott **junius 16-áról** keltezett szokvány-füzetére figyelmeztetnek.

Temesvárott, 1898. évi október hó 18-án.

34744 **A cs. és kir. 7. hadtest intendánssága.**

Megjegyzés: A 7. hadtest intendánssága különös meghagyása nélkül eszközölt le- vagy utánnyomat nem dijaztatik.

BERNDORFI

TISZTA NIKEL FŐZŐEDÉNYEK

(NEM NIKELEZETT).

GRÜNSPAN MÉRGEZÉS TELJESEN KIZÁRVA.

ORVOSI TEKINTÉLYEK ÁLTAL ELISMERT, EGÉSZSÉGRE NEM ÁRTALMAS, A GYAKORLATI HASZNÁLATBAN A LEGTISZTÁBB ÉS TARTÓSNAK BIZONYULT EDÉNY, MELYEKRŐL

ÁRJEGYZÉKET KIVÁNATRA BÉRMENTVE KÜLD

A BERNDORFI GYÁR RAKTÁR

KRUPP ARTHUR 34748

BUDAPEST, VÁCZI-UTCZA 25. KRISTÓF-TÉR SAROK.

Butorok

készpénz vagy

részletfizetésre

legjutányosabb áron 34585

EHRENTREU és FUCHS TESTVÉREK-nél

Budapest, Teréz-körut 8.

Értesités.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium 1898. október 4-én 2307. Abth. 13. szám alatt kelt, leirata szerint különféle ruházati és felszerelési tárgyat általános versenyzés utján szándékozik biztositani.

Az **„Egyetértés"** ez évi október 22-iki számában megjelent teljtartalmu hirdetmény ajánlati mintával együtt, továbbá a szállitandó czikkek jegyzéke és az egy szerződési tervezet alakjában szerkesztett részletes feltételek valamennyi hadtest hadbiztosságánál, a brünni, budapesti, gráczi és kaiserebersdorfi ruharaktároknál, továbbá az állam valamennyi kereskedelmi és ipar kamrájainál, a kereskedelmi muzeumnál és budapesti magyar országos ipar-egyesületnél betekinthető.

Budapest, 1898. október 22-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságától.

34677 (Utánnyomás nem dijaztatik.)

Tulajdonos és kiadó: „Egyetértés" Hirlapkiadó, Irodalmi és Nyomda-Részvénytársaság.

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából IV., Papnövelde-utcza 8. sz.